

Med tastaturet som et våpen i krig og konflikt

En undersøkelse av TV2 og Steigan.no sine deknninger av Ukraina-krigen.

ANDREAS LANDMARK

VEILEDER

Liv Iren Hognestad

Universitetet i Agder, 2023

Fakultet for humaniora og pedagogikk

Institutt for nordisk og mediefag

Master

Sammendrag

Noen ganger i historien endrer verden seg veldig raskt, 24.02.2022 var en slik dag. Da valgte Russland å invadere Ukraina. Konflikten har medført store geopolitiske endringer, menneskelig lidelse og stor medieoppmerksomhet. I nyere tid har det vokst frem det som har fått navnet alternative medier. En fellesnevner for alternative medier er at de ofte har en sterk politisk agenda de prøver å få frem. De mener at tradisjonelle medier ofte ikke dekker saker tilfredsstillende og inngående nok.

Denne oppgaven undersøker hvilke retoriske virkemidler og tolkningsrammer det tradisjonelle mediet TV2 og det alternative mediet Steigan.no anvender i sin dekning av Ukraina-krigen. Tidsperioden for undersøkelsen er 13.02.2022-12.03.2022. I oppgaven brukes det som kalles for metodetriangulering, hvor kvantitativ innholdsanalyse og kvalitativ tekstanalyse anvendes. I den kvantitative innholdsanalysen foretas det en analyse av 137 artikler fra TV2 og 28 artikler fra Steigan.no. I den kvalitative delen foretas det en dybdeanalyse av tre artikler fra Steigan.no og tre artikler fra TV2.no. Oppgaven gir dermed et godt overblikk over den generelle dekningen i tidsrommet, men også en grundigere analyse av de utvalgte tekstene. Analysen har bidratt til å avdekke klare forskjeller, men også noen likheter i hvordan TV2 og Steigan.no har dekket Ukraina-krigen.

Abstract

Sometimes throughout history the world changes very quickly. February 24th 2022 is an example of this, that day Russia chose to invade Ukraine. This conflict has caused major geopolitical changes, human suffering and has received great media attention. In recent times what has been called alternative media has emerged. A common characteristic for alternative media is that they often promote a strong political agenda. Alternative media argue that the traditional media lacks in covering issues thoroughly.

This thesis examines which rhetorical tools and interpretive frameworks the traditional media TV2 and the alternative media Steigan.no use in their coverage of the war in Ukraine. The time period for this survey is February 13th to March 12th 2022. As methodology this thesis uses what is known as method triangulation, where it makes use of a quantitative content analysis and qualitative text analysis. The quantitative content analysis is made up of 137 articles from TV2 and 28 articles from Steigan.no. The qualitative analysis features an in-depth analysis of three articles from each media. This thesis provides a good overview of the general coverage in said time-period, but also a more thorough analysis of the selected texts. The analysis has helped to reveal clear differences, but also some similarities in how TV2 and Steigan.no have covered the war in Ukraine.

Forord

Våren 2023 skulle bli tidspunktet for å avslutte mine syv innholdsrike og fine år på UiA-Universitetet i Agder.

Jeg vil først og fremst takke min kjæreste som har presset meg til å skrive og har etterspurt hvor mange ord jeg har, slik at jeg har kommet i mål. Du er en utrolig fin støtte og takk for at jeg har kunnet kobla av fra skrivingen med å gjøre hyggelige ting sammen med deg.

Gjennom syv år har jeg møtt utrolig mange flotte medstudenter, og felleskapet på mastertiden har vært helt unikt. Det har gitt minner og historier for livet. Tusen takk!

En stor takk til mine foreldre som har støttet meg i denne skriveprosessen og som alltid har stilt opp i studieløpet og ellers. Takk spesielt for at dere har passet kongepuddelen de dagene hvor jeg har hatt lange dager og seine kvelder på UiA for å bli ferdig med oppgaven.

Til slutt vil jeg takke min veileder Liv Iren Hognestad for tilgjengelighet, grundig gjennomlesing, raske tilbakemeldinger og for hjelp med store og små utfordringer underveis. Takk også for nyttige perspektiver, faglig påfyll og hyggelige samtaler.

Etter at masteren er levert skal reisekofferten pakkes for å dra til Roma med gode venner. Der venter konsert med Bruce Springsteen and The E Street Band. Avslutningsvis vil jeg dele åpningsteksten fra sangen *No Surrender* som ble skrevet av Bruce Springsteen tilbake i 1984. Den har vært en inspirasjon under skrivingen, spesielt i de tider hvor skrivingen har vært mest utfordrende.

*“Well, we busted out of class
Had to get away from those fools
We learned more from a three-minute record, baby
Than we ever learned in school”* (Springsteen, 1984)

God lesing!

Andreas Landmark

Kristiansand, mai 2023

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	6
1.1 Introduksjon	6
1.2 Bakgrunn	6
1.3 Presentasjon av prosjekt	7
1.3.1 Definisjon av alternativt og tradisjonelt medium	9
1.3.2 Mediehuset TV2	9
1.3.3 Nettavisen Steigan.no	10
1.3.4 Problemstilling	12
1.4 Tidligere forskning	12
1.5 Personlig ståsted	13
1.6 Oppgavens struktur	14
1.7 Oppsummering innledning	14
2 Teori	14
2.1 Definisjon av nyhetsbegrepet og medienes arbeid	14
2.2 Retorikk	16
2.2.1 Mediesamfunnet som den nye retoriske arenaen	17
2.2.2 Kairos	18
2.2.3 Aptum	18
2.2.4 De fem arbeidsfasene	19
2.2.5 Den retoriske situasjonen	20
2.2.6 Topoi	24
2.2.7 De tre appellformene	25
2.3 Framing	29
2.3.1 Syv modeller for framing	30
2.4 Sverting og negativ kampanje	32
2.5 Samfunn og makt	33
2.6 Bildets retorikk og visuell retorikk	33
2.7 Fragmentering i mediealderens tid	34
2.8 Oppsummering teori	35
3 Metode og utvalg av materiale	35
3.1 Utvalg og avgrensning av materiale	36
3.1.1 Avgrensning	36
3.2 Kvantitativ metode	38
3.2.1 Koding	39
3.3 Kvalitativ metode	40
3.3.1 Analysemodell	43
3.4 Metodisk kvalitet	43
3.4.3 Generaliserbarhet	46
3.5 Etske vurderinger og refleksjoner	46
3.6 Oppsummering metode og utvalg av materiale	49

4 Analyse	49
<i>4.1 Kvantitativ innholdsanalyse</i>	49
4.1.1 Før eskalering 13.02.2022-23.02.2022.....	50
4.1.2 Under eskalering 24.02.2022-26.02.2022.....	52
4.1.3 Etter eskalering 27.02.2022-12.03.2022.....	53
4.1.4 Oppsummering kvantitativ analyse.....	54
<i>4.2 Tekstanalyse</i>	55
4.2.1 Før eskalering 13.02.2022-23.02.2022.....	55
4.2.2 Under eskalering 24.02.2022-26.02.2022.....	65
4.2.3 Etter eskaleringen 27.02.2022-12.03.2022.....	76
4.2.4 Oppsummering kvalitativ analyse.....	86
5. Drøfting	87
6. Konklusjon og avslutning	93
Referanseliste:	95

1 Innledning

1.1 Introduksjon

Noen ganger i historien endrer verden seg veldig raskt. Skuddene i Sarajevo i 1914, den spanske borgerkrigen 1936, Tyskland sin invasjon av Polen i 1939 og Berlinmurens fall i 1989 og 24. februar 2022. Da invaderte Russland nabolandet Ukraina for fullt, etter at de allerede hadde annektert Krim i Ukraina i 2014 (FN-sambandet, 2023b). Det skjer i en tid hvor mediemangfoldet i Norge og verden har blitt større. Ulike medieaktører dekker naturlig nok saker og konflikter ulikt (NOU, 2017:7, s. 83). I denne oppgaven skal dekningen til et tradisjonelt medium, og et alternativt medium av krigen i Ukraina undersøkes og analyseres. Hensikten er å få en større innsikt forskjeller, men også likheter i dekningen av den pågående konflikten.

1.2 Bakgrunn

Mellom 2014 og 2022 har 14.000 mennesker dødd på grunn av konflikten (FN-sambandet, 2023b). Etter eskaleringen i februar 2022 har dødstallene steget dramatisk, og på det nåværende tidspunkt er det knyttet stor usikkerhet til hvor mange som har blitt skadet eller som har dødd (FN-sambandet, 2023). Russlands invasjon har endret de geopolitiske forholdene dramatisk og landet har blitt møtt med fordømmelse og sanksjoner for sine handlinger fra flere land og internasjonale organisasjoner, blant annet EU og FN. De mener at Russland ved å invadere Ukraina har brutt folkeretten (Langberg, 2022). Norge har også fordømt Russlands invasjon og innført sterke sanksjoner mot Russland i etterkant av invasjonen (Regjeringen, 2022). Kina og India har på nåværende tidspunkt valgt å ikke fordømme eller innføre sanksjoner mot Russland i etterkant av eskaleringen (Hestenes et al, 2022).

Sanksjoneringen og fordømmelsen av invasjonen har sterk støtte i store deler av befolkningen i Norge (Vevang et al, 2022). Likevel ser vi at det er delte meninger om konflikten og dens mange aspekter og interesser (Thorgrimsen & Lugowe, 2023). Dette meningsmangfoldet er ikke knyttet opp til en enkelt organisasjon eller gruppering, men noe vi ser blir diskutert av flere ulike samfunnsaktører i samfunnet. Spesielt ved de nyhetsmediene som kalles for alternative medier kan man få inntrykk av at det er meninger, perspektiver og synspunkter

som ikke er helt sammenfallende med den linjen Stortinget og flertallet av befolkningen på nåværende tidspunkt har lagt seg på. *Document.no*, *Steigan.no* og nå nedlagte *Resett.no* er eksempler på alternative medier som ofte har en annen vinkling på saker og andre diskusjoner sammenlignet med mer tradisjonelle medier (Marchioni, 2021, s. 11-13). Dermed er det interessant å finne ut om dette også gjenspeiles i omtalen og dekningen av krigen i Ukraina. For eksempel er det interessant å se nærmere på hvordan ulike medier omtaler USA, NATO, ukrainsk fascisme, Russland og Norge som aktør i konflikten og hvem som bærer et hovedansvar for krigens utbrudd og ytterligere eskalering av krigen i Ukraina.

1.3 Presentasjon av prosjekt

«*I krig er sannheten det første offeret*» er et sitat som stammer som skal stamme fra tragediedikteren Aischylos (Fafner, 2022). I Ukraina-krigen og i andre store kriger og konflikter ser vi at mange ulike mediekkanaler har god tilgang på å kunne dele sin mening og interesse i en sak (Dijck, et al, 2018, s.53-56). Mediemandfoldet i Norge og verden har blitt større, og ulike medieaktører dekker saker og konflikter ulikt (NOU, 2017:7, s. 83).

Helt frem til 1980-tallet var NRK den eneste tv-kanalen vi hadde i Norge (Didriksen & Mordal, 2010). I dag har vi langt flere tv-kanaler, men også langt flere plattformer for kommunikasjon. Eksempler på slike plattformer er egne nettsider eller sosiale medier som blant annet *Facebook*, *Twitter*, *Instagram* og *TikTok*. Dermed er det i dag relativt fritt frem for at hvem som helst til å lage sin egen kommunikasjonsplattform. Det tar tid å bygge seg opp en publikumsbase, men infrastrukturen for å gjøre det er relativt lett tilgjengelig i dag. Det har bidratt til at mediemandfoldet har blitt betydelig større på få tiår (NOU 2017:7, s. 82-84). Med flere aktører pekes det på at mediebildet også har blitt mer fragmentert, blant annet på grunn av at mediets utvikling har åpnet opp for at flere aktører kan delta. Det gjør at det i dagens samfunn florerer av ulike informasjonskanaler som presenterer sin tolkning og forståelse av en sak og situasjon. Det vil nok beskrives som i utgangspunktet positivt, men det påpekes også at mye av informasjonen som er tilgjengelig i dag kan defineres som desinformasjon og ukorrekt (Grønningsæther, s. 30-34).

Ved de siste valgene i USA har vi sett at de ulike fraksjonene i politikken beskylder hverandre for spredning av desinformasjon, såkalte *fake news* (Grønningsæther, 2017, s. 30-35). Situasjonen tilspisset seg særlig 06.01.2021 da Kongressen i Washington D.C. ble angrepet av

protestanter som mente at valget var stjålet. Begivenheten ble dekket svært ulikt av for eksempel de store mediekanalene CNN og Fox News. En av Fox News sine overskrifter da dette skjedde, var «*Our only option is to fix what's causing this*» (FoxNews, 2021). En av CNN sine overskrifter var «*Guns drawn inside US Capitol as pro-Trump rioters invade*» (CNN, 2021). Det viser at de er enige om de faktiske forholdet i saken. Nemlig at Kongressen ble angrepet, men der stopper på mange måter også enigheten. Dekningen viser at de har veldig ulikt syn på hva som forårsaket dette, hvem som bærer ansvaret og hva som skal til for å komme videre.

I likhet med stormingen av Kongressen er det mange interesser, grupperinger og konfliktfylte spørsmål knyttet til Ukraina-krigen. Det ser vi blant annet på hvordan ulike aktører velger å utøve sin makt, hvordan grupperinger handler i konflikten og hvordan folk velger å uttale seg. I 2021 ble det igangsatt et stort forskningsprosjekt av By-og regionforskningsinstituttet om samarbeid mellom norske og russiske aktører. I 2023 ble noe av denne kartleggingen offentliggjort. Den viser at syv av ti nordmenn mener krigen i Ukraina har ødelagt forholdet mellom Norge og Russland. Det er også stor støtte til sanksjonene mot Russland. Likevel mener rundt 10 prosent at Ukraina bør avstå områder til Russland, rundt 12 prosent mener Norge må slutte å sende våpen til Ukraina, og rundt syv prosent mener Norge bør oppheve alle sanksjonene mot Russland (Thorgrimsen & Lugowe, 2023). Det viser at det store flertallet støtter linjen som norske myndigheter har lagt seg på, men at det også er et mindretall som er uenig i vesentlige aspekter ved krigen.

Ikke siden andre verdenskrig har det vært en erobringsskrig på europeisk jord som har endret de geopolitiske forholdene så dramatisk og på så kort tid (Mikkelsen, 2023). Det skjer i en tid hvor mediebildet er mer mangfoldig og fragmentert. Slik var det ikke under andre verdenskrig hvor det var vanskelig for mange å få med seg hva som skjedde, blant annet fordi radio var forbudt under okkupasjonen. Dagens mediemangfold gjør at det er lett å finne informasjon om Ukraina-krigen, det er heller vanskelig å unngå bli eksponert for ulike fremstillinger av Ukraina-krigen. Hvilke artikler og saker vi som mottakere eksponerer oss for, medfører at en kan få svært ulik informasjon om konflikten og andre kontroversielle saker med sterke interessenmotsetninger. Det er igjen med på å forme synet vårt på konflikten.

1.3.1 Definisjon av alternativt og tradisjonelt medium

Oppgaven skal undersøke deknningen til et alternativt medium og et tradisjonelt medium. Det er behov for definere hvordan disse begrepene brukes i oppgaven, blant annet fordi det ikke finnes en tydelig og presis definisjon på hva det er.

Tradisjonelt medium: kan være en avis, nettavis, radio eller TV-kanal som produserer saker som ofte når mange mottakere. De er redaksjonsstyrte og jobber etter Vær Varsom-plakaten. Vær Varsom-plakaten omhandler etiske normer for pressen. Plakaten deles inn i fire hovedpunkter som er: pressens samfunnsrolle, integritet og troverdighet, journalistisk atferd og forholdet til kildene og publiseringsregler (Norsk Presseforbund, 2021).

Alternativt medium: Hvordan alternative medier skal defineres tydelig og konkret har vært gjenstand for debatt og diskusjon i medieforskningen (Atton, 2022, i Ihlebæk & Figenschou, 2022, s. 245). Alternative medier beskrives likevel ofte som medier som ikke er del av de typiske, etablerte og sentrale mediene. I artikkelen «*Key Dimensions of Alternative News Media*» defineres alternative medier som medier som tar en strategisk motposisjon og fremmer sin egen rolle, som et korrektiv til de dominerende og etablerte tradisjonelle mediene (Holt et al, 2019, s. 862). Alternative medier kan være både aviser, kringkasting og nettsider. En fellesnevner for de alternativene mediene er at de ofte har en sterk politisk agenda de prøver å få frem. De mener at tradisjonelle medier ofte ikke dekker saker tilfredsstillende og inngående, men overser viktige nyheter og momenter. Der prøver de utradisjonelle mediene å få frem andre sannheter og momenter de mener er sentrale og viktige i saken (Ihlebæk & Figenschou, 2022, s. 245; Tørmoen, 2018).

1.3.2 Mediehuset TV2

TV2 er et av de største mediehusene i Norge og er en kommersiell allmennkringkaster. De hadde sin første sending i 1992 (Eckblad & Skaalmo, 2012). Mediehuset hadde i 2021 840.500 lesere på digitale flater, noe som betyr at de når rundt til nesten 1/5 av Norges befolkning (Mediebedriftene, 2021). TV2 hadde i 2022 7,5 millioner daglige sidevisninger (Henriksen, 2023). I *Digital News Report* fra 2021 kommer det frem i kategorien *weekly reach – online* at 34 prosent i Norge er innom *TV2 news online* ukentlig. TV2 kommer i samme undersøkelse bra ut på det som kalles *brand trust scores*, hvor 78 prosent oppgir at de

stoler på nyhetene til TV2. Ni prosent sier de ikke stoler på nyhetene til TV2 (Reuters institute, 2021).

TV2 skriver på sin egen nettside at «*Vi skal være tett på og engasjere gjennom å fortelle historier fra en hverdag du kjenner deg igjen i.*». TV2 nyhetene gir publikum og leserne oppdaterte innenriks- og utenrikssaker (TV2play, 2023).

1.3.3 Nettavisen Steigan.no

Steigan.no ble etablert i 2014 av Pål Steigan, da fungerte nettstedet først og fremst som en blogg. I 2017 overtok selskapet Mot Dag AS eierskapet av Steigan.no. De skriver selv at de da tok skrittet over til å bli en fullverdig nettavis. Videre understreker de at Steigan.no følger Vær Varsom-plakaten og Redaktørplakaten. I formålsparagrafen til Mot Dag AS står det:

«Steigan.no som skal drive en seriøs, kritisk og etterrettelig journalistikk, med allsidige politiske og økonomiske avsløringer av imperialisme og krig, utbytting, undertrykking og miljøtrusler – inspirere og bidra til kritikk, organisering og kamp mot slike forhold, samt å stimulere til debatt og utforsking av det kapitalistiske økonomiske og politiske systemet og alternativ til kapitalismen.» (Steigan, 2023a).

De presiserer også at signerte innlegg står for forfatterens regning og er ikke nødvendigvis uttrykk for redaksjonens oppfatninger (Steigan, 2023a). I 2019 gjorde Steigan.no et intervju med grunnleggeren Pål Steigan. Der ble han blant annet spurt om hvorfor han startet Steigan.no. Da svarte han følgende:

«Bakgrunnen for steigan.no er sånn: For drøyt ti år siden innså jeg at de økende krisene i verden nødvendigvis ville toppe seg og føre til nye kriger og konflikter. Det var opplagt for meg at USA ville tape terreng overfor Kina og at kampen mellom stormaktene ville bli enda hardere. Jeg så også at USA ville fortsette sine kriger i randsonen mot Russland. Samtidig var det tydelig at klassemotsetningene i verden ville øke og miljøkrisene ville bli skjerpet. Jeg så ingen norske medier som tok dette på alvor. Derfor så jeg behovet for å skape en uavhengig og kritisk nettavis. Jeg prøvde å få med meg andre på dette, men da ingen var villige bestemte jeg meg for å gjøre det sjøl. Det var i begynnelsen av 2014. Siden jeg var alene om det tenkte jeg at jeg like gjerne kunne bruke mitt eget navn som merkenavn. Det har fungert over all

forventning. I 2017 ga jeg bort nettavisen til aksjeselskapet Mot Dag, så nå er det et fellesprosjekt der jeg er sjefredaktør.» (Steigan sitert i red. PSt, 2019).

Som redegjort for i definisjonen av et alternativt medium er det ofte et medium med en sterk politisk agenda og som ofte dekker ofte saker og momenter der mener tradisjonelle medier er mangelfulle i sin dekning av (Tørmoen, 2018). Steigan sier i intervjuet at «*Jeg så ingen norske medier som tok dette på alvor. Derfor så jeg behovet for å skape en uavhengig og kritisk nettavis.*» (red. PSt, 2019). Dermed faller Steigan.no på flere punkter inn under beskrivelsen av hva et alternativt medium er, ved at alternative medier som regel ikke er en del av sentrale og etablerte virksomheter. Deres innhold utforming, vinkling og produksjon er ofte annerledes enn tradisjonelle medier (Holt et al, 2019, s. 862).

I 2021 behandlet Norsk Redaktørforening Steigan.no sin søknad om bli medlem foreningen. Styret avviste søknaden enstemmig med følgende begrunnelse:

«Styret mener søknaden ikke oppfyller grunnvilkårene i NRs kriterier for medlemskap. For styret fremstår ikke Steigan.no per i dag som en nettavis for fri og uavhengig produksjon og publisering av nyheter, aktuell informasjon og debatt, rettet mot allmennheten, slik dette må forstås ut fra NRs vedtekter §3. Styret mener nettstedet har preg av å være en aksjonistisk nettside, som i overveiende grad ikke forholder seg til alminnelige journalistiske og publisistiske prinsipper, slik disse er nedfelt i Redaktørplakaten og Vær Varsom-plakaten» (Norsk redaktørforening sitert i Simonsen, 2021) .

Steigan.no reagerte på vedtaket og poengterte at Steigan.no er den nettavisen som har hatt sterke vekst de senere år. De ba også mediene i redaktørforeningen gå i seg selv med tanke på *Vær Varsom-plakaten* og *Redaktørplakaten* (Simonsen, 2021).

Steigan.no er ikke med i undersøkelsen 2021 *Digital News Report* til Reuters Institute. Den norske nettsiden Document.no som er med i undersøkelsen, har på sin side lavest score på fem prosent. Noe som betyr at vi ikke har det nøyaktige tallet på hvor mange Steigan.no når ukentlig. Det som er sikkert er at det i alle fall er under fem prosent, da de ikke navngir noen som har under fem prosent. Siden Steigan.no ikke er med i denne undersøkelsen har det heller ikke lyktes i å finne data som sier noe om hvor mange stoler på det Steigan.no publiserer. De

hadde følgende overskrift på sin nettside i 2021: «*Steigan.no slo alle rekorder i 2021*» (Steigan, 2022). De oppgir at de hadde over 21 millioner sidevisninger dette året (Steigan, 2022). Om tallene Steigan.no publiserer stemmer, vil de ha en relativt stor rekkevidde på sine publikasjoner. Likevel kan det ikke sammenlignes med TV2 som har 7,5 millioner daglige visninger i 2022 (Henriksen, 2023).

1.3.4 Problemstilling

Hensikten med oppgaven er å foreta en retorisk analyse av et tradisjonelt medium og et alternativt mediums dekning av krigen i Ukraina. For å få en større innsikt i forskjeller, men også likheter i deknningen av konflikten. For eksempel er det interessant å se på om det er store forskjeller i plassering av skyld og ansvar for krigen på ulike aktører. TV2 er valgt som det tradisjonelle mediet, og Steigan.no er valgt som det alternative mediet. Dette er begge aktører som har fulgt saken tett siden 2014, og spesielt rett før og siden eskaleringen av konflikten.

Problemstilling:

Hvordan anvender det tradisjonelle mediet TV2 og det alternative mediet Steigan.no retorikk og framing i sin nyhetsdekning av krigen i Ukraina på nett?

Forskningsspørsmål:

1. Hvordan blir involverte aktører i konflikten fremstilt gjennom framing?
2. Hvilke retoriske virkemidler anvendes på nett av TV2 og Steigan.no for å fremme deres synspunkter, perspektiver, situasjonsforståelse og ønskede historiefortelling i Ukraina-krigen?
3. Er det forskjeller i deknningen til TV2 og Steigan.no før, under og etter eskaleringen 24. februar 2022?

1.4 Tidligere forskning

Eskaleringen i Ukraina skjedde 24. februar 2022. Dermed er det naturlig nok lite retorisk forskning på krigen i Ukraina etter eskaleringen og i den perioden som denne oppgaven undersøker, siden det er en relativt fersk konflikt. Åse Thomassen har skrevet boken *War and rhetoric – the rhetorical war in Ukraine*. Boken ble utgitt seks måneder etter eskaleringen. Boken tar for seg den offentlige debatten og retorikken rundt krigen i Ukraina, og trekker mange historiske paralleller til tidligere konflikter og kriger. Hovedfokuset er på den ukrainske presidenten Volodymyr Zelenskyi og hans retorikk i møte med situasjonen i Ukraina. Funnene i boken er at Zelenskyi er en talentfull politisk kommentator. Retorikken hans er viktig og sentral i konflikten, men den kan sammenlignes med toppen av et isfjell, siden retorikken hans er hva vi ser og hører. Dermed er det mye av isfjellet som er under havnivået (jf. Thomassen, 2022).

Det finnes også en del tidligere forskning på retorikk og kommunikasjon i krig og konflikt. For eksempel på terrorangrepet i USA 11.09.2001 og det krigsetterspillet det fikk, konflikten i Midtøsten, 2. verdenskrig og den kalde krigen. Piotr Cap skrev i 2006 en avhandling om hvordan daværende president i USA George W. Bush klarte å legitimere invasjonen av Irak i 2003. Hovedfunnet der er at den beste legitimeringseffektene oppnås gjennom *proximization*. Proximization er en retorisk strategi som handler om å presentere en hendelse på en slik måte at mottaker føler at de blir direkte påvirket av hendelsen (Cap, 2006).

1.5 Personlig ståsted

Jeg er selv aktiv i lokalpolitikken, hvor jeg på det tidspunktet masteroppgaven ble skrevet hadde verv som folkevalgt i Kristiansand kommune. Siden krigens utbrudd har jeg deltatt i debatter internt i mitt eget parti om hvordan vi skal stille oss til ulike spørsmål som ble relevante etter eskaleringen. Spesielt ble spørsmålet om Norge skulle sende våpen til Ukraina en stor debatt. Debatten om våpen og generelt om hvordan Norge og verden skal forholde seg til krigen i Ukraina var det som gjorde at jeg ønsket å skrive om en pågående konflikt, som har endret de geopolitiske forholdene i verden.

1.6 Oppgavens struktur

Masteroppgaven består av totalt seks kapitler: innledning, teori, metode, analyse, diskusjon og avslutning. Innledningskapittelet er allerede gjennomgått ovenfor. I teorikapittelet vil teori og litteratur for å besvare problemstillingen bli presentert. I metodekapittelet vil det bli redegjort for hvordan problemstillingen i oppgaven vil bli besvart. I analysedelen vil funn som fremkommer i studiet bli presentert. Videre vil funnene bli drøftet i diskusjonsdelen. Til slutt vil problemstillingen og de tre forskningsspørsmålene bli besvart i avslutningskapittelet. Der vil det også redegjøres for oppgavens bidrag til forskningen. Til slutt vil det komme en anbefaling til videre forskning.

1.7 Oppsummering innledning

I dette kapittelet har bakgrunn, problemstilling, forskningsspørsmål, vitenskapelig plassering, tidligere forskning og personlig ståsted blitt gjennomgått. Hensikten med oppgaven er å utforske hvilke retoriske virkemidler som brukes i det tradisjonelle mediet TV2 og i det alternative mediet Steigan.no på nett i nyhetsdekningen av krigen i Ukraina.

2 Teori

I dette kapittelet vil teori som er relevant for problemstillingen til oppgaven bli presentert. Oppgaven er bygd på akademiske kilder innen kommunikasjonsfaget, retorikk er brukt som hovedteori. Teori innenfor framing og teori om mediasamfunnet er også anvendt i oppgaven. Hensikten er å gi et best mulig teoretisk grunnlag for å analysere materialet i oppgaven, slik at problemstillingen blir besvart på en tilfredsstillende måte. På den måten kan vi få en bedre faglig og akademisk forståelse av TV2 og Steigan.no sine artikler om Ukraina-konflikten.

2.1 Definisjon av nyhetsbegrepet og medienes arbeid

Nyhet eller nyheter er ord som brukes ofte i dagligtalen. Det er et begrep som brukes om informasjon om noe vi ikke visste fra før. Det kan defineres som «*Nyheter er det redaksjonelle stoffet som aviser, radio og fjernsyn presenterer for publikum på nyhetssider eller gjennom nyhetssendinger*» (Allern, 2001, s. 52). Nyhetene gir leserne opplevelser av ulike

type, og de gir leserne kunnskap om hva som skjer i samfunnet både lokalt, nasjonalt og globalt. De er også med på forme vår identitet og forståelsen av hvem vi er (Østbye et al, 2013, s. 61) Begrepene hendelse og begivenhet er begreper som ifølge Allern er sentrale innenfor journalistikken. Hendelse kan brukes om det meste, fra de små til de store hendelser. Begrepet begivenhet betegner de hendelsene som vi bør merke oss og markerer et skille i tid (Allern, 2001, s. 52).

Objektivitetsidealet innenfor journalistikk handler om at nyhetene som produseres, skal være saklige, upartiske, nøytrale og balanserte. I en nyhetssak er det uinteressant hva journalisten mener om de forholdene som beskrives. Det er faktaene og de faktiske forholdene som skal tale for seg. Samtidig er det viktig å belyse en sak fra flere sider, og aktører som blir kritisert, skal få mulighet til å komme med tilsvar (Handegaard et al, 2013, s. 40). Rett til tilsvar er nedfelt i *Vær Varsom-plakaten* (Norsk presseforbund, 2021).

Nyheter blir laget og distribuert under varierende arbeidsforhold. Ofte kan det være snakk om hastverk og tidspress hvor sakene blir produsert av journalister med sine personlige oppfatninger, som tilfeldigvis har vakt den dagen. Om det skjer store begivenheter uten forvarsel, kan andre nyheter fort bli satt til siden for å prioritere å dekke begivenheten inngående. En nyhetstørke kan på den andre siden medføre at saker som vanligvis hadde fått lite eller ingen oppmerksomhet i mediene, plutselig blir en relativt stort sak. I slike tilfeller senkes nyhetsterskelen for hva som kan komme på trykk (Allern, 2001, s. 55).

Likevel er det systematikk i disse tilfeldighetene. Det er ikke opp til hver enkelt journalist å finne ut hva man ønsker å skrive om når arbeidsdagen starter. Ulike begivenheter blir bevisst og ubevisst vurdert som mer eller mindre relevante. Innenfor journalistikkmiljøet omtales dette som at disse vurderingskriteriene *sitter i veggene* i redaksjonen. Det finnes en redaksjonell nyhetskultur og nyhetsverdier i redaksjonen som de ansatte lærer å jobbe etter. Slike verdier kan knyttes til sentrale stikkord som vesentlighet, geografisk eller kulturell nærhet, sensasjon, aktualitet og konflikt (Allern, 2001, s. 55).

I menneskelige kommunikasjonsformer er vi avhengige av tolkningsrammer for å gjøre hendelser forståelige. Goffman har definert disse rammene som organisasjonsprinsipper som styrer sosiale hendelser og våre subjektive holdninger til dem (Goffman, 1973, s. 10-11 i Allern, 2011, s. 68). Vi sammenligner begivenheter og bruker tolkningsrammene for å gi

situasjonen mening. Dette prinsippet gir også utslag i mediene. I fremstillingen av hendelser og begivenheter anvendes tolkningsrammene for å kunne kommunisere hendelsen til publikum. Eksempler på tolkningsrammer kan være den kalde krigen hvor saker ble tolket innenfor rammen av for eksempel øst mot vest og/eller den frie verden mot kommunismen. I 1999 bombet Norge sammen med NATO-allierte Jugoslavia. Da ble de fleste norske nyheter tolket innenfor rammen av at det gode handlet mot det onde. Slike rammer finnes ikke bare når det forekommer store begivenheter i verden, men også når mer hverdagslige hendelser forekommer (Allern, 2001, s. 68-69).

Journalistiske sjangre er noe som hjelper mottaker raskt til forstå hva en tekst er. For eksempel vil mottaker kjenne igjen en kronikk, siden den har sett og lest en kronikk før. Sjangre blir kalt for formidlingskoder, hvor kodene gir avsender og mottaker en felles forståelse av hva en tekst er. Sjanger som formidlingskode består av to sentrale elementer. Den først er at en tekst har en retorisk form, som gjør at vi kan identifisere hvilken sjanger den tilhører. For eksempel kan det være hvordan nyhetsanker introduserer en reportasje eller en journalist. Den andre er sjangerens formål og funksjon. For eksempel kan formålet være å informere eller underholde (Handgaard et al, 2013, s. 244-245). Thore Rosvold har definert tre grunninndelinger innenfor sjanger i journalistikken, som er *nyhetsjournalistikken*, *kommentarjournalistikken* og *pregjournalistikken*. *Nyhetsjournalistikken* sitt primære mål er å informere, *kommentarjournalistikken* sitt primære formål er å analysere og *pregjournalistikken* sitt primære mål er å underholde (Roksvold, 1997, i Handgaard et al, 2013, s. 245-246)

2.2 Retorikk

Den retoriske læren ble utviklet i gresk og romersk antikk fra rundt 500 f.Kr til 200 e.Kr (Jor, 2003, s. 21). Retorikk er læren om hvordan språk kan brukes på en slik måte at det er mulig å vinne et publikum. Slik bidrar retorikken til at det blir mulig å vinne en sak som ønskes å iverksettes. Aristoteles definerte retorikk som «*Læren om å argumentere*» (Kristiansen, 2007, s. 34). Isokrates er sitert slik i boken *Ordenes Herre*: «*Ordets makt er stor. Det kan gjøre det store lite og det lille stort, det gamle nytt og det nye gammelt.*» (Jor, 2003, s.19).

Det er en utbredt skepsis til retorikk blant noen, og denne skepsisen er et eldgammelt fenomen. Grunnen til denne skepsisen skyldes at retorikk kan også brukes som manipulasjon. Historien har vist at retorikk kan være et farlig våpen for å få igjennom viljen sin og for oppnå sine mål, og hvor utfallet og konsekvensene i en del tilfeller har vært til skade for samfunnet (Nordheim & Haga, 2021, s. 29).

Forsvarerne og tilhengerne av retorikk mener derimot at retorikken tjener for eksempel et høyere etisk gode, skjønnhet, sannhet, godhet og rettferdighet. Da det gamle Roma skulle utpeke sine ledere, la de til grunn at en person som kunne tale både var moralsk og effektiv. Dermed var det talekunstene hos kandidatene som ble vektlagt i utpekingen av ledere. Om personer hadde gode taleevner, var de egnet til å lede befolkningen (Nordheim & Haga, 2021, s. 30).

2.2.1 Mediesamfunnet som den nye retoriske arenaen

Tiden vi lever i nå blir ofte omtalt som mediesamfunnets tid. Et av mest sentrale kjennetegnene er at kommunikasjon er multimodal. Med det menes det at retorikken forekommer i mange ulike former, ikke bare i form av muntlig fremføring. I dag finnes kommunikasjon på mange plattformer og i mange medier. Kommunikasjonen fremtrer både i bilder, musikk, tale og skrift. I mange tilfeller kombineres disse ulike uttrykksformene. En konsekvens av at vi har mange ulike kommunikasjonskanaler er at ikke alt som publiseres og fremføres, har kun en avsender, men ofte flere. Den tradisjonelle retorikken har ofte fokus på en taler eller avsender. Dermed møter ikke alltid teorien de retoriske uttrykksformene som anvendes i mediesamfunnets tid. Dette blant annet fordi dagens uttrykksformer er komplekse og dermed trengs flere personer med spisskompetanse på ulike felt for å få utformet et fullverdig produkt som for eksempel en reportasje eller radiosending (Kjeldsen, 2017, s. 56). Da er det vanskelig å ilegge en person klare intensjoner bak det som kommuniseres ut, siden det ofte er flere personer involvert, og alle disse har igjen sine egne intensjoner og interesser.

Et sentralt kjennetegn med kommunikasjonen i dag er at den er mosaistisk og preges av flow. Med det menes det at informasjonsstrømmen materialiseres ved at den er flytende og foranderlig mosaikk av informasjoner og ytringer som fremstilles i ulike medier.

2.2.2 Kairos

Kairos handler om at taleren må finne ord og uttrykk, som blir sett på som riktige i møte med den aktuelle sak og situasjon (Nordheim & Haga, 202, s. 32). Kort sagt handler kairos om å velge de rette ordene til rett tid (Kjeldsen, 2017, s. 69). Det handler også om å utnytte situasjonen når den er der. Derfor kan kairos også beskrives som en anledning som gir taleren/kommunikatoren en anledning til å fremme en sak (Kjeldsen, 2017, s. 70).

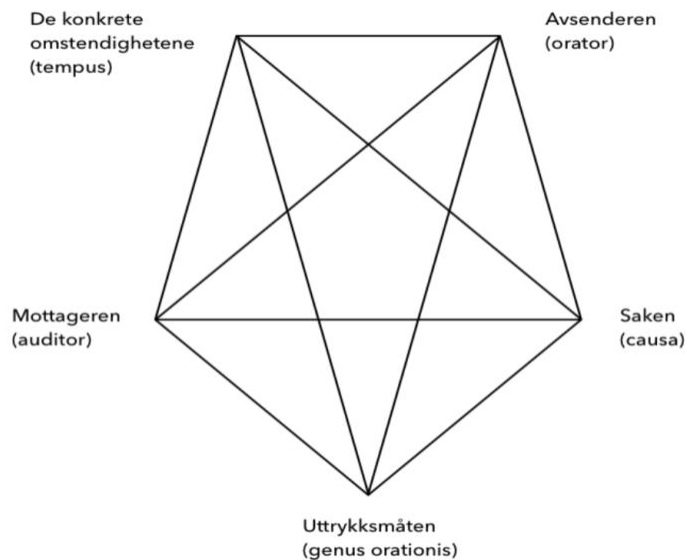
2.2.3 Aptum

Direkte oversatt betyr aptum «*Det som sømmer seg* eller *det som passer seg*» (Kjeldsen, 2017, s. 71). Det handler blant annet om at det må være et passende forhold mellom taleren og talen som skal holdes, men også om emnet, tilhørerne og talesituasjonen. Avstemtheten mellom disse ulike bestanddelene kalles for internt aptum (Kjeldsen, 2017, s. 71). Aptum og kairos henger tett sammen ved at å ta hensyn til elementene i talesituasjonen er samtidig å vise forståelse for kairos (Kjeldsen, 2017, s. 70).

Eksternt aptum har fokus på at den retoriske ytringen skal være sømmelig. For eksempel kan det være ved å uttrykke seg anstendig og respektfullt. Om man uttrykker seg usømmelig vil dette være et dårlig eksempel på retorisk ordlegging og fremføring. Dette kan gi et negativt inntrykk i øyeblikket hos tilhørerne, men kan også skade det generelle inntrykket til avsender. Eksternt aptum vektlegger også at en ytring må være formålstjenlig. Noe som betyr at det som sies skal være til nytte og styrke målet og målsetningen som avsender har. Om retorikken ikke styrker målsettingene, vil den ikke være formålstjenlig (Kjeldsen, 2017, s. 71).

Å treffe på eksternt aptum er helt grunnleggende for å lykkes med den retoriske ytringen. Det er ikke fasit på hva som må sies og hva som ikke kan sies. I *De oratore* poengterer Cicero at det finnes sannsynligvis flere retoriske alternativer som anvendes av avsender. Videre beskriver han fem faktorer som er konstante og gitte i en retorisk situasjon. Det er taleren/avsenderen (*orator*), saken (*causa*), talestilen eller språket (*genus orationis*), tilhørerne (*auditor*) og de konkrete omstendighetene (*tempus*). De fem faktorene tar utgangspunkt i en muntlig fremført tale. I dagens samfunn møter vi retorikk andre steder og i andre former også,

blant annet i nyhetsmedier, magasiner og sosiale medier. I en slik modell er de fem konstantene avsenderen, saken, uttryksmåten, mottakeren og de konkrete omstendighetene. Det er viktig at konstantene passer til og står i riktig forhold til hverandre, dette illustreres i pentagrammet nedenfor.

(Kilde: Kjeldsen, 2017, s.72)

Ved å anvende pentagrammet for eksternt aptum kan de ulike konstantene identifiseres og det er mulig å analysere om de står i riktig forhold til hverandre. Dette danner grunnlaget for den retoriske situasjonen.

Internt aptum handler om harmonien mellom talens forskjellige bestanddeler. Saken må passe til tankene og argumentene. Tankene og argumentene må passe til den språklige utformingen. Disposisjonen må passe til både tankene og argumentene samt til den språklige utformingen. De elementene som skaper indre aptum er *causa* (saken), *inventio* (tankene og argumentene), *dispositio* (disposisjon), *elocutio* (språklig utforming) og *actio* (fremføring av budskapet) (Kjeldsen, 2017, s. 75).

2.2.4 De fem arbeidsfasene

Nedenfor presenterer de retoriske arbeidsfasene en orator gjennomgår i forberedelsene og utarbeidelsen av en tale. De fem arbeidsfasene er *inventio*, *dispositio*, *elocutio*, *memoria* og

actio (Jor, 2003, s. 37, 57, 89, 129 & 135). *Memoria* handler om å lære seg tekst før fremførelse (Jor, 2003, s. 129), og *actio* handler om fremførelsen av selve teksten (Jor, 2003, s. 135). Siden oppgaven skal analysere nyhetssaker med tekst er derfor dette ikke relevant, er *memoria* og *actio* utelatt.

Inventio

Inventio er den første av de fem arbeidsfasene i retorikken. I denne fasen arbeides det med å finne tema og momenter til teksten. De videre fasene handler om å systematisere, strukturere og kategorisere momentene som er valgt i denne første arbeidsfasen (Jor, 2003, s. 37).

Dispositio

Dispositio er den andre av de fem arbeidsfasene i retorikken. I denne fasen struktureres og organiseres temaene i en fornuftig og hensiktsmessig rekkefølge, slik at teksten blir mest mulig overbevisende og appellerende. Da er det viktig at mottakeren settes i stand til å forstå hvilket tema som debatteres og hva kommunikatoren ønsker å formidle (Jor, 2003, s. 57).

Elocutio

Elocutio er den tredje av de fem arbeidsfasene i retorikken. Etter at teksten er delt inn i ulike deler er det utformingen, formuleringen, stilen, tonen og ordlyden som er det sentrale i den tredje fasen. Her er det viktig å velge et språk som er tilpasset anledningen og publikummet (Jor, 2003, s. 89). For eksempel er det forskjell på å kommunisere med en skoleklasse eller på en arbeidsplass eller en i privat sammenkomst eller i offentlig sammenheng.

2.2.5 Den retoriske situasjonen

Retorisk situasjon som begrep ble først kjent i *The Rhetorical Situation*, hvor Bitzer forklarer at ulike situasjoner kan ha mangler, utfordringer eller problemer som kan eller bør løses. Sagt på en annen måte er dette situasjoner hvor det er nødvendig og en forventning om at noen tar ansvar og forsøker å endre situasjonen til noe som er bedre enn utgangspunktet. Om denne endringen kan foretas ved bruk av tale eller skrift, kan situasjonen omtales som en retorisk

situasjon. Om andre virkemidler er nødvendig for å løse problemet kan ikke situasjonen defineres som en retorisk situasjon. Bitzer nevner ikke i sine produksjoner begrepet kairos, men ut i fra definisjonen handler kairos og den retoriske situasjonen om mye av det samme (Kjeldsen, 2017, s. 80). I teoridelen om aptum ble det redegjort for at det som danner den retoriske situasjonen er de fem konstante avsenderen/taleren, saken, talestilen eller språket, tilhørerne (Kjeldsen, 2017, s. 71).

Påtrengende problem

Et påtrengende problem er et problem som kan løses retorisk. Problemet trenger ikke bare være et negativt problem, og problemene kan være svært forskjellige. For eksempel kan det være snakk om et hinder, et ønske, en forventning eller en trussel. Et påtrengende problem kan være ulike problemer av ulik alvorlighetsgrad og kompleksitet. Det kan være alt fra små hverdagslige utfordringer til krig og konflikt i verden. Dette er med på å berede eksistensgrunnlaget til retorikken. Hvis en ikke hadde hatt ulike påtrengende problemer hadde det ikke vært noen grunn til å skape endring gjennom bruk av retorikk. *Retorikk i vår tid* trekker frem at drapet på John. F. Kennedy i Dallas 1963 utløste et påtrengende problem. Da oppsto det flere problemer som måtte håndteres. For eksempel oppsto det frykt og et informasjons og forklaringsbehov. Det oppsto også et behov for å trygge innbyggerne i at maktoverføringen til visepresidenten skulle skje på en skikkelig og fredelig måte. Det er eksempel på et påtrengende problem som i all hovedsak oppfattes som negativt (Kjeldsen, 2017, s. 81).

Et påtrengende problem trenger ikke å være utelukkende negativt. Det kan også være en utfordring eller forventning i mer positiv forstand. Et eksempel på det er da Joe Biden fra Demokratene utfordret Donald Trump fra Republikanerne under presidentvalget USA i 2020. Det er et eksempel på en utfordring og forventning Biden tok på seg. Nemlig å utfordre Trump for å overta makten og styringen i USA. Påtrengende problemer som ikke løses ved retorikk, er ikke retoriske. Aristoteles eksemplifiserer dette ved å påpeke at vi ikke kan snakke oss vekk fra det faktum at en dag tar livet slutt (Kjeldsen, 2017, s. 81-82).

Retorisk publikum

Grunnleggende for den retoriske situasjonen er at den krever et retorisk publikum. Fordi retorikken søker en bestemt form for respons hos mottaker eller mottakerne. For eksempel ved at retoriske grep kan være med og påvirke tanker, beslutninger og handlinger hos mottaker. Siden det er publikum som kan skape handling og dermed forvandling, må retoren velge et publikum som lettest kan motiveres til å gjennomføre den ønskede handling til retoren.

Boken *Retorikk i vår tid* poengterer også at det påtrengende problemet kan være i publikum. Det kan for eksempel være at en ønsker å endre en mening eller oppfatning som utpreger seg i det retoriske publikumet (Kjeldsen, 2017, s. 83-84). For eksempel kan det være å tale til et retorisk publikum som er skeptiske til likekjønnede ekteskap. Målet er å overbevise dem at om det er akseptabelt at loven tillater likekjønnede ekteskap, selv om de personlig er i mot.

Mottakers nasjonalitet, kulturelle tilhørighet og bakgrunn skaper ulike forutsetninger for å forme, men også akseptere ulike retoriske stiler. Vår kultur er med på forme hvilken retorikk som har appell og fungerer og hvilken retorikk vi ikke liker og ikke blir begeistret av. Det er vanlig å se verden i et perspektiv, hvor en ser verden med utgangspunkt i egen nasjon og kultur. Denne praksisen kalles etnosentrisme og gjelder også for retorikken. Siden vi sjeldent er bevisst vår egen retoriske kultur og påvirkningen den har på oss, vil det også vanskelig å overbevise folk fra andre kulturer og nasjoner, som kanskje ser annerledes på situasjoner og saker (Kjeldsen, 2017, s. 315).

Mottakernes posisjon eller opposisjon er førende for hvor virkningsfull retorikken er. Om folk har ulike forventninger til en hendelse, fortolker og husker de hendelsen på ulik måte. Når en blir møtt med retorikk som ikke passer våre meninger og verdier, skifter nødvendigvis ikke publikum mening selv om retorikken kan klassifiseres som god. Om budskapet står i sterk motsetning til det mottaker mener, er det stor sjanse for at avsenderens retorikk vil bli avvist, og dermed lite virkningsfull (Kjeldsen, 2017, s. 331). For eksempel vil FrP-leder Sylvi Listhaug sannsynligvis ikke klare å overbevise et landsmøte i Arbeiderpartiet i særlig stor grad, selv om retorikken hennes kan klassifiseres som god.

Ulike påtrengende problemer vil skape ulikt engasjement, lydhørhet og respons fra det retoriske publikummet. Et viktig spørsmål retoren må stille seg er hvilke påtrengende problemer det retoriske publikumet vil bli engasjert av og hvilke omstendigheter som avgjør om de er interessert i å høre på retoren. Hvilken respons som kommer, er avhengig av flere forhold. For det første er graden av interesse for temaet essensielt. Graden av interesse bestemmes blant annet av sannsynligheten for at det påtrengende problemet eksisterer og vil inntreffe. Interessen øker også om det påtrengende problemet oppleves som nært, omfattende og personlig (Kjeldsen, 2017, s. 85).

Retoriske vilkår

Den retoriske situasjonen setter noen rammer for hvordan man kan reagere. De retoriske vilkårene er de mulighetene, begrensningene og rammene som en enhver retor må forholde seg til. Dette er rammer det må jobbes innenfor, men som også kan anvendes og brukes effektivt for å få til den ønskede handlingen (Kjeldsen, 2017, s. 86-87).

Aristoteles skiller mellom de retorisk fagtekniske og ikke-fagtekniske bevismidler. De ikke-fagtekniske handler om forhold kommunikatoren ikke kan påvirke eller styre, men kun kan og må forholde seg til. Det kan være hendelser, personer, lover, følelser, konvensjoner, personer og interesser. De retorisk fagtekniske bevismidler er de retoriske appellformene etos, patos og logos. De anvender og styrer retoren selv. Det skilles også mellom fysiske, kulturelle og psykiske retoriske vilkår. De fysiske er de som er synlige og dermed lettest å avdekke. Kjeldsen peker på at det kan være de mulighetene eller begrensningene ulike medier gir (Kjeldsen, 2017, s. 87). De psykiske og kulturelle er som regel ikke like åpenbare og lette å avdekke. For å mestre de psykiske og kulturelle vilkårene må retoren kjenne sitt publikum, slik at retoren kan tilpasse sin retorikk slik at den blir godt mottatt hos publikum. Om retoren ikke kjenner sitt publikum, kan det oppstå situasjoner hvor publikum sine holdninger ikke står i stil med retorikernes budskap og fremføring. Da vil retorikken være lite virkningsfull. Dermed er det viktig at retorikeren tar høyde for de retoriske vilkårene slik at det ønskede budskap skal komme ut på en god måte og dermed oppnå de ønskede effektene (Kjeldsen, 2017, s. 87).

Passende respons

Retoriske situasjoner inviterer til passende retoriske responser. Det er ikke mulig å svare på hvilken som helst måte. Den valgte retorikken må oppfylle de kriteriene og kravene situasjonen setter for at den skal være vellykket. For eksempel om en anklage mot deg er urettmessig, vil det være passende å ta seg selv i forsvar. Om anklagen er rettmessig, vil en passende respons være å komme med en beklagelse (Kjeldsen, 2017, s. 87-88).

2.2.6 Topoi

Det vil være svært utfordrende å overbevise andre om dere ikke deler en felles forståelse. Dermed er det viktig at de ord og argumenter som avendes bygger på felles og allmenne synspunkter som dere deler og har til felles (Kjeldsen, 2017, s. 151). For eksempel hvis noen ønsker å få aksept for å øke bompengene, vil det være lurt å ta utgangspunkt i felles og allmenne synspunkter. Det kan for eksempel være at vi har et forvalteransvar, og det er nødvendig å begrense global oppvarming for å unngå katastrofale klimaendringer. Om en slik fremgangsmåte velges, vil det kunne være lettere å få gehør og oppslutning rundt sin sak og sine mål. Fordi om partene først møtes rundt et felles ståsted og forståelse, vil det være enklere å finne en felles enighet. Et slikt felles sted kalles i retorikken for Topos (flertall: topoi) (Kjeldsen, 2017, s. 151).

I boken *Lidelse på TV* redegjøres det for fordømmelsens topos, erkjennelsens topos og medfølelsens topos. I denne oppgaven er det relevant å presentere fordømmende topos, siden den brukes hovedsakelig i undersøkende og avslørende journalistikk. Det innbefatter å avsløre og synliggjøre urettferdighet som rammer samfunn og mennesker, gjerne ved å fremstille ofre og lidelse. Dermed settes det fokus på den lidende i tillegg til den eller de som ansvarlig for lidelsen. Det å fremsette anklager om lidelse og at det finnes ofre i saker og hendelser er sterke beskyldninger. Dermed er det viktig å fremlegge bevis og fakta som underbygger at dette er tilfelle. (Lindbøe, 2019, s. 33).

2.2.7 De tre appellformene

Aristoteles systematiserte retorikken og kom frem til tre veier til overbevisning og som i kombinasjon er beslutningsutsløsende. Det er de tre appellformene etos, logos og patos (Kristiansen, 2007, s.40). Aristoteles understreker at alle taler er et samspill mellom tre faktorer hvor den første er taleren, den andre er det som tales om, og det tredje er de som tiltales (Kjeldsen, 2017, s. 33).

Etos

Omgivelsene stiller sterke krav til ulike aktører, som troverdighet og redelighet. Etos handler om hvordan avsender overbeviser sitt publikum om sin karakter, integritet og troverdighet (Svennevig & Isakkson, 2014, s. 177). Troverdighet skapes av tre forhold. Den første er at avsender fremstår kompetent og innsiktsfull. I retorikken omtales dette som forstandighet. Den andre handler om at avsender fremstår med sunne verdier og moralsk ryggrad. I retorikken omtales dette som dyd. Den siste er at det er mulig å vinne troverdighet hos publikum om publikum ikke mistenker at avsender styres av egeninteresser, men at avsender har omtanke for sitt publikum og ønsker dem det beste. I retorikken omtales dette som velvilje (Svennevig & Isakkson, 2014, s. 177).

Etos deles inn i innledende, avledende og avsluttende etos (Jor, 2003, s.28). Det innledende etos handler om at publikum på forhånd har et forhåndsintrykk av avsender. Dermed har det innledende etos ingenting å gjøre med hva som faktisk sies og gjøres i situasjonen. Det handler om oppfatningen publikum har på forhånd før avsender skal tale, kommunisere eller skrive. Det avledende etos er det inntrykk mottaker sitter med under fremførelsen av talen eller når en tekst blir lest av mottaker. Avledende etos inntreffer i alle de retoriske arbeidsfasene. De retoriske arbeidsfasene er som tidligere nevnt *inventio*, *dispositio*, *elocutio*, *memoria* og *actio*. Det avledede etos defineres på bakgrunn av tilhørernes oppfatning av avsenders retoriske valg og handlinger. Dette kan få konsekvenser for det etterlatte inntrykket som kalles for avsluttende etos (Kjeldsen, 2017, s. 125-134).

Logos

Logos handler om fornuft og hvilke argumenter som anvendes (Jor, 2003, s. 32). Kort fortalt er det å spille på mottakers fornuft og fakta i en sak. Logiske argumenter kan for eksempel være argumenter om lønnsomhet, effektivitet, produktivitet, økonomi, tilgjengelighet, kvalitet og fornuft. Kort sagt er det argumenter som defineres av rasjonelle momenter i en sak (Kristiansen, 2007, s. 40).

Logos handler også om hvordan vi presenterer en hendelse eller begivenhet. Ved valg av ulike ord og setninger skapes et bilde av virkeligheten. Dermed velges det bort andre beskrivelsesmåter som kunne gitt et noe annet virkelighetsbilde av verden (Svennevig & Isaksson, 2014, s.181). Det å beskrive begivenheter og verden slik den er på en objektiv måte er en vanskelig oppgave. For eksempel kan et vannglass beskrives som både halvfullt eller halvtomt. Ingen av beskrivelsene er feilaktige, men angir ulike perspektiver. Det første perspektivet i dette tilfellet kan sies å være mer positivt og optimistisk og det andre mer pessimistisk og negativt. En beskrivelse er alltid fra et valgt perspektiv, og andre perspektiver kunne gitt en annen beskrivelse av situasjonen. I likhet med et fotografi representerer en tekst kun et utsnitt, filtrert, fortolket og vinklet bilde av virkeligheten. Dermed er ikke fremstillingen av verden nøytral, men blir fremstilt fra et bestemt perspektiv, og det ønskes tilslutning til dette perspektivet fra omverdenen. Dermed er en beskrivelse et retorisk fenomen og hører inn under de overbevisende momentene som kalles for logos (Svennevig & Isaksson, 2014, s. 183).

Patos

Overbevisning skjer ikke bare ved å spille på fornuft i en sak, følelser er også viktige (Jor, 2003, s. 32). Patos er å spille på mottakers følelser, og overtalelsen skjer ved å vekke følelser hos mottaker. Det kan være følelser som hat, sinne, glede, håp og frykt. Det finnes ulike fremgangsmåter og metoder for å spille på mottakers følelser (Jor, 2003, s. 30). En god taler må vite hvilke følelser det er riktig å spille på i en situasjon for at talen skal treffe publikumet. Det er forskjell på om publikum er triste, glade, redde, vennlige eller fiendtlig innstilt. Det

passer for eksempel å spille på håp om publikum er triste eller redde, men det passer dårlig å spille på sinne om folk er glade og tilfredse (Jor, 2003, s.32).

Når det oppstår store omveltninger og kriser er behovet for mening stort. Da er ikke rasjonelle rapporter om tingenes tilstand tilstrekkelige. Når folk står i vanskelige situasjoner, trenger de å føle på solidaritet, trygghet, empati, fellesskap og håp (Svennevig & Isaksen, 2014, s. 184-185). I boken *Kunsten å tale til nordmenn* poengteres det at trøstetalen i møte med lidelse først og fremst patos fokusert. Retoren må appellere til mottakers følelser på en passende måte. Dermed er det viktig å kunne klare å sette ord på opplevelsen folk sitter med, og dermed innta en posisjon som virker troverdig (Nordheim & Haga, 2021, s. 101).

Ifølge Aristoteles er det tre forhold avsenderen må forstå om man ønsker å forsterke eller dempe en bestemt følelse. Den første er å forstå hvordan mennesker er til sinns når en bestemt følelse oppstår. Den andre handler om hvem følelsen vanligvis er rettet mot. Den tredje og siste handler om ved hvilke anledninger følelsen som regel oppstår i og grunnen til at den oppstår. Hvis avsender ønsker å fremkalle en spesiell følelse, må man vite hvordan disse tre forholdet seg til denne følelsen (Kjeldsen, 2017, s. 306).

Aristoteles bruker frykt som følelse for å eksemplifisere dette. Fryktens beskaffenhet beskrives på denne måten: «*Viss følelse av ubehag og uro fremkalt av en forestilling av at man står foran en destruktiv eller smertelig ulykke.*» (Kjeldsen, 2017, s. 306). Dermed vil det vi har på større avstand og det som virker mer perifert være noe vi frykter mindre. For eksempel skal alle mennesker dø, men siden det for mange er relativt langt frem i tid, skaper det ikke den store frykten og redselen. Frykt oppstår om vi antar at en umiddelbar fare truer. For eksempel om mennesker med makt står i posisjon til å ødelegge, skade eller påføre smerte og lidelse som tydelig vil merkes i den situasjonen vi står i nå. Aristoteles understreker også at for å kunne kjenne på frykt, må det også finnes et håp om at det er mulig å slippe unna det som fryktes. Om vi har gitt opp, vil vi ikke lenger føle frykt, men være apatiske til hva som skjer. For å klare å skape frykt hos mottaker, må dermed taleren klare å gi inntrykk av at de og deres nære kan komme til oppleve motgang, smerte og lidelse (Kjeldsen, 2017, s. 306-307).

Aristoteles skriver mye om følelser i sine retorikkbøker. Han trekker spesielt frem følelsene frykt, håp, sinne, formildelse, skam, vennskapelighet, medlidenhet og misunnelse. Aristoteles

går inn på hvem som bruker å føle på hvilke måter, hva som frambringer de ulike følelsene og i hvilke situasjoner følelsene oppstår og hvordan stimuleres disse følelsene på en effektiv måte (Jor, 2003, s. 170).

Den som føler at den rammes av et onde, vil føle frykt i følge Aristoteles. En retor kan også se nytten av å spille på frykt i en gitt situasjon. For eksempel for å oppnå disiplin blant tilhørerne (Jor, 2003, s. 171).

Håp kan være med forandre folks syn på en vanskelig situasjon, og dermed snu pessimisme til optimisme. Om en retoriker ønsker å snu en håpløs situasjon til en situasjon preget av håp og optimisme, må vedkommende vite hvordan frykten skal overvinnes og hvordan det er mulig å tenne et håp hos mottaker (Jor, 2003, s. 172).

Om sinne skriver Aristoteles at det av og til er hensiktsmessig å spille på sinne og få sine tilhørere sinne. For eksempel kan det være formålstjenlig å fremstille motstandere som grupperinger det er naturlig å ha et sinne mot. Aristoteles oppsummerer vredens essens med mennesker som streber mot et mål, men oppnår det stikk motsatte av hva de selv mener de fortjener. Får mennesker det stikk motsatte av det de mener de burde få, vil følelsen av krenkelse oppstå. Det vil igjen være grobunn for sinne. Tydeligst er dette om folk opplever nød, som for eksempel sult eller tørst. Her vil hovedmålet være å få i seg nok næring. Om noen prøver å hindre det og aktivt motarbeider det, skal det lite til for at det oppstår sinne blant de som forsøker å oppnå dette målet. En annen situasjon som vekker sinne, er om det motsatte av det folk forventer inntreffer. Om noen gjør det motsatte av det som er forventet av andre, kan det også vekke sinne (Jor, 2003, s. 172-174).

Formildelse er det motsatte av sinne, og handler om å berolige fremfor å bygge opp et sinne blant publikum. Dette sinnet kan være rettet mot avsender personlig. Da må avsender være beredt og i stand til å dempe og helst snu slike holdninger. Det som er fritt for ubehag, møtes med milde følelser. Et kjent uttrykk sier at «*Tiden leger alle sår*». Det medfører at mennesker som oftest har mildere følelser for hendelser som ligger lengre tilbake i tid. Personer er også i en mild stemning om de mener det de blir utsatt for er berettiget, selv også i de situasjoner som innebærer ubeleiligheter for vedkommende. Fordi da får vedkommende en behandling som er berettiget og riktig, som er kjernen i sinnet (Jor, 2003, s. 174-175).

Om det er ønskelig å endre publikums atferd, er det nødvendig å fremkalle skamfølelse hos publikum. Skam oppstår når en gjennomfører handlinger som ikke burde blitt gjennomført (Jor, 2003, s. 175).

Det kan være formålstjenlig å lokke frem vennlighet og vennlige følelser. Vennlighet er når vi ønsker andre godt og er villige til å sette oss selv til siden. Mennesker er ofte vennlige overfor de vi liker og er i et interessefellesskap med. Fiendskap oppstår av det motsatte, som det som fremkalles av vrede, ondskapsfull sjikane og bakvaskelse (Jor, 2003, s. 176-177).

En annen viktig følelse er følelsen av medlidenhet. Aristoteles definerer medlidenhet som ubehag ved synet av et onde. Aristoteles mener også at kun de som mener det finnes anstendige mennesker, kan føle medlidenhet. Om noen føler forakt for andre mennesker, er det ikke naturlig å ha medlidenhet med andre. De personene vi føler mest medlidenhet med, er de vi kjenner best og de som er like oss i alder, karakter, holdning, og/eller status. Det som er nært i tid, vekker også mer medlidenhet enn det som er mer fjernt i tid. En avsender vil dermed kunne øke medlidenheten hos mottaker om det anvendes en retorikk som gir en følelse av økt nærhet til det som avsender uttrykker (Jor, 2003, s. 177-178).

Den siste følelsen som Aristoteles trekker frem, er følelsen av misunnelse. Misunnelse kan oppstå om de vi ser på som jevnbyrdige oppnår en suksess vi selv ikke oppnår. Vi misunner spesielt de som er nær oss i tid, sted, alder og omdømme. For eksempel vil ikke en artist eller forfatter være misunnelig på artister og forfattere som hadde stor suksess flere generasjoner tilbake. Men misunnelse kan fort oppstå mellom de som lever på samme tid og på mange måter må konkurrere om den samme suksessen og hederen (Jor, 2003, s. 178-179).

2.3 Framing

Det finnes ulike definisjoner på hva framing er, og det er derfor vanskelig å konkret definere hva framing er. Omstendighetene for framing har betydning for definisjonen av framing. Professor Robert Entman oppsummerte framingprosessen slik: «*Framing essentially involves selection and salience. To frame is to select some aspects of asperceived reality and make them more salient in a communicating text, in such a way as to promote a particular problem definition, causal interpretation, moral evaluation, and/or treatment recommendation.*»

(Entman, 1993, s. 52). Ifølge Entman handler framing om å velge ut noen momenter og aspekter fra den opplevde virkeligheten, og i realiteten gjøre dem mer eller mindre fremtredende i det som kommuniseres. Slik at det får frem en bestemt problemdefinisjon, moralsk vurdering og/eller behandlingsalternativer av det beskrevne problemet. Framing gir derfor en mulighet til å forme virkeligheten og virkelighetsforståelsen gjennom noen tolkningsrammer, etter hva som er ønskelig og formålstjenlig (Entman, 1993, s. 52).

2.3.1 Syv modeller for framing

Hallahan har definert syv ulike modeller for framing. De syv modellene er framing av situasjoner, egenskaper, risikofylte valg, handlinger, problemstillinger, ansvar og nyheter (Hallahan, 1999, s. 209). Alle disse syv modellene kunne vært mer eller mindre relevante å trekke inn i denne oppgaven. Om alle hadde blitt tatt med hadde det gjort at hver del ikke ville fått dybdeanalysen den hadde fortjent. Framing av situasjoner, ansvar og nyheter er valgt ut som de mest relevante modellene for denne avhandlingen. De er valgt fordi det er teori som er relevant for å besvare problemstillingen og forskningsspørsmålene på en god måte. Problemstillingen og forskningsspørsmålene omhandler hvilke retoriske strategier bruker mediene i sin dekning av krigen i Ukraina, hvordan sentrale aktører blir fremstilt og hvordan de får frem situasjonsforståelse og det er forskjeller i dekningen før, under og etter eskaleringen 24. februar 2022. Derfor er framing av situasjoner, nyheter og ansvar valgt ut som de relevante for denne avhandlingen.

Framing av situasjoner

Erving Goffmann beskrev framing av situasjoner som definisjonen av en situasjon (Goffman, 1974, sitert i Hallahan, 1999, s. 210-211). Goffmann definerer videre framing som et tolknings skjema som danner en kontekst for å forstå informasjon og gjør det mulig for mottaker å lokalisere, oppfatte, identifisere (Hallahan, 1999, s. 211). McDonough og Culbert eksemplifiserer framing av situasjoner ved at ledere fremmer sin ønskede versjon av en situasjon (Culbert & McDonough, 1990, i Hallahan, 1999, s. 211).

Framing av ansvar

Ulike hendelser eller begivenheter vil medføre et ønske om å forstå årsakene bak og hvem som holdes ansvarlig. Om det er en negativ hendelse vil spørsmålet være hvem som skal klandres oppstå, men hvis hendelsen er positiv vil det handle om hvem som skal krediteres. Det er vanlig at man tar æren for positive hendelser og begivenheter, og knytter dette opp til egne prestasjoner. Når det er snakk om negative hendelser er mer naturlig å skylde på faktorer som er utenfor ens egen kontroll (Hallahan, 1999, s.219).

Sillars hevder at personlige eller miljømessige faktorer avgjør i hvor stor grad et individ blir holdt til ansvar for en hendelse. Måten ansvar fremstilles på kan føre til ulike utfall av hvem som sitter igjen med ansvaret, og hvilket ansvar det da er snakk om (Hallahan, 1999, s. 219). Det reelle og faktiske ansvaret er ikke alltid det som blir det gjeldende til slutt. Det skyldes at situasjonen og faktiske forholdene kan forvrenges i måten hendelsen og ansvaret blir kommunisert på. da kan den opplevde virkeligheten avvike fra de faktiske forholdene (Sillars, 1982, sitert i Hallahan, 1999, s. 219).

Framing av nyheter

Framing av nyheter handler om hvordan nyheter blir fremstilt og innrammet (Hallahan, 1999, s 221). Tuchman beskriver at nyhetsarbeidere og journalister bruker framing for å konstruere en sosial virkelighet for mottakerne, og ved det gir de modalitetene som blir presentert mening (Tuchman, 1978, sitert i Hallahan, s. 221-222).

Med det perspektivet ligger det mye makt og påvirkning i nyhetssaker, om de når ut til mange mottakere. Kritikerne av framing av nyheter mener dette er et maktverktøy som kan avendes av medieaktørene, for at deres ønskede verdenssyn skal dominere og påvirke synet mottakerne har på virkeligheten. Dermed kommer raskt kritikken om at ulike medier er partiske, og ikke fremstiller den faktiske objektive sannhet. Hackett argumenterer for at dette nødvendigvis ikke er en bevisst handling fra journalisten sin side, men at framingen skyldes deres ubevisste antagelser om hvordan den sosiale verden fungerer (Hackett, 1984, sitert i Hallahan, 1999, s. 222). I artikkelen *Framing: Toward Clarification of a fractured Paradigm* trekkes Irak-krigen frem som eksempel på hvordan framing av nyheter forekommer og praktiseres. I opptakten til krigen ble alle diskusjoner og samtaler rundt Irak diskutert innenfor rammen av krig nå eller sanksjoner først og deretter sannsynligvis krig. Andre momenter, perspektiver og innfallsvinkler var ikke innenfor rammen av akseptabel diskurs og ble liten

grad tatt i betraktning. Det viser kraften og makten i framing, ved at innramming kan være svært betydningsfull (Entman, 1993, s. 55).

2.4 Sverting og negativ kampanje

I debatter og meningsutveksling er det ikke uvanlig at aktørene bruker sverting som et triks for å vinne debatten. Intensjonen med sverting er å sette motstanderen i et dårlig lys, mens enn selv tjener på det. Eksempler på sverting kan være å trekke opp hva en person har sagt og gjort i annen sammenheng. Egenskaper og synspunkter som ikke har noe med den aktuelle saken å gjøre kan også trekkes frem. Eksempler på hva en person har gjort tidligere kan være å ta frem gamle sitater som i utgangspunktet ikke er aktuelle for den nåværende situasjonen og debatten, men som kan brukes for å sverte motstandernes etos. Svertingen kan også være mer direkte og omhandle den gitte situasjonen. Her kan for eksempel motstanderens kunnskaper om tema i debatten bli angrepet. For eksempel ved å trekke i tvil motstandernes innsikt i saksområdet og hvor godt forberedt meddebattanten er (Vestad & Alme, 2002, s. 107).

Innenfor politisk kampanje er negativ kampanje og sverting relativt utbredt (Vestad & Alme, 2002, s. 107). Spesielt i reklame er det svært vanlig med sverting av motstanderen. Negativ kampanje og sverting av motstanderen blir ofte sett på som negativt og uærlig, og er et eksempel på skittent og uredelig spill for å vinne. Likevel påpekes det at konseptet også har noen gode sider. For eksempler kan det avdekke maktmisbruk og at ting ikke er slik det ideelt sett burde vært. Det skjerper aktører til å handle riktig og at prosesser blir ryddige og transparente (Harris, 2011, s. 37-38)

Det er relevant å se teori om sverting og negativ kampanje opp mot medias samfunnsoppdrag. I flere offentlige utredninger er pressens samfunnsoppgave konkretisert i fire punkter, som er 1) *informasjonsfunksjonen*, 2) *kommentarfunksjonen*, 3) *overvåkningsfunksjonen* og 4) *gruppekommunikasjonen*. Dermed medfører blant annet samfunnsoppdraget å avsløre maktmisbruk og svakheter, mangler og feil med tingenes tilstand (Brurås, 2020, s. 37-38).

2.5 Samfunn og makt

Trippestad skriver i boken *Retorikk, samtid og samfunn* at «Et samfunn eller en nasjon er en narrasjon[...]» (Trippestad, 2007, s. 251). Med det menes det at et samfunn er et forestilt felleskap av tekst, tegn, fortelling og mytedannelse. Det skaper felleskap og relasjoner, men også makt og roller. For å forstå og beskrive samfunnet må en derfor undersøke kommunikasjonsformer og meningsstrukturer. Trippestad tar utgangspunkt i at genre, myter, fortellinger, offentlighetsformer og meningsproduksjon konstruerer samfunnet og ikke omvendt. Dermed har aktører som besitter mediemakt mye samfunnsmyndighet. Dette er makt som kan brukes til definere samfunnet, hva som bør endres og opparbeide seg legitimitet og et sterkt etos i befolkningen til å forme samfunnet etter egne interesser og ønske. Dette kan utvikle seg til et strategisk spill hvor ulike aktører prøver å påvirke kommunikasjonsformene, og dermed ha stor innvirkning på hvordan samfunnet utvikler seg. Dette kan fort bli definert som propaganda, fordi det finnes aktører som lykkes i å styre samfunn og individ med sine kommunikasjonsmuligheter og kommunikasjonsferdigheter (Trippestad, 2007, s. 251-252).

2.6 Bildets retorikk og visuell retorikk

Verbalspråket står sentralt i retorikken, men det gjør også visuell retorikk. Bilder og andre visuelle uttrykk fungerer metaforisk. En metafor er noe som uttrykker som brukes i overført eller billedlig betydning. Bildene har en unik måte å representere virkeligheten på, som om bildene er transparente, som om det ikke er en forskjell mellom bildene og virkeligheten (Barthes, 1986 i Jamtøym, 2011, s. 241-263).

Det er ikke nødvendig å gå lengre enn en generasjon tilbake for å finne aviser med mye tekst og veldig få illustrasjoner og bilder. Dette skiller seg veldig ut fra mediebildet i dag, hvor bilde og illustrasjoner er en vesentlig del av det som kommuniseres (Haugseth, 2013, s. 20-23 & 31-34). Bakgrunnen for dette er blant annet sosiale og teknologiske endringer. Dermed har det nå i større grad blitt vanlig å både analysere tekster og de visuelle uttrykkene (Skrede, 2021, s. 7).

Hvor stor makt og innflytelse et bilde har i journalistikken er omdiskutert. Det er en oppfatning blant mange at ikoniske bilder fra ulike kriser og begivenheter har stor påvirkning på mottaker. Et eksempel på et sånt bilde er bildet fra 1972 som viser barn på flukt i Vietnam under Vietnamkrigen (Ût, 1972). Medieforskeren Perlmutter har forsket på en rekke tidligere konflikter og kriger, blant annet Vietnamkrigen og krigen i det tidligere Jugoslavia. Perlmutter mener bilder fra disse konfliktene og krigene ikke endrer den politiske historien, selv om bildene gjør inntrykk på folk (Evensen & Simonsen, 2007, s. 42). Medieforskeren Andén-Papadopoules mener derimot at bilder betyr noe for folks oppfatning av situasjonen og det kollektive minnet. Hun bygger sin analyse på studier av torturbilder fra Abu Ghraib-fengselet (Evensen, Simonsen, 2007, s. 42).

En utfordring ved analyse av bilder er at bilder kan bety ulike ting i forskjellige kulturer og settinger. I en avisartikkel vil bildet være underlagt plassering, tittel, ingress, bildetekst og brødtekst. Likevel kan det være en spenning mellom tekst og bilde. I slike tilfeller viser studier at bilde ofte trumfer teksten. Dette fordi bilde illustrerer en sanselig virkelighet og oppfattes som mer virkelighetsnære. Det er likevel grunnleggende for fotografiets troverdighet at mottakeren har tillit til avsender, for at det skal virke troverdig. Hvis ikke, vil bildet bli møtt med en større skepsis (Evensen, Simonsen, 2007, s.43). Blant mange medier har sparsom bildebruk vært praksisen. Bruk av bilder som kan defineres som svært uttrykksfille kan medføre at journalistikken til et mediehus blir sett på som overfladisk, lettvint og underholdningspreget (Simonsen, 2007, s. 41).

2.7 Fragmentering i mediealderens tid

I boken *«retorikk i vår tid»* redegjøres det også for at mediesamfunnet har trekk ved seg som bidrar til økt fragmentering i samfunnet. Tidligere ble en tale ofte hørt i sin helhet og fremført direkte til folk. I dagens mediesamfunn må aktører som har en agenda ofte presentere sine saker gjennom relativt korte nyhetsklipp, dermed blir det viktig for aktørene å uttrykke budskapet i korte, presise og poengterte setninger eller gjennom sensasjonelle og interessante bilder. Det gjør at mottaker ofte ikke får med seg alt som blir sagt og hele bildet, siden mottaker ikke hører en tale fra begynnelse til slutt. Dermed blir jobben enklere for journalister i dagens samfunn om intervjuobjektene klarer å spisse budskapet, uttale seg mest mulig slående og være mest mulig poengtert. Da kan det som kommuniseres ut ofte karakteriseres som kondensert og fragmentert retorikk. Bildet og visuelle illustrasjoner kan anvendes for å få

frem det ønskede budskap, slik at det ikke blir nødvendig med en lang utfyllende tekst (Kjeldsen, 2017, s. 66).

2.8 Oppsummering teori

I dette kapitlet har teori som vil bli anvendt for å gi en godt faglig innblikk, for å kunne svare ut problemstillingen. Teorikapitlet starter med å definere hva nyheter er og hvordan journalister jobber med å produsere saker. Retorikk er hovedteorien siden oppgaven skal undersøke hvilke retoriske strategier TV2 og Steigan.no bruker i sin fremstilling av Ukraina-krigen. Innenfor retorikken står kairos, den retoriske situasjonen, aptum, topoi og de tre appellformene etos, logos og patos i fokus. Teori rundt framing blir også presentert, siden framing gir et teoretisk blikk og forståelse av hvordan en konstruerer og fremmer en bestemt virkelighetsoppfatning. Her er det satt fokus på framing av nyheter, ansvar og situasjoner. I tillegg presenteres teori om sverting, negativ kampanje, samfunn, makt og fragmentering. Felles for de fleste nyhets saker på nett i dag er at de ofte inneholder bilde og andre visuelle effekter. Dermed er disse elementene en sentral del av nyhets sakene, og derfor er teori om bildets retorikk og visuell retorikk tatt med i avslutningen av teorikapitlet.

3 Metode og utvalg av materiale

I dette kapitlet vil jeg redegjøre for hvilket materiale, hvilke metoder og fremgangsmåter som er valgt for å besvare oppgavens problemstilling og forskningsspørsmål. Kvantitativ og kvalitativ metode er hovedgreinene innenfor vitenskapelig metode. Kvantitativ metode undersøker som regel et stort datamateriale og empiri. Kvalitativ metode har ofte et mindre utvalg å forholde seg til og går mer i dybden på materialet (Jacobsen, 2022, s. 143 & 249). Metoden som velges, vil få konsekvenser for hvilke funn som kommer frem i analysen, og det er flere metoder som kan velges for å undersøke en problemstilling. Forskning eksisterer for å finne frem og å avdekke gyldig og troverdig kunnskap om det som foregår. For å kunne tilegne seg denne kunnskapen trenger forskeren en strategi. Denne strategien kalles for metode (Jacobsen, 2022, s. 15).

Det er styrker og svakheter med å anvende ulike metoder i en oppgave, og den perfekte metoden uten feil og svakheter finnes sannsynligvis ikke. Dermed er det ofte vanlig å kombinere ulike metoder for å oppveie for svakhetene til den enkelte metoden. Kombinasjon

av ulike metoder kalles metodetriangulering (Grønmo, 2018, s.231 ; Jacobsen, 2022, s. 132). I denne oppgaven vil både kvantitativ og kvalitativ metode benyttes, altså metodetriangulering. Grunnen til det, er for å få best mulig analysemateriell som svarer ut problemstillingen og forskningsspørsmålene på en best mulig måte.

Om kun kvalitative metode hadde blitt valgt, ville analysematerialet som hadde blitt brukt sannsynligvis vært veldig lite, og garantert for lite til å danne seg et godt bilde av hvordan den generelle dekningen er i den valgte perioden. Det er også behov for å kombinere den kvantitative metoden med en kvalitativ metode. Slik vil tekstene til TV2 og Steigan.no bli analysert på en måte som forhåpentligvis svarer ut problemstillingen og forskningsspørsmålene på en tilfredsstillende måte. I dette tilfellet vil den kvalitative metoden være en oppfølging av den kvantitative metoden. Dette gjøres fordi det er ønskelig å kombinere en generell oversikt med en spesiell innsikt (Grønmo, 2018, s. 231).

3.1 Utvalg og avgrensning av materiale

Problemstillingen «*Hvordan anvender det tradisjonelle mediet TV2 og alternative mediet Steigan.no retorikk og framing i sin nyhetsdekning på av krigen i Ukraina på nett?*» og forskningsspørsmålene snevrer inn hva som er relevant å bruke som empiri, som er de digitale sakene TV2 og Steigan.no har skrevet om krigen i Ukraina. Både TV2 og Steigan.no har kategorisert sine saker om krigen i Ukraina i egen kategori/tagg. Dermed er det lett å finne frem til sakene de to mediehusene har produsert om krigen.

3.1.1 Avgrensning

Det er mulig og ofte nødvendig å avgrense materialet som brukes i en oppgave. Hvilke avgrensninger som gjøres vil få konsekvenser for hvilke funn som blir gjort. Om det skal foretas en avgrensning, er det viktig at avgrensningen gjøres på en måte som bidrar og ikke svekker muligheten til å svare ut problemstillingen og forskningsspørsmålene tilfredsstillende. I denne avhandlingen vil det være helt nødvendig å avgrense materialet som undersøkes. Både Steigan.no og TV2 har dekket konflikten kontinuerlig over lengre tid. De har skrevet inngående om saken før, under og spesielt etter krigens eskalering i februar 2022. Dermed er det skrevet utallige nyhetssaker og artikler om konflikten i Ukraina i begge mediene. Hvilke

type saker og formatet er forskjellig. For eksempel har de publisert nyhetsreportasjer, kronikker og meningsinnlegg. I tillegg har TV2 hatt utallige debatter og TV-reportasjer om konflikten. Dermed har TV2 og Steigan.no laget mye empiri som kan anvendes for å besvare problemstillingen.

Det er mulig å gjøre forskjellige avgrensninger i oppgaven. Det er eksempelvis mulig å avgrense hvilke type saker og produksjoner som tas med og ikke tas med. En annen mulig avgrensning som er mulig er å begrense tidsrommet som undersøkes.

For eksempel kan det begrenses til de ukene hvor krigen eskalerte i februar 2022, fra eskaleringen og de påfølgende ukene eller fra krigens eskalering til slutten av 2022. Om den siste velges vil det bli svært mange saker og artikler som må kategoriseres og analyseres. Det kan fort bli et for stort omfang. Det kan skade kvaliteten på analysen, noe som vil være lite hensiktsmessig og formålstjenlig. Dermed vil det være nødvendig å gjøre en tidsavgrensning i oppgaven.

Perioden som er valgt er fra 13. februar til 12. mars 2022. Ved å hente inn artikler fra disse utvalgte 28 dagene vil oppgaven få med deler av det som skjedde i oppspillet til eskaleringen, intensivering 24. februar, samt de første ukene etter eskaleringen. Da utelates store deler av hva som har skjedd videre etter at krigen eskalerte. Da kan det være en fare for at vesentlige faktorer, hendelser og poenger ikke blir tatt med i oppgaven. Likevel var de første ukene svært definerende for hvordan krigen videre utspilte seg det kommende året og hvordan de geopolitiske forholdene utviklet seg. Det er også naturlig å utelate noen av de sakene som TV2 og Steigan.no har publisert i den valgte tidsperioden som omhandler i Ukraina-konflikten. Det vil være naturlig å analysere produksjoner fra to mediene som har relativt likt format og lik ramme. I TV2 sitt tilfelle vil det være naturlig å utelate saker som er sendt på Podcast og TV, som eksempelvis debattprogrammer og nyhetssendingene. I noen nyhetsartikler som ligger på nett hos TV2 har de lagt ved en videosnutt i toppen av saken. I de tilfellene hvor det også er video med i saken vil de bli sett og analysert. Artikler som Steigan.no har publisert, men som ikke er skrevet av de er også utelatt. Selv om dette er innhold redaksjonen har publisert på sin egen nettside, poengterer de at artikler produsert av eksterne aktører ikke nødvendigvis reflekterer Steigan.no sitt synspunkt og syn (Steigan.no, 2023). Dermed blir det naturlig utelate de sakene Steigan.no skriver at de ikke nødvendigvis ikke går god for innholdet i. Siden problemstillingen omhandler hvilke retoriske strategier

Steigan.no og TV2 har valgt, blir det uvesentlig å ta med material som ikke er produsert av dem.

Det er nærliggende å tro at i de fleste av artiklene som skal analyseres, vil det i tillegg til tekst også brukes bilder i kommunikasjonen. I de artiklene hvor det er flere bilder vil kun hovedbildet som står rett over eller under overskriften bli analysert.

I noen nyhetsartikler som ligger på nett hos TV2 og Steigan.no kan det være det ligger en videosnutt i toppen av saken. I de tilfellene hvor det også er video med i saken vil de bli sett og tatt med i analysearbeidet. Artikler som Steigan.no har publisert som de selv ikke har skrevet er også utelatt. Selv om dette er innhold de har publisert på sin egen nettside poengterer de at artikler produsert av eksterne ikke nødvendigvis reflekterer Steigan.no sitt synspunkt og syn (Steigan.no, 2023). Steigan.no publiserer en del artikler som er skrevet av eksterne skribenter. De skriver selv på sin egen hjemmeside at signerte innlegg står for forfatterens regning og er ikke nødvendigvis uttrykk for redaksjonens oppfatninger. Dermed blir det naturlig utelate de sakene Steigan.no skriver at de ikke nødvendigvis ikke går god for innholdet i (Steigan, 2023a). Siden problemstillingen omhandler hvilke retoriske virkemidler Steigan.no og TV2 har valgt, blir det uvesentlig å ta med materielle som ikke er produsert av dem og de ikke nødvendigvis vil gå god for.

3.2 Kvantitativ metode

Kvantitativ innholdsanalyse er valgt som kvantitativ metode. Denne metoden baserer seg på en systematisk undersøkelse av innholdet i de utvalgte dataene. Dette for å gi relevant informasjon og kunnskap om det som er ønskelig å studere i oppgaven. Denne metoden kan i utgangpunktet brukes på alle mulige typer dokumenter som er å oppdrive (Grønmo, 2004, s. 213). I denne oppgaven er det tekster produsert av TV2 og Steigan.no på deres digitale hjemmesider som vil bli analysert. Hensikten med å foreta denne undersøkelsen er å finne informasjon som kan være med å besvare problemstillingen og forskningsspørsmålene i oppgaven (Grønmo 2004, s. 213). Kvantitativ metode er valgt fordi det er hensiktsmessig med tanke på problemstillingen å analysere et godt utvalg av artikler fra Steiga.no og TV2 om Ukraina-krigen. Denne metoden gjør det mulig å analysere et relativt stort antall tekster over en bestemt tidsperiode, slik at en får et realistisk og godt overblikk over hvordan deknningen har vært i den valgte tidsperioden.

I en kvantitativ innholdsanalyse foretas selekteringen og utvelgelsen av tekster før datainnsamlingen begynner. Det lages også et strukturert skjema med variabler og kategorier for å plassere dataene som innhentes. Dette skjemaet kalles for et kodeskjema, og registreringen av data omtales som koding (Grønmo, 2004, s. 213). Variablene og kategoriene som velges, må formuleres på en slik måte at de er relevante for de utvalgte tekstene som skal analyseres (Grønmo, 2004, s. 214). Nedenfor vises analysemodellen som vil bli brukt for å kategorisere tekstene som er valgt.

TV2 og Steigan.no er medier av ulik størrelse og ulikt format. Som beskrevet tidligere er TV2 ett av de største og mest leste mediene i Norge. Selv om Steigan.no har et voksende antall lesere, er det nærliggende å anta at TV2 har kapasitet til å skrive et større antall saker enn Steigan.no om Ukraina og andre dagsaktuelle spørsmål. Dermed er det mulig at innenfor den valgte tidsperioden, vil det komme langt flere artikler fra TV2 enn Steigan.no. Det kan bli utfordrende med tanke på at det kan bli uforholdsmessige mange artikler som må analyseres fra TV2 og et overkommelig og nødvendig antall fra Steigan.no. Dermed settes det en grense på maks fem artikler som kan analyseres per dag. Om antall artikler overstiger fem på en dag vil det gjøres et tilfeldig utvalg på fem artikler, som vil bli analysert.

Tidsperioden som vil bli analysert er 13.02.2022-12.03.2022. Som nevnt er dette en tidsperiode som dekker før eskalering, under eskalering og ukene etter eskalering. Materialet som velges vil derfor bli inndelt i tre faser:

- **Før eskalering:** 13.02.2022-23.02.2022 (10 dager)
- **Under eskalering:** 24.02.2022-26.02.2022 (3 dager)
- **Etter eskalering:** 27.02.2022-12-03.2022 (15 dager)

3.2.1 Koding

Koding av datamaterialet er essensielt for å få en oversikt gjennom forenkling og sammenfatning av tekstenes innhold (Grønmo, 2018, s. 266). Det vil bli brukt et kodeskjema for å systematisere funnene i den kvantitative analysen. I kodeskjemaet vil det benyttes flere variabler. Variablene er tittel, dato, fokus/vinkling, bilder, ståsted og forfatter/forfattere (Grønmo, 2018, s. 218). Under variabelen ståsted vil det bli brukt ulike kategorier. En

kategori er en samling eller klasse av fenomener med bestemte felles egenskaper. I en innholdsanalyse av avisartikler som omhandler NATO kan vi plassere kritiske og positive artikler om NATO i ulike kategorier. Det som er bestemmende for hvilken kategori artikkelen klassifiseres som er holdningen til NATO. I denne oppgaven skal følgende kategorier bli brukt:

- Vesten-positiv
- Russland-positiv
- Ukraina-positiv
- Vesten-kritisk
- Russland-kritisk
- Ukraina-kritisk
- Nøytral

Vesten er en felles betegnelse for land og aktører som ligger og virker i Vest-Europa og Nord Amerika. For eksempel vil det være land som Norge, USA og Tyskland og internasjonale organisasjoner som EU og NATO.

I en del tilfeller vil flere av disse kategoriene bli brukt for å kategorisere en artikkel. Dermed kan en artikkel bli satt inn i flere kategorier. For eksempel kan tekst både være *Russland-kritisk* og *Ukraina-positiv*.

3.3 Kvalitativ metode

Etter gjennomføringen av en den kvantitative undersøkelsen, vil det være flere saker om Ukraina-krigen fra nyhetsmediene Steigan.no og TV2. Det vil ikke være verken formålstjenlig eller nødvendig å analysere alle med en kvalitativ metode. Dermed vil det deretter gjøres et utvalg av tekstene for en kvalitativ undersøkelse.

I den kvalitative delen av oppgaven er kvalitativ tekstanalyse med fokus på retorikk blitt valgt som metode i arbeidet med å besvare problemstillingen og forskningsspørsmålene i oppgaven. Tekstanalyse er en generell betegnelse på kvalitative studier av tekster (Østbye, et al, 2013, s. 61). I tekstanalysen ,som i andre metoder, er det viktig at den har et formål. I tekstanalyse er

det viktig å spørre seg: Hvorfor skal jeg analysere denne teksten? Hva er det med denne teksten jeg er interessert i? Denne metoden er valgt fordi problemstillingen og forskningsspørsmålene i oppgaven omhandler framing og hvilke retoriske virkemidler bruker mediene TV2 og Steigan.no i sin dekning av krigen i Ukraina. Dermed egner en kvalitativ tekstanalyse seg for å gjøre en dybdeanalyse av et utvalg fra de to mediene.

Tekstanalyse anvendes for å undersøke tekstens mer eller mindre skjulte lag av betydning. I tekstanalysen står det sentralt å synliggjøre innholdsmessige og uttrykksmessige forhold ved tekster som vi ikke åpenbart reflekterer over når vi leser teksten. For eksempel kan det være refleksjoner rundt hva en tekst egentlig betyr, og hvordan betydning og mening kommer til uttrykk gjennom tekstens virkemidler og organisering (Østbye et al, 2017, s. 63).

I boken *Metoder i medie-och kommunikationsvetenskap* defineres en modell for å kunne gjennomføre en tekstanalyse som bygger på spørsmål (Vigsø, 2019, s. 201). Oppgaven vil benytte et utvalg av disse spørsmålene for å kunne besvare problemstillingen i oppgaven.

Tekstanalyse som metode brukes i denne oppgaven for å finne ut 1) hvilke retoriske virkemidler Steigan.no TV2 bruker i sine digitale tekster på hjemmesiden? 2) Hvordan framing og tolkningsrammer blir anvendt? 3) finnes det elementer av sverting og negativ kampanje i tekstene deres? Og 4) hvilken situasjonsbeskrivelse og historiefortelling formidler de?

For å analysere formen til tekstene vil tekstene bli kategorisert og delt inn i ulike funksjoner som tekstene har. I analysen av tekstenes innhold vil jeg se på hva som skjer i teksten, hvem som deltar og hvem som blir påvirket av teksten (Vigsø, 2019, s. 201).

Tekstenes intertekstualitet handler om at tekster bygger på, er inspirert av og formes av tidligere tekster. Noe som betyr at tekster ikke er en selvstendig handling alene, men en del av en større kontekst (Vigsø, 2019, s. 196-197). Det vil ikke bli undersøkt andre tekster utover de som allerede er valgt, for å sette artiklene til Steigan og TV2 i konkret kontekst med andre artikler. Ett unntak er hvis artiklene lenker til andre tekster. Da vil de også bli undersøkt. Det er et viktig moment å ha med seg i all tekstanalyse, at tekster bygger på og er inspirert av andre produserte tekster.

Når en skal se på hvordan teksten kommuniser med leserne er det sentralt å se på hvilke språkhandlinger de gjør for å invitere og fange oppmerksomheten til leseren. På bakgrunn av dette vil spørsmålene som blir brukt i tekstanalysen omhandle tekstens innhold, hvilken relasjon teksten bygger til leseren, tekstens form og tekstens intertekstualitet.

I tidsperioden som undersøkes har det tidligere blitt definert tre ulike faser som er før eskalering, under og etter eskalering. Det vil bli valgt to artikler fra hver periode, som vil bli tatt med i tekstanalysen. Det gjøres for å sikre funn som representerer hele fasen som undersøkes, også i den kvalitative undersøkelsen. Tekstene som er valgt innenfor samme fase omhandler også de samme temaene, slik at det tydeligere fremkommer hva som er likt og ulikt i mediedekningen til TV2 og Steigan.no i Ukraina konflikten. Det er også ønskelig å velge tekster innenfor sjangrene *nyhetsjournalistikk* og *kommentarjournalistikk* (Roksvold, 1997, i Handgaard et al, 2013, s. 245-246). Siden problemstillingen omhandler nyheter fra Ukraina-krigen og hvordan TV2 og Steigan.no fremstiller de. Tekstene som er valgt er vedlagt som faksimile i vedlegg fire. Følgende tekster er valgt ut:

[Før eskalering 13.02.2022-23.02.2022](#)

- **TV2:** EU og USA: -Sanksjoner er klare på bordet
Dato: 21.02.2022
Byline: Eidhamar, Nygaard, NTB
- **Steigan.no:** Russland anerkjenner Donbass-republikkene og sender inn militære styrker
Dato: 22.02.2022
Byline: Pål Steigan

[Under eskalering 24.02.2022-26.02.2022](#)

- **TV2:** Stoltenberg til NATO-toppene: -Freden på vårt kontinent har blitt knust
Dato: 24.02.2022
Byline: Hessen, Sørsdahl, Five
- **Steigan.no:** Krigen i Ukraina innleder en ny epoke

Dato: 25.02.2022

Byline: Pål Steigan

Etter eskaleringen 27.02.2022-12.03.2022

- **TV2:** Bildene av den gravide kvinnen gikk verden rundt – nå har hun født et barn

Dato: 11.03.2022

Byline: Gjerstad

- **Steigan.no:** Russland: Eksplosjonen på barnehospitalet var iscenesatt av ekstremister

Dato: 11.03.2022

Byline: red. PSt

3.3.1 Analysemodell

Retorisk tekstanalyse er valgt som metode for å analysere de utvalgte tekstene nærmere. Her vil den retoriske situasjonen bli undersøkt ved tekstanalyse av de utvalgte artiklene som nevnt i forrige avsnitt. I tillegg vil *inventio*, *dispositio*, *elocutio*, *actio* og *aptum* undersøkes. Deretter vil appellformene *logos*, *etos* og *patos* undersøkes. Til slutt vil jeg se på om artiklene inneholder tydelig *framing* og om det finnes elementer av *sverting* og *negativ kampanje* (Ekström & Johansson 2019, s. 279-283).

Det er utarbeidet en analysemodell for å kunne analysere de seks valgte artiklene. Modellen baserer på mesteparten av teorien som er presentert i teoridelen. Analysemodellen er lagt ved som vedlegg 4 i oppgaven.

3.4 Metodisk kvalitet

3.4.1 Relabilitet

Reliabilitet handler om at de data som er brukt, er pålitelige og etterprøvbare. Med etterprøvbarehet menes det om man får like empiriske resultater ved å gjøre studien flere ganger (Grønmo, 2004, s. 242-250). Digitale tekster kan generelt ofte endres og oppdateres, noe som gjør at datamaterialet som ble brukt i oppgaven kan endre karakter. Temaet som er valgt, er en pågående konflikt i kontinuerlig utvikling, hvor vi ikke vet utfallet av krigen.

Derfor er det mye som kan forandre seg i etterkant, men også under selve skriveperioden. Dermed ville sannsynligvis oppgaven vært annerledes om den samme tidsperioden hadde blitt undersøkt, men etter krigens slutt. Det skyldes blant annet at under skriveprosessen til denne oppgaven, var det ingen som visste utfallet av krigen, og hvordan de ulike aktørene i konflikten ville manøvrere etter våren 2023.

Det er en mulighet for at artiklene til Steigan.no og TV2 vil oppdateres eller endres med tanke på at dette er en konflikt i kontinuerlig utvikling, noe som kan utfordre reliabiliteten til oppgaven. Derfor vil tekstene bli tatt vare på slik de var da oppgaven ble skrevet, slik at datagrunnlaget vil være tilgjengelig i etterkant. Artiklene fra den kvalitative undersøkelsen er vedlagt oppgaven som faksimile (se vedlegg 5).

Likevel er de artiklene som blir undersøkt over ett år gamle da de ble undersøkt. Saker oppdateres og endres som oftest de første timene og dagene etter at de først er publisert. Dermed er det en relativt liten sjanse for at redaksjonen vil gå inn og oppdatere og endre artikler som er over et år gamle. Om det skjer, vil det sannsynligvis også være relativt små korrigeringer som vil bli foretatt.

Det finnes to hovedtyper av reliabilitet, det er stabilitet og ekvivalens. Stabilitet handler om i hvor stor grad dataene som samles inn samsvarer. Det vil si at dataene som er hentet inn skal samsvare på de ulike tidspunktene de er innhentet i den tidsperioden som er valgt å undersøke. Undersøkelsen er stabil når det er sterkt samsvar mellom dataene fra de ulike tidspunktene i den tidsperioden som skal undersøkes. Om fenomenet og situasjonen som undersøkes er relativt konstant, skal det være sterkt samsvar mellom dataene for at de kan defineres som stabile. Om situasjonen og fenomenet endres i den tidsperioden hvor det foretas en undersøkelse, vil det være stabilt om dataene varierer i samsvar med at situasjonen og/eller fenomenet som undersøkes endres. Det at dataene kan defineres som stabile er viktig for at analyseresultatene som skal ha legitimitet (Grønmo, 2004, s. 242-243). Stabiliteten til dataene testes ved at opplegget brukes på de samme kildene på forskjellige tidspunkter. Dermed kan datasettene fra de ulike tidspunktene i tidsperioden som undersøkes sammenlignes (Grønmo, 2004, s. 244).

Fenomenet og situasjonen som utforskes, er en pågående konflikt og krig i kontinuerlig utvikling. Dermed snakker vi ikke om en situasjon som er konstant, men om en krig som er i

stadig utvikling. Det er valgt en relativt kort tidsperiode som skal undersøkes med tanke på kompleksiteten og varigheten i denne konflikten. Likevel inneholder tidsperioden en dramatisk endring som skjedde 24. februar. Dermed vil det antakelig være stabilt om dataene innenfor den tidsperioden varierer i samsvar med at situasjonen endres. Derfor er det nærliggende å tro at dataene har god stabilitet, og dermed god reliabilitet.

Ekvivalens handler om at datamaterialet ikke er påvirket av hvem som anvender undersøkelsesverktøyet. Undersøkelsesverktøyet fungerer slik det er tiltenkt uavhengig av hvem som anvender og bruker det (Grønmo, 2018, s. 243). I denne oppgaven er det vanskelig å måle graden av ekvivalens siden det ikke er flere som er med å skrive denne oppgaven.

3.4.2 Validitet

Validitetsbegrepet er mindre presist og vanskeligere å tydelig definere enn reliabilitetsbegrepet. Validitet handler om i hvor stor grad metodevalget som er gjort er riktig med tanke på å kunne besvare problemstillingen til oppgaven på en god og tilfredsstillende måte. Om validiteten til oppgaven er sterk, betyr det at det er gjort riktig metodevalg for å kunne besvare problemstillingen (Grønmo, 2004, s. 251-254). En kvantitativ innholdsanalyse vil sannsynligvis gi en god oversikt over omfanget av sakene, og hva de i all hovedtrekk handler om. En tydelig svakhet er at hver sak og artikkel ikke blir nærlest, dermed uteblir en dypere analyse av en stor del av sakene. Det at det også vil bli benyttet en kvalitativ innholdsanalyse vil på mange måter oppveie for svakhetene til den kvantitative innholdsanalysen.

I retorikken står mottaker og mottakers opplevelse og reaksjon av det som kommuniseres sentralt. Metodevalget som er gjort gjør at det i liten grad vil komme frem hvordan mottakere responderer på det som produseres av de to mediene. Dermed vil det bli vanskelig å oppdrive funn på det området. Det tar problemstillingen og forskningsspørsmålene høyde for ved at de ikke legger opp til å konkret undersøke publikums og lesernes respons på TV2 og Steigan.no sine produksjoner. Om det skulle blitt undersøkt grundigere, måtte oppgaven sannsynligvis hatt en annen metode. For eksempel kunne det blitt gjennomført intervjuer, for å finne ut hvordan publikum responderer på tekstene. Likevel har hverken problemstillingen eller forskningsspørsmålene et hovedfokus fokus på hvordan sakene til mediene blir oppfattet av

mottaker. Dermed er metodevalgene tilfredsstillende for å kunne svare på *problemstillingen* og *forskningsspørsmålene* i oppgaven.

3.4.3 Generaliserbarhet

Generaliserbarhet omhandler hvorvidt analysens funn kan regnes som allmenngyldige. En generalisering vil innebære at en tilskriver de funnene som er gjort i oppgaven også gjelder utenfor de dataene som er undersøkt kan en si at funnene er generelle. Det innebærer at vi trekker generelle slutninger på bakgrunn av utsagn, fakta eller data som har vært undersøkt (Østbye et al, 2017, s. 231). Et spørsmål som er viktig å stille seg i forbindelse ved utvelgelsen av utvalg, er hvor stort utvalget skal være. Her finnes noe klart svar på hva som er riktig. Det er blant annet avhengig av hva som skal undersøkes, hvilket datamateriell som er tilgjengelig, og hvor stort sikkerhetsnivå en ønsker seg (Jacobsen, 2022, s. 307).

Spørsmålet i denne oppgaven vil være om funnene kan sies å være generaliserbare for Steigan.no og TV2 sin totale dekning av Ukraina-krigen, siden de er tatt opp i en bestemt periode over 28 dager. Likevel er ikke denne perioden tilfeldig valgt. Tidsperioden fanger oppspillet til eskaleringen, selve eskaleringen og ukene i etterkant av eskaleringen. Dermed kan det argumenteres for at denne perioden er representativ for dekningen til TV2 og Steigan.no, siden denne perioden dekker både før, under og etter eskaleringen.

Det har heller ikke skjedd noe siden denne perioden som skulle tilsi at de har endret sin fremstilling av konflikten og de geopolitiske forholdene. Likevel er dette en pågående konflikt og vi vet ikke på dette tidspunkt når, hvor og hvordan denne krigen vil ende. Dermed kan det skje ting i verden i etterkant av denne oppgaven som vil medføre at Steigan.no, TV2 og andre medier endrer sin dekning på konflikten.

3.5 Ethiske vurderinger og refleksjoner

I boken *Hvordan foreta undersøkelser* står det om forskningsetiske retningslinjer og kildevern i kapittel 3 *forskningsetiske retningslinjer*. Der står blant annet om hva som er viktig om en bedriver forskning som baserer seg på internettforskning (Jacobsen 2022, s. 57) Teksten bygger på arbeid utført av De nasjonale forskningsetiske komiteene (NESH) (NESH, 2018, s.

4-19). Et grunnprinsipp i forskning og akademisk skriving er at forskningsdeltakere som tas med i avhandlingen skal gjøres kjent med dette, og at all deltakelse er frivillig (Jacobsen, 2022, s. 54).

Likevel finnes det flere unntak fra hovedregelen. Blant annet om det foretas observasjoner på offentlige steder. Det kan for eksempel være på åpne arenaer, gater og torg (NESH, 2016, i NESH, 2018, s. 9). I denne avhandlingen baserer forskningen seg på studier av artikler som er publisert på internett. I disse artiklene er flere personer og sentrale aktører i konflikten omtalt i ulike sammenhenger. Her er det viktig å undersøke om nettsiden kommer fra en åpen eller lukket side med begrenset tilgang. Er den åpen, er dette i praksis informasjon alle kan innhente. Om den er mer eller mindre lukket, kan det være begrenset hvor mange som har tilgang. Dermed kan det stilles spørsmål ved om en uttalelse på en slik side kan defineres som en offentlig uttalelse. Det er forskjell på å skrive en status på for eksempel *Facebook* eller *Instagram* på en profil som ikke alle har tilgang til fremfor å for eksempel bli sitert i en avis.

Uansett er det vanskelig å klassifisere når en ytring kan defineres som en *offentlig ytring*. Generelt sett kan det sies at jo flere personer en ytring når og er rettet mot, desto mer offentlig vil den være. Om ikke kilden som skal undersøkes kan defineres som en offentlig person eller en person som kommer med en offentlig ytring, bør det søkes samtykke (NESH, 2018, s. 10-15; Jacobsen, 2022, s. 57). Som hovedregel bør informasjon som er hentet fra redaktørstyrte mediers dekning av et saksforhold kunne anvendes uten samtykke. Personer som intervjues eller omtales i saker som følger Redaktørplakaten må regne med at offentlig informasjon kan bli brukt i forskning (NESH 2016 i NESH, 2018, s. 11).

Artiklene som TV2 og Steigan.no har publisert, er offentlig informasjon som er tilgjengelig for alle som søker etter de. TV2 har en begrensning på at kun abonnenter hos TV2 kan lese en del av de eldre artiklene som de har publisert. På det tidspunktet artiklene ble hentet inn, var ingen av artiklene kun tilgjengelige for abonnenter. Om de hadde vært det, ville det uansett ikke vært den største barrieren og det er relativt lett å opprette en bruker. Dermed er det nærliggende å argumentere for at materialet som er innhentet og anvendt i oppgaven er hentet fra et offentlig sted, og at sitatene der kan betraktes som offentlige uttalelser av offentlige personer. I tillegg skriver både TV2 og Steigan.no på sine nettsider at de følger Redaktørplakaten (TV2, 2023) (Steigan, 2023), selv om Steigan.no i sitt tilfellet ikke har blitt tatt inn som medlem i Redaktørforeningen. Derfor er det naturlig å konkludere med at kravet

om at aktører, organisasjoner eller personer som er med i forskningen ikke må informeres om arbeidet, og det må ikke søkes samtykke.

Som redegjort for i presentasjonen av prosjektet innehar jeg folkevalgte verv i Kristiansand kommune. Det har gjort at jeg har deltatt i debatter om de geopolitiske forholdene og hvordan de har endret seg dramatisk på kort tid etter eskaleringen. Blant annet har diskusjonen om Norge skal sende våpen og hvilke våpen vært en stor debatt i Norge og også i eget parti. Hvor jeg mente det var riktig og helt avgjørende å sende våpen, slik at mulige fremtidige forhandlinger mellom partene ikke skjer primært på Russland sine prinsipper og interesser.

Som de fleste nordmenn har jeg fulgt konflikten nøye siden begynnelsen av 2022. Informasjonen jeg har fått er først og fremst gjennom mediene, og i hovedsak gjennom det som betegnes som tradisjonelle medier. Dermed er det den fremstillingen og virkelighetsforståelsen som blir presentert der jeg først og fremst har forholdt meg til, og blitt eksponert for. Det gjør at jeg bevisst og underbevisst har noen forutinntatte holdninger og meninger om konflikten i forkant av oppgaveskrivingen.

Innenfor forskning er det viktig å være åpen om at egne verdier og holdninger kan medføre konsekvenser for valg av problemstilling, metoder og tolkning av resultater (Jacobsen, 2022, s. 48). Problemstillingen og analysemodellen som skal anvendes er derfor prøvd å være så verdifrie og upartiske som mulig. I besvarelsen av problemstillingen vil jeg etter beste evne tilstrebe å møte materialet som skal undersøkes på en faglig og ikke partisk måte.

Som forsker plikter du å ta hensyn til sårbare grupper i samfunnet. Slik at integritet og interesser ivaretas. Dette gjelder blant annet barn og unge. I artiklene som er valgt fra TV2 og Steigan.no er det først fremst aktører og personer som besitter mye makt i verden og i Norge som er omtalt. Både TV2 og Steigan.no skriver som tidligere nevnt i oppgaven at de begge følger Vær Varsom-plakaten. Der er det tydelige retningslinjer for publiseringsregler med tanke på barn og unge, sårbare grupper og sårbare situasjoner (Pressens faglige utvalg, 2021). Dermed er naturlig å anta at TV2 og Steigan.no har gjort vurderinger i forhold til dette i sakene. Likevel er ikke dette noe som kan tas for gitt. Der er viktig å ha det momentet i bakholdet under analysearbeidet.

Undersøkelser medfører konsekvenser både for de som blir undersøkt, men også for samfunnet (Jacobsen, 2022, s. 45). Dermed er det viktig å tilstrebe at data gjengis på en fullstendig og korrekt måte i avhandlingen (Jacobsen, 2022, s. 55). Et vesentlig aspekt med oppgaven er at det er gjort et utvalg av analysemateriale som nødvendigvis ikke reflekterer hele konteksten rundt denne komplekse konflikten.

3.6 Oppsummering metode og utvalg av materiale

I dette kapittelet har metodevalg og hvilke data og materiale som skal bli undersøkt blitt presentert. Det vil bli foretatt en metodetriangulering, hvor kvantitativ innholdsanalyse og kvalitativ tekstanalyse vil bli benyttet. Materialet som er valgt er TV2 og Steigan.no sine nyhetsartikler om Ukraina-krigen i perioden 13.02.2022-12.03.2022. Denne perioden er delt inn i tre faser, som er *før eskalering* (13.02.2022-23.02.2022), *under eskalering* (24.02.2022-26.02.2022) og *etter eskalering* (27.02.2022-12.02.2022). I den kvalitative delen er det gjort et utvalg på totalt seks artikler, hvor det er valgt tre artikler fra Steigan.no og tre artikler fra TV2.

4 Analyse

I denne delen av oppgaven analyseres datamaterialet, det vil si artiklene til Steigan.no og TV2 om Ukraina-krigen i perioden 13.02.2022-12.03.2022. Den første delen omhandler den kvantitative innholdsanalysen, og materialet og data som fremkommer i den.

I tekstanalysen gjøres det en næranalyse av de utvalgte tekstene, som ble presentert i metodedelene. Det er to artikler fra hver av de tre definerte fasene, som er før eskalering, under eskalering og etter eskalering.

4.1 Kvantitativ innholdsanalyse

I tidsperioden 13.02.2023-12.03.2023 har det blitt analysert 137 artikler fra TV2 og 28 artikler fra Steigan.no. Det hadde blitt 460 artikler fra TV2, om det ikke hadde blitt satt et tak på maks fem artikler hver dag. Spesielt i tiden rundt eskaleringen publiserte TV2 langt flere enn fem artikler om dagen. For eksempel publiserte TV2 31 artikler dagen Russland invaderte Ukraina. Steigan.no hadde derimot aldri over fem artikler om dagen. Dermed er det et tydelig

og ikke uventet funn at TV2 produserer langt flere artikler om Ukraina enn Steigan.no. Hvilke type artikler og innhold er også i mange saker svært ulikt, selv om det omhandler likt tema.

Hver artikkel har en variabel som har fått navnet fokus/vinkling. Denne variabelen presenterer hva som er fokuset og hvordan vinklingen er i artikkelen som analyseres. Artikkelen til Steigan.no og TV2 skiller seg både i form og innhold på fokus/vinkling. TV2 produserer langt flere artikler enn det Steigan.no gjør. TV2 har en del artikler som beskriver hendelser i nyhetsbildet fortløpende. Steigan.no sine artikler preges først og fremst av være debattartikler som kommenterer på de politiske spørsmålene konflikten reiser.

I kodeskjemaet har hver artikkel blitt definert som *Russland-positiv*, *Ukraina-positiv*, *Vesten-positiv*, *Russland-kritisk*, *Ukraina-kritisk*, *Vesten-kritisk* og/eller *nøytral*.

4.1.1 Før eskalering 13.02.2022-23.02.2022

I tidsperioden før eskalering er det analysert 52 artikler fra TV2 og åtte artikler fra Steigan.no. Tekstene i denne fasen handler mye om omtale av aktører og hva som skjer i tiden før truslene om en ytterligere eskalering. Steigan.no og TV2 omtaler de ulike landene og aktørene noe ulikt. Steigan.no er kritisk til Vestens rolle i denne konflikten og viser en forståelse for utviklingen i Russland. Det fremkommer av artikkelen at Steigan.no mener at spesielt USA nærmest tvinger Russland til å gå til ytterligere krig mot Ukraina, for eksempel med artikkelen «USA prøver å provosere frem en krig mellom Russland og Ukraina» datert 15.02.2022 (Steigan, 2022d). Det er også en noen kritiske artikler om Ukraina. Mye av kritikken går på fascisme i Ukraina.

TV2 har derimot flere kritiske artikler mot Russland, med totalt 31 (47%). De gir Russland et tydelig hovedansvar for den usikre sikkerhetspolitiske situasjonen i forkant av eskaleringen, og er relativt tydelige på at angrep er nært forestående. TV2 bruker også forsvarssjefen i Norge og USA som sannhetsvitner om hva skjer, og hva som kan komme til å skje.

TV2 har en artikkel som er kategorisert som både *Vesten-kritisk* og *Russland-kritisk*. Det er en artikkel datert 14.02.2022 hvor toppdiplomat og tidligere NATO-ambassadør Kai Eide

«Advarer mot *farlig ordbruk*», og at USA og Russland snakker seg inn i en konflikt (Joner, Hågensen & Fondenes, 2022).

Det er ingen artikler hos TV2 som omtaler Ukraina negativt i denne fasen.

Nedenfor vises det hvordan artiklene har blitt kategorisert (en artikkel kan plasseres i flere kategorier):

TV2: Før eskalering	Antall:	Prosent:
Russland-positiv	2	3%
Ukraina-positiv	11	16,7%
Vesten-positiv	13	19,7%
Russland-kritisk	31	47%
Ukraina-kritisk	0	0%
Vesten-kritisk	1	1,5%
Nøytral	8	12,1%
Steigan.no: Før eskalering	Antall:	Prosent:
Russland-positiv	7	41,2%
Ukraina-positiv	0	0%
Vesten-positiv	0	0%
Russland-kritisk	0	0%
Ukraina-kritisk	3	17,6%
Vesten-kritisk	7	41,2%
Nøytral	0	0%

Fra statistikken kan vi lese at TV2 og Steigan.no treffer relativt ulikt på kategoriene. Kategoriene som går mest igjen hos Steigan.no, er *Vesten-kritisk* (41%) og *Russland positiv* (41,2%), med totalt syv på hver.

For TV2 sin del er det klar overvekt av *Russland-kritisk* artikler, med totalt 31 artikler (47%). Der hvor Steigan.no har null artikler som er merket *Ukraina-positiv*, har TV2 totalt 13 med denne kategorien (16,7%).

4.1.2 Under eskalering 24.02.2022-26.02.2022

I tidsperioden under eskalering er det analysert 14 artikler fra TV2 og tre fra Steigan.no. Russland angrep som kjent Ukraina 24. februar. Ingen av Steigan.no sine artikler er i denne tidsperioden definert som *Russland-positiv*. Derimot er to av totalt fire artikler kategorisert som *Vesten kritisk*. Vesten med spesielt USA og NATO gis et stort ansvar for krigsutviklingen i Ukraina. De påpeker også en artikkel datert 25.02.2022 at «*Russland gjør nå det som den siste generasjonen har vært USA sitt privilegium, nemlig å invadere et annet land militært.*» (Steigan.no, 2022b). Steigan.no har tidligere skrevet kritiske artikler om Ukraina, spesielt knyttet opp til fascisme i landet. I artikkelen datert 25.02.2022 tar de avstand fra invasjonen av Ukraina. Artikkelen er derfor kategorisert som *Ukraina-positiv*.

For TV2 sin del omtaler de Russland negativt og holder de ansvarlige for invasjonen og brudd på folkeretten, de tar også tydelig avstand fra Russland sin invasjon i sine artikler. Ingen artikler er merket *Vesten- kritisk* eller *Ukraina-kritisk* i denne tidsperioden. Ansvaret for krigen plasseres tydelig hos Russland og Vladimir Putin. Nedenfor vises det hvordan artiklene har blitt kategorisert (en artikkel kan plasseres i flere kategorier):

TV2: Under eskalering	Antall:	Prosent:
Russland-positiv	0	0%
Ukraina-positiv	12	40%
Vesten-positiv	6	20%
Russland-kritisk	11	36,7%
Ukraina-kritisk	0	0%
Vesten-kritisk	0	0%
Nøytral	1	
Steigan.no: Under eskalering	Antall:	Prosent:
Russland-positiv	0	0%
Ukraina-positiv	1	25%
Vesten-positiv	0	0%
Russland-kritisk	0	0%
Ukraina-kritisk	1	25%
Vesten-kritisk	2	50%
Nøytral	0	0%

For Steigan.no ser vi at i motsetning til i den første fasen, er det ingen artikler her som kategorisert som *Russland-positiv*. De holder likevel oppe sin kritikk mot Vesten, siden kategorien *Vesten-kritisk* er den med flest artikler (50%).

TV2 på sin side har et størst antall *Russland-kritisk* artikler, med totalt 11 (36,7%) over en periode på kun tre dager. De har også mange *Ukraina-positiv* artikler (40%), hvor Steigan.no har en artikkel som er merket *Ukraina positiv* (25%) og en artikkel som markert *Ukraina-kritisk* (25%).

4.1.3 Etter eskalering 27.02.2022-12.03.2022

I tidsperioden etter eskalering er det analysert 70 artikler fra TV2 og 15 fra Steigan.no.

Mange av TV2 sine reportasjer i denne perioden handler om å gi krigsofrene et ansikt, ved at de rapporterer om hvilke konsekvenser krigens brutaliteter medfører for sivilbefolkningen i Ukraina. For eksempel er det reportasjer om soldater i Ukraina som må vinke farvel til familien sin for å forsvare landet mot angrep og reportasjer om foreldreløse barn som ikke har sett dagslys på flere dager siden de har måtte søke dekning. Steigan.no rapporterer ikke direkte om krigens konsekvenser på samme måte som TV2. TV2 har flere journalister dekker konflikten direkte fra Ukraina. Nedenfor vises det hvordan artiklene har blitt kategorisert (en artikkel kan plasseres i flere kategorier):

TV2: Etter eskalering	Antall:	Prosent:
Russland-positiv	2	1,9%
Ukraina-positiv	38	36,2%
Vesten-positiv	10	9,5%
Russland-kritisk	47	44,8%
Ukraina-kritisk	0	0%
Vesten-kritisk	3	2,9%
Nøytral	5	4,8%
Steigan.no: Etter eskalering	Antall:	Prosent:
Russland-positiv	2	8%

Ukraina-positiv	0	0%
Vesten-positiv	1	4%
Russland-kritisk	1	4%
Ukraina-kritisk	5	20%
Vesten-kritisk	15	60%
Nøytral	1	4%

Etter eskaleringen er det kun to artikler som er markert *Russland-positiv* (8%). Det viser at den positive omtalen av Russland gikk betraktelig ned fra 41,2% til 8%, etter at de valgte å invadere Ukraina. Hvorfor det er slik vil bli drøftet i diskusjonsdelen. *Vesten-kritisk* er den kategorien som har fått flest treff med totalt 15 artikler (60%).

TV2 har også etter eskaleringen flest artikler som er kategorisert som *Russland-kritisk* (44,8%). De har også et betydelig antall artikler som er *Ukraina-positiv*, med totalt 38 artikler (36,2%). Steigan.no har derimot ingen *Ukraina-positiv* artikler, kun to artikler som er *Ukraina kritisk* (20%). Det er verdt å merke seg at TV2 har to artikler etter eskaleringen som er markert *Russland-positiv* (9,5%).

4.1.4 Oppsummering kvantitativ analyse

I denne delen av oppgaven har funnene i den kvantitative undersøkelsen, blitt presentert og analysert. I denne delen undersøkes det tre fasene som blitt kalt før eskalering, under eskalering og etter eskalering. I den kvantitative undersøkelsen har det blitt undersøkt til sammen 165 artikler, hvor 137 er fra TV2 og 28 er fra Steigan.no. Det ville vært 460 fra TV2 om det ikke hadde blitt satt et tak på fem artikler per dag.

For TV2 sin del har de en overvekt av artikler som er kategorisert som *Russland-kritisk*. De har til sammen 89 (44,3%) artikler som er kategorisert som *Russland-kritisk*. De har også svært mange artikler som er kategorisert som *Ukraina-positiv*, med til sammen 61 artikler (30,3%). Det er ingen artiklene hos TV2 som er kategorisert som *Ukraina-kritisk*. TV2 omtaler Vesten først og fremst i positivt, med totalt 29 artikler som er kategorisert som *Vesten-positiv* (14,4%).

I Steigan.no sitt tilfelle har de en klar overvekt av artikler som er kategorisert som *Vesten-kritisk*, med totalt 24 artikler (52,2%) i den perioden som undersøkes. Steigan.no har også mange artikler som er *Russland-positiv*, med totalt ni artikler (19,6%). Men her variasjonene i periodene stor. I perioden før eskalering er det syv artikler (41,2%) og etter eskalering er to artikler (8%) som er kategorisert som *Russland-positiv*.

4.2 Tekstanalyse

I denne delen vil funn som har fremkommet i tekstanalysen bli presentert. Utarbeidet analysemodell for kvalitativ tekstanalyse (Vedlegg fire) er brukt for å identifisere funn. Som redegjort for i metodekapittelet er det gjort et utvalg på seks artikler, hvor det er valgt ut to artikler fra de definerte fasene før eskalering, under eskalering og etter eskalering.

4.2.1 Før eskalering 13.02.2022-23.02.2022

TV2: EU og USA: - Sanksjoner er klare på bordet

Dato: 21.02.2022

Byline: NTB, Eidhamer, Nygaard

Presentasjon av nyhetsartikkelen

Nyhetsartikkelen omtaler den 40 minutter lange talen Vladimir Putin holdt 21.02.2022. I artikkelen blir det kort redegjort for talens innhold og det er hentet inn kommentarer fra aktører som kjenner saken godt, blant annet utenriksministeren i Norge og FNs generalsekretær. Artikkelen omtaler også hvordan sentrale aktører omtaler og manøvrer i situasjonen som har oppstått i etterkant av Putins tale, blant annet USA og EU. Artikkelen er vedlagt oppgaven som faksimile (se vedlegg 5).

Karios (den retoriske situasjonen)

President Putin har holdt en tale hvor han anerkjente Luhansk og Donetsk som uavhengige stater. Talen forteller en historie om at Ukraina er skapt av det gamle Sovjetunionen, og dermed fra gammelt av var russisk område. Etter denne talen tilspisset situasjonen seg

ytterligere, og frykten for hva som vil skje forsterket seg ytterligere. Det påtrengende problemet er Russland sin anerkjennelse av Donetsk og Luhansk. Nyhetsartikkelen prøver å overbevise om at det som skjer i forholdet mellom Russland og Ukraina er svært dramatisk, også i en historisk kontekst.

Nyhetsartikkelen er først og fremst informativ, men den har likevel en tydelig vinkling. Inngressen i artikkelen er følgende: «*Verden reagerer kraftig på Russlands anerkjennelse Donetsk og Luhansk i Øst-Ukraina mandag. EU og USA truer med økonomiske sanksjoner.*» (Eidhamer et al, 2022). Allerede da er det tydelig hva artikkelen prøver overbevise om og fra hvilket perspektiv enn ser konflikten. I den kvantitative innholdsanalysen er artikkelen kategorisert som *Russland-kritisk, Vesten-positiv og Ukraina-positiv*.

Intervjuobjektene som er valgt i dette tilfellet har et sterkt innledende etos hos mange, i kraft av sine roller. Dermed vil deres uttalelser komme fra noen som har god kjennskap til feltet og er sentrale i konflikten. Det kan for mange virke overbevisende.

De retoriske arbeidsfasene

Inventio

Hovedmomentet i denne artikkelen er Putins tale, og den kraftige internasjonale responsen på denne talen. Ukraina sin president Volodymyr Zelensky sin Twitter-post er også tatt med. Budskapet der går ut på at han har snakket med statslederne i Tyskland og Frankrike, samt innkalt sikkerhetsrådet i eget land. EU og USA varsler klare sanksjoner mot Russland etter Putins tale. Utenriksminister Anniken Huitfeldt fordømmer Russland. FN advarer mot handlinger fra alle parter som kan medføre å undergrave Ukrainas territoriale integritet.

Dispositio

Momentene i artikkelen er tydelig fordelt i ulike deler av artikkelen. Tittelen, inngressen og innledningen omtaler at Russland nå har anerkjent Luhansk og Donetsk som uavhengige stater. Deretter trekkes de historiske linjene i saken, helt tilbake til 1919. Mot slutten trekkes det inn den internasjonale og norske responsen på Putins tale. Det at den internasjonale

responsen og fordømmelsen trekkes frem i så stor grad er med å vinkle Russland og Putin sine handlinger svært negativt, og som en stor internasjonal forbrytelse.

Elocutio

Språket er formelt, informativt og alvorstynget. Det er en gjennomgående struktur når det gjelder tone, stil og ordvalg i artikkelen. Putins tale omtales stort sett negativt i artikkelen. For eksempel skriver TV2 «*Det ble en 40 minutter lang historisk gjennomgang som skulle bygge opp under fortellingen om at Ukraina var skapt av Sovjetunionen, og at Øst-Ukraina fra gammelt av var russisk territorium.*» (Eidhamer et al, 2022). Ved å bruke ordene «*bygge opp under fortellingen*» (Eidhamer et al, 2022) kan det tolkes som at TV2 ikke deler denne historiefortellingen og at de mener den er konstruert. Likevel bruker ikke TV2 veldig mange ord og adjektiv for å beskrive hverken talen eller Putin isolert sett innledningsvis.

I ingressen til artikkelen kan vi lese at verden reagerer kraftig på Russlands anerkjennelse. Likevel er det utenom FN kun aktører fra EU og USA som uttaler seg i teksten. Uttalelsene til FN er også noe mer forsiktige enn EU og USA sine. FN advarte på dette punktet alle parter om å gå til ensidige handlinger som vil undergrave Ukrainas territoriale integritet. Det er et noe mildere språk enn EU og USA sitt. Dermed blir det noe misvisende på bakgrunn av uttalelsene i artikkelen å skrive at verden reagerer kraftig. Det hadde vært mer presist å skrive EU og USA reagerer kraftig.

Aptum

Tekstens ord bærer preg av situasjonens alvor. Det er en dramatisk situasjon, dermed vil det ikke være en overdrivelse å bruke et dramatisk språk. Det brukes mange ord for å underbygge at dette er en alvorlig situasjon som kan utvikle seg veldig fort. For eksempel brukes det ord som hastemøte, hastekonsultasjoner, umiddelbart og raske.

Apellformene

Logos

Argumentasjonen er relevant siden den kommenterer på Putins tale. Det som i stor grad utelates, er argumentasjonen til Putin. Om TV2 hadde sitert Putin i større grad, ville en

kanskje fått en større forståelse for hvordan Putin legitimerer sine konklusjoner, med tanke på annerkjennelsen av Donetsk og Luhansk.

Det fremkommer sterk kritikk av Russland sine handlinger ved at intervjuobjektene som er valgt er svært kritiske til Putins tale. Russland blir også anklaget for å bryte Ukrainas suverenitet.

Patos

Frykt og ubehag fremkalles av en forestilling om at en står overfor en destruktiv eller smertelig ulykke (Kjeldsen, 2017, s.306). Det er naturlig at mange i befolkningen kjenner på blant annet frykt og sinne over hva talen til Putin kan medføre.

Artikkelen baserer seg mye på sitater fra sentrale aktører i EU, USA og Norge. Det brukes beskrivende og sterke ord flere steder. Eksempel på ord og utdrag fra setninger er «*Verden reagerer kraftig*», «*Vi er klare til reagere som en sterk, samlet front*», «*Beslutningen er nok en krenkelse av Ukrainas suverenitet.*» (Eidhamer et al, 2022).

Når folk står i vanskelige situasjoner, store omveltninger og kriser trenger de å føle på solidaritet, trygghet, empati, fellesskap og håp (Svennevig & Isaksen, 2014, s. 184-185). Artikkelen tegner et sterkt bilde av et sterkt fellesskap mellom USA og EU i artikkelen, ved at de står sammen om å fordømme Putins tale og har kraftige sanksjoner klare på bordet. Det kan også bidra til at folk kjenner på trygghet og håp om at EU og USA sin respons kan være med og få kontroll over en faretruende situasjon.

Etos

Artikkelen er skrevet av flere journalister, i tillegg til at en tekst fra NTB er med. NTB er en forkortelse for NTB – et norsk nyhetsbyrå – Mediebank til bilder og video. NTB er kjent for mange siden de overvåker nyhetsbildet døgnet rundt og distribuerer tekst til nyhetsmediene (NTB, 2023). Dermed er NTB kjent for mange og vil sannsynligvis ha en sterkt innledende etos. Journalistene til TV2 er det vanskelig å si noe tydelig om deres innledende etos siden de er relativt ukjente journalister for befolkningen.

Troverdighet skapes av tre forhold. Den første er forstandighet, den andre er dyd og den velvilje ved at avsender ikke styres av egeninteresser (Svennevig & Isakkson, 2014, s. 177). Avsenderen fremstår kompetent ved at det er gjort et grundig arbeid, og det er innhentet sitater fra sentrale aktører som er kompetente til å uttale seg om saken. Avsenderen vil for de som fordømmer Putin sin tale om anerkjenne Donetsk og Luhansk, fremstå med sunne verdier og ha god dyd. De som er uenig i dette vil nok i større grad mene det motsatte, siden TV2 sin artikkel er tydelig vinklet ved at det er personer som fordømmer Russland sin anerkjennelse av Luhansk og Donetsk som er intervjuet. Det er ingenting som fremkommer i artikkelen isolert sett som skulle tilsi at journalistene og TV2 styres av egeninteresser.

Som nevnt tidligere i kapittelet om patos fremstår EU og USA som et sterkt felleskap med et tett samarbeid, det kan være med å styrke deres etos som en sterk, viktig og stabil aktør i en urolig verden.

Topos

«Vi ber president Putin respektere folkeretten og Minsk-avtalene og venter at han ikke anerkjenner Donetsk og Luhansk som uavhengige regioner» (Borrell sitert i Eidhamer et al, 2022) uttalte EUs utenrikssjef etter Putins tale. Sitatet er gjengitt i TV2s artikkel. Brudd på folkeretten er noe som sees på negativt av mange. Folkeretten står sterkt i verden og er et premiss utenrikspolitikken, gjennom at det er enighet om folkeretten i FN (FN-sambandet, 2022). Dermed kan vi plassere viktigheten av folkeretten som et felles og allment synspunkt. Når noen anklager andre for å bryte folkeretten, er dette ofte noe som skaper fordømmelse overfor en handling. Det at brudd på folkeretten fremheves så sterk i artikkelen er et eksempel på fordømmende topos. Fordi det er med på å sette Putin sin tale i et dårlig lys blant TV2 sine lesere. Det skjer blant annet ved at samtlige intervjuobjekter i saken holder Russland ansvarlige og fordømmer talen til Putin.

Sverting og negativ kampanje

Samtlige som uttaler seg om Vladimir Putin uttaler seg kritisk og fordømmende. Totaliteten av det kan bli oppfattet som en negativ kampanje og sverting av Putin og Russland. For eksempel er Norges utenriksminister sitert på at «Beslutningen er nok en krenkelse av Ukrainas suverenitet.» (Huitfeldt sitert i Eidhamer et al, 2022)

Visuell retorikk og bildets retorikk

Bilde: Bilde av pressekonferanse med EUs utenriksjef med mye media til stede. Bilde er lagt ved i vedlegg fem.

Funksjon: Bilde viser pressekonferansen til EUs utenriksjef hvor han blant annet referer sitatene som TV2 har gjengitt. I dette tilfellet samhandler tekst og bilde sterkt, siden artikkelen omhandler det uttales på pressekonferansen. Saken omhandler talen til Putin som på mange måter er en historisk tale, siden den innledet invasjonen som kom to dager senere. Poenget om at er et historisk øyeblikk, blir understreket på bilde ved at svært mange mikrofoner som er rettet mot EU-toppen. Likevel er det nok for tidlig å konkludere på dette er et ikonisk bilde.

Framing

Situasjonen blir fremstilt som svært alvorlig og som en milepæl i europeisk historie. Russland og Putin får ansvaret for den alvorlige situasjonen som har oppstått. Statslederne fra EU og USA holder også Russland og Putin ansvarlig. Putin eller Russland får ikke noe tilsvar på disse uttalelsene.

Saken er tydelig vinklet fra et vestlig ståsted og fra et vestlig perspektiv, ved at det for eksempel primært er ledere i EU og USA som får mulighet til å respondere på situasjonen. Dermed er det de som opptar plassen i artikkelen og får satt dagsorden. Det fremkommer også i den kvantitative analysen hvor artikkelen er kategorisert som *Vesten-positiv*, *Russland-kritisk* og *Ukraina-positiv*.

Storbritannias statsminister Liz Truss er sitert på følgende: «*Dette viser at Russland velger konfrontasjon fremfor dialog.*» (Eidhamer et al, 2022). Med denne uttalelsen er det en tydelig framing av ansvar, ved at statsministeren holder Russland ansvarlige.

Steigan.no: Russland anerkjenner Donbass-republikkene og sender inn militære styrker

Dato: 22.02.2022

Byline: Pål Steigan

Presentasjon av nyhetsartikkelen

Artikkelen omtaler Vladimir Putin sin tale 21.02.2022, hvor han anerkjente Luhansk og Donetsk som uavhengige stater. Saken har et sterkt fokus på de bakenforliggende grunnene til at Russland har valgt å handle slik de har gjort. Det bakenforliggende er at Russland i desember 2021 ville ha sikkerhetsgarantier fra USA og NATO, noe de ikke fikk. Det blir også trukket frem beviser på at sentrale statsledere blant NATOs medlemsland ved flere anledninger har lovet å ikke utvide NATO østover. Artikkelen er vedlagt oppgaven som faksimile (se vedlegg 5).

Karios (den retoriske situasjonen)

President Putin har holdt en tale hvor han anerkjente Luhansk og Donetsk som uavhengige stater. Talen skapte en fortelling om at Ukraina er skapt av gamle Sovjetunionen, og dermed fra gammelt av var Russisk område. Etter denne talen tilspisset situasjonen seg ytterligere, og frykten som hva som nå ville skje forsterket seg ytterligere, ved at Russland for eksempel vil sende inn styrker i Donetsk og Luhansk.

Det påtrengende problemet er Russland sin anerkjennning av Donetsk og Luhansk grunnet NATOs manglende sikkerhetsgarantier. Det ser vi blant annet blir eksemplifisert i artikkelen ved at der snakk om sanksjoner mot Russland. Dermed kan ikke situasjonen defineres som en retorisk situasjon.

Artikkelen prøver å overbevise om at talen Putin holdt var han nødt til holde. Dette fordi USA og NATO ikke hadde gitt Russland sikkerhetsgarantier før jul i 2021.

De retoriske arbeidsfasene

Inventio

De sentrale momentene i teksten er Putins tale og de bakenforliggende årsakene til at den talen ble holdt. Det bakenforliggende som det fokuseres på er at Russland har bedt om sikkerhetsgarantier fra USA og NATO. Det har ikke de fått, og det utgjør en eksistensiell trussel for Russland. Artikkelen beskylder dermed USA for løftebrudd.

Dispositio

Den tidsaktuelle talen til Putin innleder artikkelen. Journalisten bruker relativt kort tid på den og går raskt videre til de bakenforliggende aspektene. Artikkelen bruker mye tid på USA og NATO sin rolle og lovnader som ikke er innfridd. Videre fokuseres det på at dette er en eksistensiell trussel mot Russland. Artikkelen avsluttes ved å fokusere på at Putin sitt grep på kort sikt reduserer faren for storkrig, men på lang sikt er det vanskelig å vurdere.

Elocutio

Språket i artikkelen er formelt og det brukes en del tunge og kompliserte ord og begreper, som trenger forhåndskunnskap for å skjønne. som *god geostrategisk posisjon, det autoritative tyske magasinet, og den russiske Dumaen.*

Språket er også relativt anklagd ved at de beskylder USA og NATO for løftebrudd og at dette utgjør en eksistensiell trussel for Russland. Steigan skriver blant annet «*Anerkjennelsen av folkerepublikkene og etablering av russiske «fredsbevarende styrker» i Donbass vil av Vesten bli framstilt som aggresjon og som brudd på folkeretten.*»(Steigan.no 2020a.). Videre skriver han «*Man kan si at Russland har lansert sin egen versjon av «responsibility to protect (R2P [...])»*» (Steigan.no, 2022a).

Aptum

Enkelte vil nok mene at språket og budskapet til Steigan.no er usømmelig, mens andre vil nok mene det er på sin plass, og er et viktig perspektiv som nyanserer situasjonen. De som mener det vil være usømmelig vil kanskje mene at artikkelen i for stor grad unnskylder talen til Putin og ufarliggjør den ved for eksempel bruke ord som *defensive tiltak*. De som mener språket i artikkelen er bra, vil sannsynligvis mene at perspektivene som artikkelen tar opp er viktige og at det også er viktig å skjønne hvorfor Putin og Russland uttaler og handler slik de gjør.

Apellformene

Logos

Argumentasjonen er bygd opp ved først å nevne Putins tale og deretter komme med grundig innføring i historie for å lettere kunne forstå hva som har ledet frem til Russlands invasjon.

Argumentasjonen bygger i stor grad på kritikk av USA og NATO sine lovnader og brudd på dem i et historisk perspektiv. Logos handler også om hvordan vi presenterer en hendelse eller begivenhet (Svennevig, Isaksson, 2014, s.181). I denne artikkelen er det lite fokus på Putin sin tale og den massive internasjonale responsen den har medført. Det er heller fokus på de historiske aspektene som kan bidra til legitimere det de beskriver som «[...]et *defensivt tiltak og som et trekk for å avverge folkemord.*» (Steigan, 2022a).

Artikkelen bruker det tyske magasinet Der Spiegel og gamle og inntil nylig skjulte dokumenter fra den kalde krigens slutt som kilde for sine påstander og historiebeskrivelse.

Patos

Formildelse er det motsatte av sinne, og handler om å berolige fremfor å bygge opp et sinne blant publikum (Jor, 2003, s.174-175). Artikkelen prøver å fremkalle en følelse av formildelse ovenfor Russland sine handlinger ved å kalle de for defensive tiltak og at det reduserer faren for storkrig på kort sikt.

Om det er ønskelig å endre publikums atferd, er det nødvendig å fremkalle skamfølelse hos publikum. Skam oppstår når en gjennomfører handlinger som ikke burde blitt gjennomført. I dette tilfellet trekkes USA og NATO sine operasjoner i blant annet Libya og Irak frem. Norge er medlem av NATO og nær alliert av USA også i forsvarspolitikken. Norge har deltatt og

støttet mye av det Steigan.no fordømmer i sin artikkel. Dermed kan det være med på å spille på en skamfølelse hos mottaker.

En av artikkelens mellomtitler er «*Eksistensiell trussel mot Russland*» (Steigan, 2022a). Dette skyldes USA og NATO sine løftebrudd og stadig utvidelse østover. Dette kan også være med å spille skamfølelsen hos publikum.

Etos

Pål Steigan er fra før kjent som en kontroversiell samfunnsdebatt og tidligere medlem og tillitsvalgt i AKP (m-l). Han har utgitt bøker som omhandler blant annet økomarxisme. Han kan kategoriseres som en kontroversiell samfunnsdebattant, hvor noen vil være kritisk, men for de som er enige med Steigan nyter han nok større respekt (Steigan.no, 2023; Rønsen, 2022; Wikk & Olsen, 2022, redPSt, 2019). Teksten han har produsert er nok med på å bekrefte innledende etos.

Det er stort fokus på å se talen til Putin i en større historisk kontekst. Det er med på bygge om Pål Steigan sin etos som en kunnskapsrik historiker.

Topos

En sentralt moment og argument i talen er at brudd på folkeretten bør fordømmes og at det ikke er i tråd med internasjonale retningslinjer og suverenitetsprinsippet. Innenfor fordømmende topoi settes det fokus på gravende og avslørende journalistikk. Det vises i artikkelen ved at spesielt USA settes i et dårlig lys med tanke på krigene i Libya og Irak.

Sverting og negativ kampanje

USA og NATO blir fremstilt svært negativt i artikkelen. De blir beskyldt for løftebrudd og at den stadige utvidelsene av NATO østover har bidratt til den økte spenningen som nå utspiller seg.

Visuell retorikk og bildets retorikk

Bilde: Bilde av Putin som skal holde den 40 minutter lange talen, hvor han anerkjenner Luhansk og Donetsk. Bilde er lagt ved i vedlegg fem.

Funksjon: Bilde av Putin er sier isolert sett lite, og er stor grad underlagt tittel, ingress, bildetekst og brødtekst. Steigan.no er her sparsomme i sin bildebruk, samtidig dokumenterer bildet talen som medførte at Russland noen dager seinere invaderte hele Ukraina. Bilde er på dermed med på dokumentere et historisk øyeblikk, som endret verdenshistorien.

Framing

I teksten står det: «*Anerkjennelsen av folkerepublikkene og etablering av russiske «fredsbevarende styrker» i Donbass vil av Vesten bli framstilt som aggresjon og som brudd på folkeretten. Fra russisk side blir det sett på som et defensivt tiltak og som et trekk for å avverge folkemord.*» Steigan, 2022a). Resten av teksten bygger opp rundt denne framingen av situasjonen.

USA og NATO holdes som hovedansvarlige for den farlige situasjonen som har oppstått og tilspisset seg.

Steigan.no prøver åpenbart å vri fortellingen fra at Russland blir fremstilt som en aggressor som bryter som bryter folkeretten til en fortelling om at USA tvinger Russland til å komme med defensive tiltak, for å ivareta sin egen sikkerhet.

4.2.2 Under eskalering 24.02.2022-26.02.2022

TV2: Stoltenberg til NATO-toppene: -Freden på vårt kontinent har blitt knust

Dato: 24.02.2022

Byline: Hessen, Sørtdahl og Five

Presentasjon av nyhetsartikkelen

Artikkelen ble skrevet på formiddagen, som en av de første av flere artikler til TV2 som kommenterte invasjonen av Ukraina. Artikkelen refererer hva NATOs generalsekretær sa til pressen da han stilte opp i en pressekonferanse for å kommentere utviklingen i Ukraina. Artikkelen er vedlagt oppgaven som faksimile (se vedlegg 5).

Karios (den retoriske situasjonen)

Artikkelen er publisert et par timer etter at invasjonen av Ukraina var et faktum, og med det var en lang periode med fredstid i Europa over. Det påtrengende problemet er Russland sin invasjon av Ukraina. Artikkelen prøver å overbevise om at Europa har endret seg dramatisk på veldig kort tid.

Det brukes sterke ord og uttrykk for å overbevise leseren om at verden har våknet til et Europa i krig med tittelen «*Freden på vårt kontinent er knust*» (Stoltenberg sitert i Hessen, Sørsdahl & Five, 2022).

De retoriske arbeidsfasene

Inventio

De sentrale momentene i artikkelen er Russlands invasjon og NATO sin påfølgende pressekonferanse, hvor NATOs generalsekretær Jens Stoltenberg gir sine offentlige uttalelser om invasjonen. Det er fokus på Russland og Ukraina og på hvordan NATO møter denne situasjonen.

Dispositio

Artikkelen er sentrert rundt pressekonferansen til NATO og uttalelsene som kommer fra NATO. Sitatene fra Stoltenberg kommer fortløpende, og er gjennomgående i hele teksten fra begynnelse til slutt.

Elocutio

Det er nærliggende å tro at mange av TV2 sine lesere kjente på både frykt, sinne og medlidenhet da de våknet til nyheten om krig i Europa. Den som føler at man rammes av et onde, vil føle frykt (Jor, 2003, s. 171). Får mennesker det stikk motsatte av det de mener de burde få, vil følelsen av krenkelse oppstå. Det vil igjen være grobunn for sinne (Jor, 2003, s. 172-174). Medlidenhet oppstår ved synet av et onde. De personene vi føler mest medlidenhet

med, er de vi kjenner best og de som er like oss i alder, karakter, holdning, og/eller status (Jor, 2003, s. 177-178).

Det er naturlig at mange kjenner på frykt på grunn av krigens brutaliteter og en uklar sikkerhetspolitisk situasjon. Det gjenspeiles også i artikkelen og sitatene til Stoltenberg, ved at Stoltenberg for eksempel sier «*Freden på vårt kontinent er knust*» (Stoltenberg sitert i Hessen et al, 2022).

Artikkelen beskriver en forferdelig situasjon, spesielt for ukrainerne som nå må forsvare landet sitt. Stoltenberg omtaler invasjonen som ubegrunnet, uprovosert og kaldblodig. Ofrene er Ukraina og det ukrainske folket.

NATO uttrykker klar støtte til Ukraina og deres president. En gjennomgående rød tråd i artikkelen er at Ukraina blir utsatt for et ubegrunnet onde, slik spilles det dermed på medlidenhet hos mottaker. De personene vi føler mest medlidenhet med, er de vi kjenner best og de som er like oss i alder, karakter, holdning, og/eller status. Ukraina er et europeisk land i likhet med Norge, dermed vil det føles nært for mange, og det vil kunne gi sterkt følelse av medlidenhet. Det at Stoltenberg kaller invasjonen ubegrunnet, kan også vekke en følelse av sinne hos mottaker. Siden ukrainerne blir utsatt for noe som ifølge Stoltenberg er ubegrunnet.

Aptum

24.02.2022 er uavhengig av ståsted og mening om konflikten en av de mer dramatiske og omveltende datoene i nyere tid. Dermed vil det være sømmelig å bruke et språk som står i stil med det. Stoltenberg sier blant annet «*Freden på vårt kontinent er knust*» (Stoltenberg sitert i Hessen et al, 2022) og han omtaler invasjonen som kaldblodig og at den har vært planlagt lenge. Han uttrykker også medfølelse med Ukraina ved å blant annet si «*Dette er en brutal krigsgjerning, våre tanker er med de modige innbyggerne i Ukraina.*» (Stoltenberg sitert i Hessen et al, 2022).

Apellformene

Etos

Det er utfordrende å skrive om artikkelforfatterens etos siden de er flere, og for mange ukjente journalister. Intervjuobjektet i denne saken er Jens Stoltenberg. Stoltenberg har vært statsminister i Norge og nyter blant annet stor respekt for sin håndtering av terrorangrepet 22. juli 2011. Han er nå den lengstsittende generalsekretæren i NATO siden 70-tallet. Norge har vært med i NATO siden 1949, og alliansen har bred tilslutning i befolkningen (Joner et al, 2022). Dermed er det nærliggende å anta at både Jens Stoltenberg og NATO har et sterkt etos hos mange. Artikkelen bygger videre på dette, og bruker nærmest Stoltenberg og NATO som et sannhetsvitne i konflikten, ved at deres tydelige uttalelser ikke får et tilsvarende svar fra for eksempel Russland. Dermed bygger artikkelen opp under et allerede sterkt etos.

Troverdighet skapes av tre forhold. Den første er forstandighet, den andre er dyd og den tredje velvilje ved at avsender ikke styres av egeninteresser (Svennevig & Isaksson, 2014, s. 177). Noen vil kanskje mene at Stoltenberg sin troverdighet er noe redusert siden han representerer en organisasjon med sterke egeninteresser. For noen kan dette være med å svekke hans troverdighet.

Logos

Argumentasjonen er bygd opp rundt Stoltenberg sine sitater. Teksten kommenterer på mange av de faktiske forholdene i saken, nemlig at Russland har invadert et annet land og dermed brutt folkeretten. Argumentasjonen kan defineres som kritisk og anklagende overfor Russlands handlinger.

Ved valg av ulike ord og setninger skapes et bilde av virkeligheten. Dermed velges det bort andre beskrivelsesmåter som kunne gitt et noe annet virkelighetsbilde av verden (Svennevig, Isaksson, 2014, s.181). I denne nyhetssaken er det NATOs syn på konflikten og Russland som er i fokus. Om TV2 hadde publisert uttalelser fra Kina eller India, som ikke har fordømt Russlands invasjon av Ukraina (Filter nyheter, 2023), ville sannsynligvis innholdet og fokuset vært annerledes.

Patos

Det er naturlig at mange av TV2 sine lesere kjenner blant annet på både frykt, sinne og medlidenhet da de våknet til nyheten om krig i Europa. Den som føler at den rammes av et onde, vil føre frykt (Jor, 2003, s. 171). Får mennesker det stikk motsatte av det de mener de burde få, vil følelsen av krenkelse oppstå. Det vil igjen være grobunn for sinne (Jor, 2003, s. 172-174). medlidenhet oppstår ved synet av et onde. De personene vi føler mest medlidenhet med, er de vi kjenner best og de som er like oss i alder, karakter, holdning, og/eller status (Jor, 2003, s. 177-178).

Det er naturlig at mange kjenner på frykt på grunn av krigens brutaliteter og en uklar sikkerhetspolitisk situasjon. Det gjenspeiles også i artikkelen og sitatene til Stoltenberg, ved at for eksempel sier «*Freden på vårt kontinent er knust*» (Stoltenberg sitert i Hessen et al, 2022).

Artikkelen beskriver en forferdelig situasjon, spesielt for ukrainerne som nå må forsvare landet sitt. Stoltenberg omtaler invasjonen som ubegrunnet, uprovosert og kaldblodig. Ofrene for dette er Ukraina og ukrainske folket, og NATO uttrykker klar støtte til dem og deres president. Han sier blant annet at «*Dette er en brutal krigsgjerning, våre tanker er med de modige innbyggerne i Ukraina.*» (Stoltenberg sitert i Hessen et al, 2022). En gjennomgående rød tråd i artikkelen er at Ukraina blir utsatt for et ubegrunnet onde, og det spilles dermed på medlidenhet hos mottaker. Som nevnt er føler vi mest medlidenhet med dem som vi kjenner best og de som er like oss i alder, karakter, holdning, og/eller status (Jor, 2003, s. 177-178). Ukraina er et europeisk land i likhet med Norge, dermed vil det føres nært for mange og det vil kunne gi sterkt følelse av medlidenhet.

Det at Stoltenberg kaller invasjonen ubegrunnet, kan også vekke en følelse av sinne hos mottaker, siden ukrainerne blir utsatt for noe de ifølge Stoltenberg er ubegrunnet.

Visuell retorikk og bildets retorikk

Bilde: Bilde av en talende og alvorlig Jens Stoltenberg fra NATOs hovedkvarter i Brussel. Bilde er lagt ved i vedlegg fem.

Funksjon: Artikkelen omhandler kun pressekonferansen, og det er dermed naturlig å ha et bilde fra pressekonferansen. Bildebruken er sparsom og kunne for så vidt vært fra en hvilken som helst pressekonferanse hos NATO.

Sverting og negativ kampanje

Russlands invasjon kalles for ubegrunnet og kaldblodig, og de blir også beskyldt for at de ønsker å omskrive historien. Russland holdes ene og alene ansvarlige for at det nå har brutt ut krig i Europa. NATO fremhever også at de har ønsket dialog og diplomatisk kontakt med Russland. Stoltenberg beskylder dem for at de aldri reelt sett har ønsket en slik kontakt og at de parallelt har planlagt invasjonen nøye.

Topos

Fordømmende topos anvendes flere steder i artikkelen. Blant annet ved at invasjonen kalles blant annet for kaldblodig og ubegrunnede, som har resultert i at «*Freden på vårt kontinent er knust*» (Stoltenberg sitert i Hessen et al, 2022). Det brukes som en felles forståelse for situasjonen. Fordømmende topos anvendes ved å komme med anklager om brudd på folkeretten. Fordi det bygger opp under at Russland gjør noe som strider mot internasjonale prinsipper, vi kan forvente at mange har negative assosiasjoner til det.

Framing

Situasjonen refereres av TV2 som kaldblodig, ubegrunnet og uprovosert. Stoltenberg uttaler videre at «*Til tross for Russlands løgner, er Russlands intensjoner klar. Russland står fullt ansvarlig for ødeleggelsene og dødsfallene.*» (Stoltenberg sitert i Hessen et al, 2022). Det blir ikke referert i artikkelen for hvorfor president Putin mener invasjonen er nødvendig. Dermed holdes Russland ene og alene ansvarlig for invasjonen i artikkelen. Artikkelen tar utgangspunkt i NATOs perspektiv på krigen og preges derfor av hvordan NATO ser på Russlands invasjon.

Steigan.no: Krigen i Ukraina innleder en ny epoke

Dato: 25.02.2022

Byline: Pål Steigan

Presentasjon av nyhetsartikkelen

Artikkelen ble publisert dagen etter Russland sin invasjon i Ukraina. Steigan.no publiserte også saker på invasjonsdagen, men denne er valgt fremfor dem fordi den er inngående og kommenterer i større grad nåtiden. Artikkelen omhandler Russland sin invasjon av Ukraina dagen før. Teksten fordømmer invasjonen til Russland, men har også et stort fokus på USA sin rolle i konflikten og hva USA har gjort i tidligere kriger. Det er hentet sitater fra sentrale aktører i Russland, blant annet Putin. Artikkelen redegjør også for en rapport som er skrevet av USA militære tenketank RAND Corporation. Artikkelen er vedlagt oppgaven som faksimile (se vedlegg 5).

Kairos (den retoriske situasjonen)

Artikkelen er publisert en dag etter Russland sin invasjon av Ukraina. Med det var en lang periode med fredstid i Europa over, og Russland hadde vist for en hel verden at de var villige til å invadere et helt land. Det påtrengende problemet er Russland sin invasjon av Ukraina, på grunn av manglende sikkerhetsgarantier.

Artikkelen prøver å overbevise om at Russland sine handlinger må forstås i en større kontekst og at det ligger en lang historie bak det som nå har skjedd. Her holdes USA og NATO som nærmest hovedansvarlige for at freden i Europa er over. En av underoverskriftene er «*Prøver Vesten å utløse en ny storkrig?*» (Steigan, 2022b). Teksten nedenfor underbygger den påstanden på mange måter. For eksempel blir det hevdet at USA ønsker å gjennomføre et regimeskifte i Ukraina for å svekke Russland.

De retoriske arbeidsfasene

Inventio

De sentrale innholdsmomentene er Russland sin invasjon i Ukraina, USA og NATO sin rolle og en rapport fra RAND Corporation.

Dispositio

Artikkelen begynner med å omtale invasjonen, hvor artikkelforfatteren tar avstand fra invasjonen. Allerede i tredje setning begynner teksten å handle om USA sin rolle og hva de historisk sett har gjort. Resten av artikkelen handler om dette. Først reflekteres det rundt om Vesten prøver å utløse en ny storkrig og om vi nå står ovenfor en ny Krim krig. Deretter kommer det et avsnitt med overskriften «*Nå er krigen et faktum – ikke si at vi ikke har advart*» (Steigan, 2022b).

Artikkelen avsluttes med å redegjøre for Rapporten til RAND Corporation, som ble publisert i 2019. Her trekkes det ut av avsnitt i kapittel fire som inneholder seks strategiske punkter for USA:

De seks punktene:

- 1: Provide Lethal Aid to Ukraine
- 2: Increase Support to the Syrian Rebels
- 3: Promote Regime Change in Belarus
- 4: Exploit Tensions in the South Caucasus
- 5: Reduce Russian Influence in Central Asia
- 6: Challenge Russian Presence in Moldova (Rand Corporation, 2019 i Steigan. 2022b)

Disse seks punktene følges opp med kommentarer fra artikkelforfatteren. Til slutt i artikkelen omtales sluttkapittelet i RAND Corporation sin rapport, med Pål Steigan sine kommentarer til den. Helt til slutt står det hvis du vil være med på å opprettholde og styrke vår kritiske og uavhengige journalistikk, kan du også gjøre det: VIPPS: 116916

Elocutio

Artikkelen omtaler det å ta avstand fra invasjon som en no-brainer. Artikkelforfatteren tar med det avstand fra selve invasjonen. Videre fokuserer artikkelen videre at «*Vesten prøver å utsløse en storkrig og at «Artikler har påvist hvilket høyt spill USA, NATO og Norge driver.»*» (Steigan, 2022b). Rapporten til Rand Corporation omtales som «*Stridsplan mot Russland*» (Steigan, 2022b).

Aptum

Om teksten er sømmelig eller ikke, vil nok i denne saken være utfordrende å gi en klar analyse av. På mange måter er det usømmelig at dagen etter at Russland har brutt folkeretten og invadert nabolandet brukes hele teksten utenom de to første setningene til å kritisere USA og NATO, som ikke er de som brøt folkeretten 24.02.2022. Med den argumentasjonen er naturlig å se på teksten som usømmelig. Det som gjør at teksten kan sees på som sømmelig er at noen vil oppleve at den gir oss et mer reflektert og nyansert syn på konflikten.

Apellformene

Etos

I likhet med artikkelen fra 22.02.2022 er det stort fokus på se konflikten i et større historisk perspektiv og kontekst. Det er med på bygge opp om Pål Steigan sitt etos som en kunnskapsrik historiker og samfunnsdebattant. En av mellomtitlene er «*Nå er krigen et faktum – ikke si at vi ikke har advart*» (Steigan, 2022b). Det er med å bygge opp etoset til avsender som innsiktsfull og kompetent, ved at det fremheves så tydelig at journalisten mener de har hatt rett. Mye av teksten omhandler rapporten til RAND Corporation. Den er med på underbygge argumentene og analysene til Steigan, og den kan være med å styrke hans etos.

Logos

Artikkelen prøver å forklare logikken bak hvorfor Russland har valgt å invadere Ukraina. Her er USA og NATO sine interesser og strategier sentrale. Rapporten fra RAND Corporation brukes for å legitimere og bekrefte mange av de forholdvis kraftige anklagene som journalisten kommer med mot spesielt USA og NATO. Anklagene er såpass kraftige at de på

mange måter er med på å forsvare eller i alle fall gir forståelse for Russland sine handlinger. Dette kommer tydelig frem i det siste avsnittet i artikkelen:

«Det er jo ikke bare vi som leser rapporter fra RAND Corp. Man må jo ikke tro at ikke også den russiske ledelsen har lest den, eller at de ikke skjønner hva den betyr. Nå har Russland svart, og Putin har lovet at Vesten skal få «merke smerte». Vi vet ikke hva det betyr, men vi vil råde til å ta det alvorlig. Og Vesten og Norge bør skjønne at epoken for USAs enevelde er over, og at men hurtigst mulig bør ta konsekvensen av det.» Steigan, 2022b).

Logos handler også om hvordan vi presenterer en hendelse eller begivenhet. Ved valg av ulike ord og setninger skapes et bilde av virkeligheten. Dermed velges det bort andre beskrivelsesmåter som kunne gitt et noe annet virkelighetsbilde av verden (Svennevig, Isaksson, 2014, s.181). I denne artikkelen er det veldig lite fokus på selve invasjonen og Ukraina og de humanitære konsekvensene av det. Selv om artikkelforfatteren tar avstand fra invasjonen og kaller det en *no-brainer*, er den internasjonale fordømmelsen og hvordan FN reagerer på invasjonen helt utelatt. Fokuset ligger på hvordan USA og NATO er ansvarlige for invasjonen.

Patos

Det er naturlig at mange kjenner på en stor usikkerhet, sorg, sinne og frykt over invasjonen i Ukraina, siden den som frykter å bli rammet en onde føler på frykt (Jor, 2003, s. 171) og om mennesker får det motsatte av de mener de fortjener eller forventer vil sinne oppstå (Jor, 2003, . s. 172-174). Det kan virke som om artikkelen prøver å fremkalle formildelse overfor Russland og en skamfølelse og sinne mot USA og NATO.

Følelsen av skam oppstår når en gjennomfører handlinger som ikke burde blitt gjennomført (Jor, 2003, s. 175). I denne artikkelen ramses det opp hva USA og NATO ikke burde gjort og hva de har gjort feil. Det kan være med å skape en skamfølelse hos publikum siden vi er nær alliert av USA blant annet gjennom Norges medlemskap i NATO. Om noen gjør det motsatte av det som er forventet av andre, kan det også vekke sinne (Jor, 2003, s. 172-174). Artikkelen presenterer et bilde at USA og NATO som sannsynligvis vil være noe ukjent og ikke det en først og fremst forbinder dem med. Teksten kan derfor spille på sinne ved å fremstille USA og NATO på en dårlig og ikke forventet måte.

Formildelse er det motsatte av sinne, og handler om å berolige fremfor å bygge opp et sinne blant publikum. Personer er også i en mild stemning om de mener det de blir utsatt for er berettiget, selv også i de situasjoner som innebærer ubeleiligheter for vedkommende, fordi da får vedkommende en behandling som er berettiget og riktig, som er kjernen i sinnet (Jor, 2003, s. 174-175). Invasjonen til Russland blir i artikkelen på mange måter berettiget og unnskyldt ved at essensen i teksten er at USA og Vesten sine handlinger nærmest tvang Russland til gå til en fullskala invasjon av Ukraina. Dermed kan teksten skape en følelse av formildelse, siden avgjørelsene til Russland kan bli sett på som berettiget.

Topos

Artikkeloverskriften er «*Krigen i Ukraina innleder en ny epoke-Russlands invasjon betyr at ingenting blir som før.*» Steigan, 2022b). Det er nærliggende å tro at en slik beskrivelse treffer på felles og allmenne synspunkter i befolkningen, dermed blir å overbevise om de andre momentene i tekstene når avsender og mottaker deler situasjonsforståelse. Teksten bygger blant på felles allmenne synspunkter om at det er viktig å unngå en storkrig og at det er folkerettsstridig og umoralsk å invadere et annet land militært. Ved å vise blant annet til Rand Corporation sin rapport anvender de fordømmende topos. Det fremstår som avslørende journalistikk, ved at de synliggjør USA sine overtramp som har rammet samfunn og mennesker.

Visuell retorikk og bildets retorikk

Bilde: Bilde viser et geografisk kart av Ukraina og Russland. Bilde er lagt ved i vedlegg fem.

Funksjon: Russland sitt territorium er markert som rødt, Ukraina er blått og Krim er lilla. Lilla er kombinasjonen av de andre nevnte fargene og har en sterk symboleffekt. Det er også trillet en terning på Ukraina og Russland sitt territorium, med landets farger på terningen. Russland har fått terningkast seks og Ukraina en. Terningene kan nok tolkes på ulike måter, for eksempel kan det være styrkeforhold eller hvem som har handlet strategisk og lurt. Som nevnt i teorien er det mest vanlig å bruke veldig uttrykksfulle bilder, fordi da kan fort saken fremstå overfladisk og underholdningspreget (Simonsen, 2007, s. 41). Bildet i denne artikkelen oppleves som veldig uttrykktfullt, og bryter dermed med den normen.

Sverting og negativ kampanje

USA og NATO blir også i denne artikkelen svært dårlig fremstilt i likhet med artikkelen 22.02.2022. De får hovedansvaret for invasjonen. Det henvises blant annet til rapporten fra RAND. Det gjøres også et nummer ut av at den rapporten er «*Midlertidig utilgjengelig*» (Steigan, 2022b). Det fremstår som at rapporten er tatt i bruk for å avsløre USA sitt kyniske stormaktspill. Dette spillet har resultert i at freden i Europa er brutt.

Framing

Steigan.no prøver nødvendigvis ikke ha bagatellisere situasjonen som har oppstått. De fordømmer angrepet, men går i liten grad inn på hva konflikten medfører av humanitær lidelse blant annet. Det kan være med på avdramatisere situasjonen noe, siden leseren ikke får stor innsikt i konsekvensene av krigen. I artikkelen står det at:

«I titall på titall med artikler har vi påvist hvilket høyt spill USA, NATO og Norge driver. Vi har understreket at det er grenser for hvor langt du kan drive en kjernefysisk stormakt før denne stormakta slår tilbake.» (Steigan. 2022b).

Denne og flere setninger i artikkelen viser tydelig at invasjonen egentlig er USA og NATO sitt ansvar og at invasjonen som Steigan.no fordømmer skyldes et stormaktspill.

4.2.3 Etter eskaleringen 27.02.2022-12.03.2022

TV2: Bildene av den gravide kvinnen gikk verden rundt – nå har hun født et barn

Dato: 11.03.2022

Byline: Gjerstad

Presentasjon av nyhetsartikkelen

Artikkelen er oppfølging av tidligere saker om en gravid kvinne som var innlagt på et sykehus som ble bombet. Artikkelen publiseres 18 dager etter invasjonen. Den viser noen av de humanitære og menneskelige konsekvensene invasjonen har medført. Artikkelen er vedlagt oppgaven som faksimile (se vedlegg 5).

Karios (den retoriske situasjonen)

Artikkelen er en av mange TV2 har publisert som viser de humanitære og menneskelige lidelsene krigen har medført for den ukrainske befolkningen, også for kvinner, barn og ufødte barn. Saken er en oppfølgingssak av flere saker som har omtalt bombingene av et barne- og barselsykehus i byen Mariupol. Denne nyheten og bilder fra hendelsen gikk verden rundt. Bilde av den gravide kvinnen Mariana Vishegirskaia hvor hun måtte flykte ut fikk spesielt mye oppmerksomhet.

Artikkelen prøver å overbevise om at invasjonen medfører store humanitære og menneskelige konsekvenser. Disse konsekvensene er ikke bare tall og statistikk, men enkeltskjebner. En av dem er den gravide kvinnen Mariana Vishegirskaia som flyktet fra bombing, og som nå har født sitt barn.

De retoriske arbeidsfasene

Inventio

Det som blir tatt opp i artikkelen er at Mariana Vishegirskaia som måtte flykte fra sykehus nå har født. Russiske medier og den russiske ambassaden i Storbritannia har hevdet at denne bombingene var iscenesatt og at den gravide kvinnen er en influenser som ble sminket blodig. Artikkelen inneholder også et avsnitt om hvordan mor og barn har det etter fødselen. Det blir også redegjort for hvilke konsekvenser bombingene av sykehuset har medført, og hvordan Mariupol er rammet.

Dispositio

Artikkelen er bygd opp slik at en først blir presentert for at Mariana Vishegirskaia som måtte flykte fra sykehuset, nå har født sitt barn. Deretter tar artikkelen opp at russiske medier og den russiske ambassaden i Storbritannia mener at bombingene av sykehuset var iscenesatt. Deretter får vi avsnittet som omhandler hvordan mor og barn har det. Mot slutten presenteres konsekvensene bombingene har medført og hvordan situasjonen er i byen Mariupol.

Elocutio

Språket inneholder sterke ord og uttrykk. Ordet rystet går igjen flere steder, blant annet i setningene *Onsdag kom rystende meldinger fra den ukrainske byen Mariupol*. Ordvalgene er tilpasset en mørk kontekst. Samtidig skal det også kommuniseres en tross alt god nyhet om at Mariana har født, og at fødselen gikk bra. Her er det et sterkt samspill mellom tekst og bilde. Det blir videre analysert under visuell retorikk.

Det er et sitat i teksten, fra familien hennes. Sitatet lyder følgende «*Mor og barn har det fint, men det er veldig kaldt i Mariupol og bombarderingene fortsetter.*» (Tokariuk sitert i Gjerstad, 2022). Sitat illustrerer godt kontrastene i situasjonen.

Aptum

Teksten viser hvem som lider under invasjonen, nemlig befolkningen i Ukraina. Det å fortelle om de menneskelige lidelsene krigen medfører vil være sømmelig, fordi det er riktig og viktig å gi krigens ofre et ansikt og fortelle deres historie.

Appellformene

Etos

Det er utfordrende å si noe konkret om journalisten sitt etos i denne oppgaven. TV2 har sterkt innledende etos hos mange i følge Reuters sin undersøkelse fra 2021 (Reuters, 2021).

Teksten er sentrert rundt Mariana Vishegariskaya, dermed er det hensiktsmessig å se nærmere på hennes Etos. Hun har allerede vært mye medias søkelys før denne artikkelen ble publisert, og hun har rukket å bli omdiskutert. For mange er hun blitt et symbol på den humanitære katastrofen i Ukraina. For andre er hun falsk, man mener at hele saken rundt henne er iscenesatt.

I artikkelen står det at journalisten Olga Tokariuk har vært i kontakt med kvinnens slektninger. De er sitert på at «*Mor og barn har det fint, men det er veldig kaldt i Mariupol og bombarderingene fortsetter.*» (Tokariuk sitert i Gjerstad, 2022). Ved sitere familien virker hendelsen mindre iscenesatt. Dermed styrker artikkelen inntrykket av at historien er ekte.

Logos

Teksten inneholder flere mer eller mindre direkte angrep på Russland og deres invasjon. Teksten innledes med at den gravide kvinnen måtte flykte fra sykehuset på grunn av bombingene til Russland. Russland blir også beskyldt for å spre desinformasjon om at de mener at bombingene var iscenesatt og den gravide kvinnen er sminket. TV2 sier ikke direkte at dette er desinformasjon, men de skriver at Twitter slettet statusen til den russiske ambassaden i Storbritannia. Teksten inneholder ingen kritikk av Twitter, men det står at «[...]kritikken haglet mot ambassaden.» (Gjerstad, 2022).

I tillegg til bilder og beskrivende ord om hendelsen, inneholder også teksten tall og fakta om hvor mange som døde og ble skadd på grunn av bombingene. Det bidrar til å lettere forstå det faktiske omfanget av bombingene.

Kildene i artikkelen er ikke spesielt spesifikke. For eksempel skriver de «*Onsdag kom rystende meldinger fra den ukrainske byen Mariupol. Et barne- og barselssykehus var truffet i russiske angrep*» (Gjerstad, 2022). Det eksemplifiseres ikke hvor den informasjonen kommer fra. Det står også at «*russiske medier hevdet at bombingene var iscenesatt*» (Gjerstad, 2022). Det eksemplifiseres heller ikke hvilke russiske medier det er snakk om.

Patos

Artikkelen viser mennesker i noen av de mest sårbare livssituasjoner som finnes. En gravid kvinne opplever å måtte flykte fra sykehuset fordi landet hennes er krig og sykehuset hun bor på blir bombet. Det er naturlig at følelsen av medlidenhet oppstår når man blir presentert for denne teksten, fordi oppleves som ubehag ved synet av et onde (Jor, 2003, s. 178).

Det er også naturlig at mange kjenner på sinne, spesielt mot Russland. Om mennesker får det stikk motsatte av det de mener de burde få, vil følelsen av krenkelse oppstå. Det vil igjen være grobunn for sinne (Jor, 2003, s. 172). Den siste setningen i artikkelen lyder følgende «*Over 200.000 innbyggere har ventet på å unnsnippe bomberegnet*» (Gjerstad, 2022). Det er kraftig ordbruk som setter ord den humanitære krisen det ukrainske folk nå opplever. Dermed kan fremstillingen i nyhetssaken være med å vekke et sinne hos mottaker.

Håp kan være med forandre folks syn på en vanskelig situasjon, og dermed snu pessimisme til optimisme (Jor, 2003, s.172). Krigens brutaliteter har medført store menneskelige tap. Budskapet om at barn er født i et krigsområde kan være med å skape noe håp og et snev av optimisme i en mørk tid.

Topos

Artikkelen viser krigens brutaliteter og menneskelige katastrofe ved å dokumentere livet til folk er som må flykte fra sykehuset de holder til på. Det er med på underbygge at Russland gjør noe galt. Dermed brukes fordømmende topos aktivt. Artikkelen bidrar til avsløre urettferdighet som rammer menneskene som er innlagt på sykehus i Mariupol. I artikkelen settes det fokus på de som lider, men også de ansvarlige. I denne artikkelen holdes Russland ansvarlig for bombene.

Sverting og negativ kampanje

Russiske medier og den russiske ambassaden i Storbritannia. De skriver blant annet i artikkelen *«Påstanden ble også formidlet av den russiske ambassaden i Storbritannia som tvitret at «kvinnen var veldig realistisk sminket. Twitter fjernet siden meldingen, og kritikken haglet mot ambassaden.»* (Gjerstad, 2022).

For det første skriver de at det er en påstand og at meldingen ble fjernet fra Twitter. Dermed vil det være nærliggende å anta at de implisitt mener at påstanden ikke holder vann og kan karakteriseres som desinformasjon.

Visuell retorikk og bildets retorikk

Bilde: Bilde av Mariana Vishegirskaia sammen med sin nyfødte datter. De ligger i en sykehusseng med tepper rundt seg. Det er fremdeles mulig å se sårene blant annet i fjeset, som har begynt å gro etter bombingene. Bilde er lagt ved i vedlegg fem.

Funksjon: Det er grunnleggende for at bilde skal ha troverdighet at det er sterk tillit til avsender (Evensen, Simonsen, 2007, s. 43). TV2 scorer generelt godt på tillit i den norske befolkningen (Reuters Institute, 2021). Bildet vil sannsynligvis for mange være opplevd som troverdig. Som nevnt i teorien er et den oppfatning at ikoniske bilder fra ulike konflikter har stor påvirkning på folk ((Nick Ut/Ap, 1972, i Hanssen, Langberg). *«Kvinnen gikk verden*

rundt» som TV2 selv skriver i overskriften (Gjerstad, 2022). Det er nok for tidlig å konkludere med om det er et ikonisk bilde, men det uten tvil gjort inntrykk på folk og skapt debatt.

Framing

Det finnes flere versjoner av hva som er realitetene rundt bombingene av sykehuset i Mariupol, og TV2 har tydelig valgt en situasjonsforståelse. Påstanden om at dette er iscenesatt er ikke en virkelighet TV2 er med på. De underbygger mer eller mindre direkte at dette er en realitet og at det er ingen tvil om at dette er Russlands verk. Framingen av situasjonen henger tett sammen med framing av ansvar i denne saken. Siden TV2 ikke fremstiller bombingene som iscenesatt, holdes Russland ansvarlige for bombingene som medførte at tre personer døde og 17 personer ble skadet.

[Steigan.no: Russland: Eksplosjonen på barnehospitalet var iscenesatt av ekstremister](#)

Dato: 11.03.2022

Byline: red. PSt

Presentasjon av nyhetsartikkel

Nyhetsartikkelen hevder bombingene av sykehuset var iscenesatt, og at bombene var utplassert av ukrainsk militsia. Artikkelen er vedlagt oppgaven som faksimile (se vedlegg 5).

Kairos (den retoriske situasjonen)

Artikkelen er publisert 18 dager etter invasjonen. Mange av hendelsene på bakken blir grundig dokumentert og skrevet om. En av disse hendelsene er bombingene av et sykehus i byen Mariupol, hvor det i etterkant oppsto en stor debatt om hvem som var ansvarlige, og om bildene med den gravide kvinnen er iscenesatt. Det påtrengende problemet er en løpende kamp om virkelighetsforståelsen og hva som faktisk skjedde i forbindelse med situasjonen på sykehuset i Mariupol. Artikkelen prøver å overbevise om at eksplosjonen på sykehuset var iscenesatt av ukrainske ekstremister og ikke av Russland, slik flere andre plattformer har gjort.

De retoriske arbeidsfasene

Inventio

De sentrale innholdsmomentene i teksten er at bombingene av sykehuset i Mariupol var iscenesatt av ukrainsk militsia. Pressekonferansen med Russlands utenriksminister har en sentral plass i artikkelen. Det gjøres sammenligninger til lignende problemstillinger, med henvisning til Kuwait og Irak.

Dispositio

Artikkelen introduserer først Russland sine påstander om at eksplosjonen var iscenesatt. Deretter kommer momentene som underbygger disse påstandene, fra blant annet TV2 og russiske myndigheter. Mot slutten kommer den historiske sammenligningen med Kuwait og Irak.

Elocutio

Artikkelen har et informativt preg, hvor en prøver med fakta å overbevise leserne om at bombingene skyldes ukrainsk militsia, ikke Russland. Artikkelen har en konfronterende stil. Den beskriver Ukraina og deres påståtte handlinger svært negativt. De som er skyldige i bombingene kalles for ekstremister og ukrainsk militsia.

Aptum

Om retorikken er hensiktsmessig og sømmelig er vanskelig å si veldig tydelig. Artikkelen prøver å bryte en på mange måter etablert sannhet om at Russland har bombardert et sykehus i Mariupol. Artikkelen gjør et forsøk på å endre den oppfatningen, ved å fremstille ukrainsk militsia som den egentlige skurken i dette. Om den lykkes med det, er vanskelig å vurdere. Det vil nok være opp til hver enkelt leser å vurdere.

Appellformene

Etos

Artikkelen har ingen spesifikk artikkelforfatter, men er signert som red. PSt. Denne signaturen står på totalt 3575 av artiklene som Steigan.no har publisert. Dermed er det vanskelig å peke på en konkret avsender, siden det ikke står noe beskrivelse av hvem og hvor mange i Steigan.no dette er. Det kan gjøre mottaker skeptisk siden de ikke vet hvem innholdet konkret kommer fra og hva deres intensjoner er. Det er mulig å anta at red står for redaksjon/redaktør og PSt står for Pål Steigan, men det er bare en antakelse.

I likhet med de andre artiklene som er analysert trekkes det flere historiske paralleller i artikkelen, spesielt til andre kriger og konflikter. Det blir henvist til en lignende hendelse i Kuwait som det blir hevdet i teksten også var konstruert for å tegne et fiendebilde av Irak. Det er igjen med å underbygge artikkelforfatternes historiekunnskaper.

Artikkelen refererer til danske TV2 som en av kildene sine (Andersen, 2022). Pål Steigan har i intervju på Steigan.no fortalt at bakgrunnen for at han startet siden, var fordi han mener de norske tradisjonelle mediene ikke tok de samfunnstrendene han beskriver på nok alvor (red. PSt, 2019). Derfor kan det være noe overraskende at artikkelen her velger å bruke danske TV2 som en av sine kilder, siden mediet defineres i likhet som norske TV2 som et tradisjonelt medium. Det kan styrke hans etos hos noen, siden Steigan.no kan fremstå noe mindre ensformig i sin kildebruk og perspektiver da de velger å bruke danske et tradisjonelt medium som kilde. Nordmenn har også høy tillit til norske TV2 (Reuters, 2021). Siden Steigan.no velger å sitere danske TV2 vil det kanskje medføre at flere mottakere blir interessert og ikke avfeier påstandene overskriften som desinformasjon.

Logos

Artikkelen karakteriserer bombingene av sykehuset som desinformasjon og siterer russiske myndigheter som kaller det for informasjonsterror. Teksten i artikkelen brukes til å bygge opp under de påstandene. For eksempel refereres det til danske TV2 og til flere russiske kilder, blant annet Lavrov og Zakharova fra det russiske utenriksdepartementet. De hevder at sykehuset allerede fra februar ble tømt for pasienter og har siden da fungert som et hovedkvarter for militante ukrainske nasjonalister. Det blir også henvist til en lignende

hendelse i Kuwait som det blir hevdet i teksten også var konstruert for å tegne et fiendebilde av Irak. I det tilfellet var det PR-byrået Hill & Knowton som sto for manus, regi, styling og trening av jenta. Disse henvisningene er med å underbygge påstandene i artikkelen.

Det fremkommer tydelig kritikk og anklager mot Ukraina og hendelsen på sykehuset. Artikkelen skriver i overskriften at «*Ekspløsjonen var iscenesatt av ekstremister*» (red, PSt, 2022). Videre tekst i artikkelen er med å underbygge den påstanden. Russland blir på mange måter forsvart i artikkelen, ved at deres respons på bombingene gis en sentral og synlig plass i artikkelen. Her henviser utenriksminister Lavrov blant annet til en uttalelse i FNs sikkerhetsråd som redegjorde for at sykehuset allerede var okkupert av militante.

Artikkelen refererer til danske TV2 samt pressekonferansen med Russland utenriksminister. Det blir også henvist til krigen i Irak og Syria, hvor de hevder at opinionen ble lurt. Konkret henviser de til det de kaller «*den falske historien om kuvøsebarna*» (red. PSt, 2022). Hvor spesifikke kildene i artikkelen er, varierer. Danske TV2 er en spesifikk kilde, men flere steder er kildene mer utydelige. For eksempel blir det henvist til byrådet i Mariupol uten noe konkret henvisning.

Patos

I denne artikkelen er det tydelig artikkelforfatteren spiller på følelser som blant annet sinne og skam. Om noen gjør det motsatte av det som er forventet av andre, kan det også vekke sinne (Jor, 2003, s. 172-174). Artikkelen prøver på flere måter å bygge opp et sinne mot de kaller for ekstremister og ukrainsk milit, ved å avsløre hva som egentlig skjedde. Ved det kan vekkes et sinne mot Ukraina, siden mange trolig ikke hadde forventet at Ukraina sprer desinformasjon for å øke Vestens befolkning sin aggresjon mot Russland.

Skam oppstår når en gjennomfører handlinger som ikke burde blitt gjennomført (Jor, 2003, s. 175). I dette tilfellet prøver artikkelen å avsløre hva som angivelig skjedde, nemlig at eksplosjonen på barnehospitalet var iscenesatt av ekstremister og ukrainsk milit. Denne artikkelen bryter med forståelsen mange nordmenn har av konflikten, og kan frembringe en følelsen av skam. I artikkelen fremkommer det et spill fra ukrainsk side som karakteriseres som informasjonsterror. I teksten står det at «*Denne historia har alt. Ung, gråtende, premature spebarn, barbariske soldater*» (red, PSt, 2022).

Topos

Artikkelen prøver å fastsette et felles sted i artikkelen med spesielt det siste avsnittet.

Avsnittet lyder som følgende:

«Som PR-byrå vet H&K alt om hvordan de skal vekke følelser og bruke dem til å selge et budskap. De går under det psykologiske forsvaret vårt og appellerer direkte til vårt underbevisste og ubevisste. Og det militær-idustrielle komplekset vet at krig ikke er populært. Skal de selge krigen til folket, må de nå fram til våre innerste – og gjerne våre beste følelser. Deres mål er å appellere så sterkt til følelsene våre at pasifistiske prester forlanger bombing umiddelbart. Og det gjør de gjennom å selge falske personlige vitnesbyrd som dette. Vi er nærmest forsvarsløse mot dem. Lenge før vi har tenkt en kritisk tanke eller gjort noen analyse, har historien erobret følelsene våre»
(red. PSt, 2022).

Det er tydelig at forfatteren ønsker å nå igjennom med dette tankesettet og etablere et felles utgangspunktet for hvordan krig fungerer, og hvilken appell det har på befolkningen. Om et slikt felles ståsted etableres, blir det enklere å følge resonnementet til Steigan.no om at falske personlige vitnesbyrd også er en sentral del i Ukraina-konflikten. Innenfor fordømmende topos er det vesentlig å avsløre og synliggjøre urettferdighet (Lindbøe, 2019, s. 33).

Artikkelen prøver å overbevise om at det er Ukrainisk militsia som er ansvarlige for situasjonen.

Sverting og negativ kampanje

Artikkelens hovedfokus og agenda er å få frem at scenen med den gravide kvinnen var iscenesatt for å gjøre inntrykk på Vesten. Hendelsen kalles for informasjonsterrorisme av det russiske utenriksdepartementet og er gjengitt i teksten. Den gravide kvinnen og ukrainsk militsia som får skylden for bombingen, blir svært dårlig fremstilt i artikkelen.

Visuell retorikk og bildets retorikk

Bilde: Bilde av den gravide kvinnen som har et teppe rundt seg og sitter i ruiner etter bombingen (Bilde er lagt ved i vedlegg 5).

Funksjon: Det er grunnleggende for et bilde av mottaker har tillit til avsender for at det skal virke troverdig (Evensen, Simonsen, 2007, s.43). Dermed vil mottakers tillit til Steigan.no være grunnleggende for hva mottaker tenker om bildet. Om bildet hadde stått uten tekst, ville nok de fleste tenke at hendelsesforløpet og situasjonen er ganske annerledes enn den Steigan.no presenterer. Dermed henger bilde og tekst veldig tett sammen i denne artikkelen, ved at teksten gir bildet større mening og forteller en bakgrunnshistorie som bildet ikke kan fortelle alene.

Framing

Artikkelen har en tydelig framing av situasjonen og tar tydelig stilling til hva de mener har skjedd. Der hvor noen mener at angrepet er et brutalt angrep på sivile mål, beskriver denne artikkelen en situasjon som er iscenesatt av ekstremister. Med den hensikt å villedde Vesten. De mener angrepet kan klassifiseres som desinformasjon. Situasjonsforståelsen henger tett sammen med framing av ansvar. Her holdes ikke Russland ansvarlige for bombingene, men ukrainsk militær.

4.2.4 Oppsummering kvalitativ analyse

I denne delen av oppgaven har funnene i de seks utvalgte artiklene blitt presentert og analysert. Undersøkelsen er delt inn i tre faser som har fått navnene *før eskalering*, *under eskalering* og *etter eskalering*. I den kvalitative delen har blitt undersøkt to artikler i hver fase, hvor en er fra Steigan.no og den andre er TV2. Artiklene som er valgt fra de mediene er saker som omhandler samme tema, for eksempel bombingene av Mariupol og Putins tale i forkant av invasjonen. Selv om artiklene omhandler de samme temaene er form, perspektiv, vinkling og anvendelse av de retoriske virkemidlene ofte svært forskjellig.

For eksempel trekker Steigan.no ofte flere historiske paralleller i sine artikler, og bruker dem for å forklare årsakene til hva som nå skjer. TV2 på sin side omtaler i større grad Russland sine handlinger og er klarere i sin fordømmelse av invasjonen til Russland. Hvem som blir referert og hvilke kilder de to mediehusene bruker er også ofte forskjellig. TV2 bruker stort sett vestlige aktører og kilder i sine artikler, mens Steigan.no i større grad anvender russiske kilder.

5. Drøfting

Hensikten med denne oppgaven er å besvare problemstillingen som er «*Hvordan anvender det tradisjonelle mediet TV2 og det alternative mediet Steigan.no retorikk og framing i sin nyhetsdekning av krigen i Ukraina på nett?*» med tre påfølgende forskningsspørsmål. I analysen fremkommer det store ulikheter i dekningsmåten til de to ulike medieaktørene og at det også er forskjeller i de ulike fasene. De to mediehusene har et relativt forskjellig utgangspunkt for å forstå konflikten, noe som kommer tydelig frem i hvordan de vinkler sakene sine.

Hendelse og *begivenhet* er begreper som ifølge Allern er sentrale innenfor journalistikken. Hendelse kan brukes om det meste, fra små til store hendelser. Begrepet *begivenhet* betegner hendelsene vi bør merke oss og markerer et skille i tid (Allern, 2001, s. 52). De to mediehusene TV2 og Steiga.no karakteriserer invasjonen på en slik måte at det naturlig å definere krigen som en *begivenhet*. Rundt invasjonstidspunktet skrev TV2 en artikkel med overskriften «*Freden på vårt kontinent er knust*» (Hessen, Five, Sørsdahl, 2022), mens Steigan.no hadde overskriften «*Krigen i Ukraina innleder en ny epoke*» (Steigan, 2022). Trippestad mener at et samfunn er et forestilt felleskap av tekst, tegn, fortelling og mytedannelse. For å forstå og beskrive samfunnet må en derfor undersøke kommunikasjonsformer og meningsstrukturer. Dette kan utvikle seg til et strategisk spill hvor ulike aktører prøver å påvirke kommunikasjonsformene, og dermed oppnå stor samfunnsmyndighet (Trippestad, 2007, s. 251-252). Artikkelen «*Key Dimensions of Alternative News Media*» definerer alternative medier som medier som tar en strategisk motposisjon og som fremmer sin egen rolle, som et korrektiv til de dominerende og etablerte tradisjonelle mediene (Holt et al, 2019, s. 862).

Kritikerne av framing av nyheter mener dette er et maktverktøy som kan anvendes av medieaktørene, for at deres ønskede verdenssyn skal dominere og påvirke synet mottakerne har på virkeligheten. (Hackett, 1984, sitert i Hallahan, 1999, s. 222). TV2 og Steigan.no presenterer ulike versjoner og perspektiver på krigen i Ukraina. Steigan.no ble i sin tid opprettet fordi grunnleggeren av siden mente at dagens medier ikke tok de store trendene i verden innover seg og på nok alvor (red. PSt, 2019). Det kan virke som at Steigan.no på mange måter tar en strategisk motposisjon og stemmer ovenfor tradisjonelle medier, blant annet TV2, ved å beskrive konflikten på ulike måter. Hvis en legger Trippestad (Trippestad,

2007, s. 251-252) sin forståelse av et samfunn til grunn, er det nærliggende å tro at TV2 og Steigan.no driver et strategisk spill for å fremme sin ønskede versjon av hvordan konflikten skal forstås, siden de presenterer relativt forskjellige versjonen av konflikten i sine tekster.

I de ulike periodene er det noen klare forskjeller i deknningen. For Steigan.no inneholder perioden før eskalering langt flere *Russland-positiv* artikler, sammenlignet med de påfølgende periodene. Den første perioden inneholder syv artikler som er kategorisert som *Russland-positiv*. Det er kun to artikler i de påfølgende periodene, som kategoriseres som *Russland-positiv*. Det er ikke utenkelig at en av grunnene til dette er at den retoriske situasjonen endret seg drastisk etter at Russland faktisk valgte å gjennomføre den varslede invasjonen. Det får igjen konsekvenser for de retoriske vilkårene i de ulike periodene. Den retoriske situasjonen setter noen rammer for hvordan man kan reagere. De retoriske vilkårene er de mulighetene, begrensningene og rammene som en enhver retor må forholde seg til. Dette er rammer det må jobbes innenfor, men som også kan anvendes og brukes effektivt for å få til den ønskede handlingen (Kjeldsen, 2017, s. 86-87).

Under og etter invasjonen er det nærliggende å anta at muligheten og aksepten for å omtale Russland positivt ble redusert. Steigan.no tar også selv avstand fra invasjonen i artikkelen som ble publisert 25.02.2022 hvor de innleder med at «*Det er ikke vanskelig å ta avstand fra Russlands invasjon i Ukraina, det er en no-brainer, som det heter*» (Steigan.no, 2022). Videre i artikkelen er det lite fokus på dette, men dette momentet innleder artikkelen. Dermed kan retorikken bli sett på som upassende og usømmelig om Russland omtales positivt på dette tidspunkt, i saker som omhandler krigen i Ukraina. Siden det skjer i en tidsperiode hvor de valgte å bryte folkeretten, med å invadere nabolandet Ukraina.

For TV2 sin del er det tydelig at artikler som er kategorisert som *Ukraina-positiv* hovedsakelig forekommer i de to siste tidsperiodene. 50 av totalt 61 artikler som er kategorisert som *Ukraina-positiv*, er skrevet i tidsperiodene under og etter eskalering. Det kan forklares med at etter invasjonen og krigens brutaliteter ble en realitet, ble de retoriske vilkårene utvidet, og det ble naturlig for TV 2 å dekke krigen da de hadde journalister utplassert i Ukraina.

I den kvalitative undersøkelsen ble det undersøkt totalt seks artikler, hvor tre var fra TV2 og tre var fra Steigan.no. Framing og om det finnes elementer av negativ kampanje ble blant

annet undersøkt. I undersøkelsen fremkom det noen klare funn som var tydelige i flere av de utvalgte artiklene. Steigan.no holder i flere av sine artikler spesielt USA og NATO ansvarlige for at Russland ble tvunget til å invadere, for å ivareta sin egen sikkerhet og interesser. TV2 bruker på sin side mye patos i sin negative omtale av Russland. I TV2s artikkel 24.02.2022 «*Freden på vårt kontinent har blitt knust*» refereres Stoltenbergs tydelige uttalelser (Hessen et al, 2022). Han omtaler invasjonen som *kaldblodig, ubegrunnet, uprovosert, en brutal krigsgjerning og en lenge planlagt invasjon* (Stoltenberg sitert i Hessen et al, 2022). Han er også sitert på følgende: «*Til tross for Russlands løgner, er Russlands intensjoner klare. Russland står fullt ansvarlig for ødeleggelsene og dødsfallene*» (Stoltenberg sitert i Hessen et al, 2022). TV2 omtaler dermed Russland svært negativt, og artikkelen kan betegnes som en negativ kampanje. Det tillater på mange måter de retoriske vilkårene, siden Russland har valgt å handle slik de gjør. Dermed er det også forståelig at Steigan.no nedtoner sin positive omtale av Russland.

Begge mediehusene skriver om en pågående krig, på et tidspunkt hvor veldig mye er uklart. Det som er klart er at det Europa vi våknet til den 24. februar 2022, har medført store geopolitiske endringer. Når det oppstår store omveltninger og kriser, er behovet for mening stort. Da er ikke rasjonelle rapporter og tingenes tilstand tilstrekkelige. Når folk står i vanskelige situasjoner, trenger de å føle på solidaritet, trygghet, empati, fellesskap og håp (Svennevig & Isaksen, 2014, s. 184-185). I analysedelen kommer det frem at alle de seks utvalgte artiklene inneholder mye patos og sterke beskrivelser. Likevel bruker de ofte patos ulikt, og de bruker det for å oppnå ulike mål. Begge mediene spiller på sinne, men sinnet er rettet mot ulike aktører i konflikten.

Spesielt i omtalen av bombingene av sykehuset i Mariupol ser vi at TV2 og Steigan.no forteller helt forskjellige historier av hendelsen. I deres fremstilling spiller den ukrainske kvinnen Mariana Vishegirskaia og hennes etos en sentral rolle. Hennes etos henger tett sammen med troverdigheten til de ulike fortellingene som kommuniseres. TV2 prøver å dokumentere en kvinne i en av de mest sårbare situasjonene som et menneske kan oppleve (Gjerstad, 2022). Steigan.no forsøker derimot å overbevise om at kvinnen spiller en rolle som såret gravid kvinne, i en eksplosjon som var iscenesatt av ekstremister (red. PSt, 2022). TV2 prøver å styrke kvinnens etos for å gi deres fortelling troverdighet, mens Steigan.no prøver å undergrave kvinnens etos for å gi deres fortelling troverdighet.

I teoridelen ble det redegjort for objektivitetsidealet innenfor journalistikk, som handler om at nyhetene som produseres, skal være saklige, upartiske, nøytrale og balanserte. Et sentralt poeng her er faktaene og de faktiske forholdene som skal tale for seg (Handgaard et al, 2013, s. 40). Steigan.no og TV2 forteller som nevnt vidt forskjellig historie, selv om de dekker samme situasjon. Likevel er det vanskelig i denne oppgaven å påstå at en av de eller begge ikke forholder seg til fakta, og dermed ikke følger objektivitetsidealet. Det som er nærliggende å tro er at de i sin informasjonsinnhenting innhenter kilder ulikt og vurderer deres pålitelighet og troverdighet ulikt.

Alle artiklene som er analysert både i den kvantitative og kvalitative innholdsanalysen benytter bilder i sine tekster. Bruk av bilder som defineres som svært uttrykksfylte kan medføre at journalistikken til et mediehus blir sett på som overfladisk, lettvtint og underholdningspreget (Simonsen, 2007, s. 41). De fleste bildene som er tatt med i den kvalitative undersøkelsen er ikke spesielt uttrykksfylte, utenom bildene fra bombingene av sykehuset i Mariupol. Bildene fra bombingene er svært uttrykksfulle og brukes av både TV2 og Steigan.no, men historiefortellingen er totalt forskjellig (Gjerstad, 2022; red. PSt, 2022). Det bidrar til at bildene som brukes gis ulik mening hos TV2 og Steigan.no. Som presentert i analysen er nærliggende å tro at disse bildene spesielt spiller på mottakers følelser (patos), men på ulik måte. Mottakere som leser TV2 sin artikkel vil nok kjenne på medlidenhet, frykt og sinne mot Russland. Leserne av Steigan.no sin artikkel kan nok fort kjenne på et sinne over at episoden er iscenesatt, og at det som ble formidlet som brutal bombing i virkeligheten er noe annet.

Dermed er det også relevant å trekke fordømmende topos inn i diskusjonsdelen. Fordømmende topos brukes særlig i avslørende journalistikk (Lindbøe, 2019, s. 33). Både Steigan.no og TV2 prøver å avsløre historien bak bilde av den samme kvinnen. TV2 setter fokus på den lidende og den ansvarlige. Steigan.no setter naturlig nok kun fokus på den ansvarlige, siden de mener scenen er konstruert.

I teoridelen ble det presentert teori om framing. Der ble den kalde krigen og bombingene av Jugoslavia trukket frem som eksempler (Allern, 2001, s. 68-69). TV2 og Steigan.no presenterer ofte ulike fortellinger, med ulike årsakssammenhenger. Dermed er det grunn til å tro at mediehusene anvender svært ulike tolkningsrammer i sitt arbeid. I TV2 sitt tilfelle er det nærliggende å tenke at de tolker konflikten dit hen at Russland har brutt folkeretten ved å

invadere et annet land, og at Vesten støtter landet i deres kamp. For Steigan.no er det naturlig å tro at de forstår konflikten på den måten at Vesten har fremprovosert Russland sine handlinger, og at befolkningen i Ukraina blir et offer for det.

I de seks artiklene i den kvalitative teksten har det blitt sett på om artiklene inneholder sverting og negativ kampanje, og hvem det eventuelt er rettet mot. Begge mediene har trekk som kan defineres som sverting og negativ kampanje, men det er stort sett rettet mot ulike aktører. Steigan.no problematiserer vestlige aktører sine handlinger. Dette gjelder blant annet EU, NATO og USA, som Norge har et tett samarbeid med. I artiklene som er analysert er det ikke først og fremst hva disse aktørene har gjort etter invasjonen som trekkes frem, men hva de har gjort som har ledet frem til invasjonen. TV2 på sin side fremstiller Russland og deres invasjon av Ukraina svært negativt. Dette kan blant annet være en konsekvens av hvilke tolkningsrammer de bruker for å gi begivenheten mening.

I teoridelen ble teori om sverting og negativ kampanje, og i samme kapittel ble det redegjort for medias samfunnsoppdrag. Som blant annet innbefatter å avsløre maktmisbruk og svakheter, mangler og feil med tingenes tilstand (Brurås, 2020, s. 37-38). Når de skriver negativt om ulike aktører er det viktig å stille seg spørsmålet, om det er berettiget og om det er medias jobb med tanke på deres samfunnsoppdrag. Hvis de ikke hadde gjort det kunne det medført at de ikke leverte på sitt samfunnsoppdrag.

Begge mediene anvender appellformene etos, patos og logos. Logos brukes ofte for å informere om saken, patos for å sette ord på og karakterisere begivenheten og etos anvendes ulikt. I teoridelen ble det redegjort for at under omveltninger og kriser er behovet for mening stort (Svennevig & Isaksen, 2014, s. 184-185). I boken *Kunsten å tale til nordmenn* poengteres det at trøstetalen i møte med lidelse først og fremst er patos fokusert (Nordheim, Haga, 2021, s. 101). Patos er fremtredende i alle de seks tekstene i tekstanalysen, og det kommer tydelig frem allerede i overskriftene. Tekstene inneholder ikke bare fakta om hva som har skjedd, men også tydelige karakteristikker av invasjonen og dens årsaker og konsekvenser.

Etos anvendes ofte ulikt av TV2 og Steigan.no, og det har nok mye å si med stilen og sjangeren på teksten. Steigan.no fremhever mer direkte artikkelforfatteren sitt etos. For eksempel i artikkelen *Krigen innleder en ny periode* er en av underoverskriftene «Nå er

krigen et faktum – ikke si at vi ikke har advart» (Steigan, 2022a). I TV2 sine saker er artikkelforfatterne mindre i fokus og det er ofte mer fokus på intervjuobjektene sitt etos. Artikkelen «*Freden på vårt kontinent er knust»* illustrerer det godt (Hessen et al, 2022). Her er det Jens Stoltenberg som er i fokus og hvem som har skrevet artikkelen er kun synlig i bylinen.

Det er tydelig at Steigan.no og TV2 prøver å bygge opp under og undergrave etoset til ulike aktører. Noe som henger tett sammen med framing i artiklene. Det kommer frem både i den kvalitative og kvantitative undersøkelsen. Steigan.no er svært kritisk til vestlige aktører sine handlinger og interesser. De fremmer også mer kritikk av Ukraina enn det TV2 gjør. TV2 på sin side er svært kritiske til Russland og invasjonen. TV2 dekker også mer av det som skjer på bakken i Ukraina. Dermed blir mottaker bedre kjent med det ukrainske folk og deres motstandskamp. TV2 bygger derfor i større grad opp ukrainerne sitt etos.

Logos er også mye brukt av både TV2 og Steigan.no for å begrunne mange av påstandene sine. TV2 referer lite direkte til kilder, utenom intervjuobjektene i saken. Steigan refererer derimot ofte til andre saker og rapporter. For eksempel linker de til danske TV2 sin sak om bombingene på sykehuset i Mariupol (red PSt. 2022) og til Rand Corporation sin rapport (Steigan, 2022b).

Graden av interesse bestemmes blant annet av sannsynligheten for at det påtrengende problemet eksisterer og vil inntreffe. Interessen øker også om det påtrengende problemet oppleves som nært, omfattende og personlig (Kjeldsen, 2017, s. 85). Det er grunn til å tro at mange av TV2 og Steigan.no sine lesere har engasjert seg og vil fortsette å engasjere seg i krigen i Ukraina. Krigen i Ukraina har utløst krig på europeisk jord, og mange lesere vil sannsynligvis føle at konflikten er nær, både geografisk og kulturelt. Dermed er det grunn til å tro at det påtrengende problemet vil skape et sterkt engasjement hos mottakerne.

Hvor virkningsfull de retoriske virkemidlene til TV2 og Steigan.no er, vil avhenge av mottakernes posisjon, eventuelt opposisjon. Om folk blir møtt med retorikk som ikke passer deres meninger og verdier, skifter nødvendigvis ikke publikum mening selv om retorikken kan klassifiseres som god. Om budskapet står i sterk motsetning til det mottaker mener, er det stor sjanse for at avsenderens retorikk vil bli avvist, og dermed lite virkningsfull (Kjeldsen, 2017, s. 331). I denne oppgaven har det ikke blitt anvendt en metode som har kunnet

identifisere hvordan ulike mottakergrupper responderer på Steigan.no og TV2 sine tekster. Dermed er det ikke aktuelt å drøfte hvorvidt de retoriske virkemidlene er virkningsfulle på mottaker.

Mediesamfunnet har trekk ved seg som bidrar til økt fragmentering i samfunnet, blant annet fordi medieaktørene ofte må uttrykke budskapet i korte, presise og poengterte setninger (Kjeldsen, 2017, s. 66). Analysen som er gjort i denne oppgaven bekrefter i dette tilfellet antagelsen og teorien om et fragmentert mediebilde. Selv om de dekker samme konflikt, får en helt forskjellig perspektiv på konflikten, hvem som bærer et hovedansvar for invasjonen i Ukraina og hvordan den bør forstås. Det kan bidra til økt fragmentering, men kanskje også til flere diskusjoner, samtaler og vurdering av sakers innhold og realiteter.

6. Konklusjon og avslutning

I dette kapittelet vil presentere en konklusjon på oppgaven, redegjøre kort for oppgavens tilskudd til fagområdene retorikk og nyhetsformidling som kommunikasjonsform og anbefaling til videre forskning.

Formålet med dette prosjektet har vært å undersøke «*Hvordan anvender det tradisjonelle mediet TV2 og det alternative mediet Steigan.no retorikk og framing i sin nyhetsdekning av krigen i Ukraina på nett?*». Funnene som er gjort viser at Steigan.no og TV2 anvender ulike tolkningsrammer i sine artikler. TV2 holder Russland hovedansvarlige for invasjonen og ser på Vesten som en stabilisator som bistår Ukraina i å vinne kampen for landet sitt. Steigan.no mener derimot at det er Vesten som har tvunget Russland til å invadere Ukraina, ved å blant annet ikke gi Russland de nødvendige sikkerhetsgarantiene. De mener også at Vesten er med på å forlenge krigen og antyder i flere artikler at Vesten har interesse av en storkrig mot Russland.

Framingen gir utslag i hvilke retoriske virkemidler de anvender noe som blir fremtredende i tekstene. I de retoriske arbeidsfasene er det relativt ulikt arbeid som foregår, helt fra den første arbeidsfasen hvor en aktør velger hvilke momenter som skal med i en tekst. TV2 har fra start stort fokus på Russland sine handlinger og dets konsekvenser, mens Steigan.no vektlegger fra start Russlands begrunnelse for handlingene og historiske tilbakeblikk. De anvender også de tre appellformene ulikt. I krise anvendes det ofte mye patos, noe som blir

tydelig i alle tekstene som har blitt analysert – slik vi så i eksempelet med den gravide ukrainske kvinnen.

Oppgaven er et bidrag til forskning på hvordan media dekker krig og konflikt og hvordan medias utvikling spiller inn på dette. Arbeidet med oppgaven har foregått cirka ett år etter at krigen startet og på nåværende tidspunkt er det ingen som vet hvordan denne krigen vil utvikle seg. Det er tenkelig at oppgaven vil være en av mange som på ulikt vis vil forske på krigen i Ukraina, også innenfor fagområdene kommunikasjon og retorikk.

I fremtidig forskning kan det være interessant å undersøke medieomtalen av konflikten etter krigens slutt. Oppgavens metode undersøker ikke hvordan ulike mottakergrupper responderer på de ulike artiklene som omhandler krigen i Ukraina. Mottakers respons er en sentral del av retorikken, og noe det kan forskes mer på. Det kan også være interessant å gå dypere inn i om noen av fortellingene om konflikten kan klassifiseres som desinformasjon og bevist historieforfalskning fra enkelte aktører som omtaler krigen.

Referanseliste:

- Allern, S. (2001). *Nyhetsverdier*. Cappelen Damm
- Andersen, K. V. (2022). Russland: Ukrainerne angrep selv børnehospitalet i Mariupol og brukte skuespillere. *danske TV2*. <https://nyheder.tv2.dk/udland/2022-03-10-rusland-ukrainerne-angreb-selv-boernehospital-i-mariupol-og-brugte-skuespillere>
- Brurås, S. (2020). *Etikk for journalister*, (6. utgave). Fagbokforlaget
- Cap, P. (2006). *Legitimation in Political Discourse: A Cross Disciplinary Perspective on the Modern US War Rhetoric*.
<https://web.s.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=0&sid=eca0c077-c1a0-4e94-bb29-6753e9f3acb8%40redis&bdata=JnNpdGU9ZWwhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#AN=553406&db=e000xww>
- CNN. (2021). *Guns drawn inside US capitol as pro-Trump rioters invade*. You Tube. Hentet fra: https://www.youtube.com/watch?v=AVKy_xzSiXI
- Den nasjonale forskningsetiske komite. (NESH). (2018). *Forskningsetisk veileder for internettforskning*. Den nasjonale forskningsetiske komite (NESH).
<https://www.forskningsetikk.no/globalassets/dokumenter/4-publikasjoner-som-pdf/forskningsetisk-veileder-for-internettforskning-2018-interaktiv.pdf>
- Didriksen, N. & Fordal, J. A. (2010) 1980-tallet: Da monopolet sprakk og staven brakk. *NRK*.
https://www.nrk.no/oppdrag/fjernsynet-50-ar_-1980-tallet-1.7202228
- Dijck, J. V., Poell, T., De Wall, M. (2018) The Platform Society – Public values in a connective world,
- Eckblad, J., Skaalmo, G. (2012). *Se hva som skjedde – historien om TV2*. Font
- Eidhamar, I. M, Nygaard, S & NTB. (2022). EU og USA: -Sanksjoner er klare på bordet. TV2. <https://www.tv2.no/nyheter/utenriks/eu-og-usa-sanksjoner-er-klare-pa-bordet/14589907/>
- Entman, R. (1993) *Framing: Toward Clarification of Fractured Paradigm*, Northwestern University
- Evensen, J. P. & Simonsen, A. H. (2016). *SE! Lærebok i visuell journalistikk*. Cappelen Damm Akademisk
- Fafner, H. H. (2022). *Tolv udødelige sitater*. Historienet.
<https://historienet.no/samfunn/politikk/politikere/tolv-udodelige-sitater>
- Filter Nyheter. (2023). India og Kina blant statene som nekter å fordømme Russland. *Filter*

- Nyheter. <https://filternyheter.no/india-og-kina-blant-statene-som-nekter-a-fordomme-russland/>
- FN-sambandet. (2022). *Folkerett*. FN-sambandet.
<https://www.fn.no/tema/konflikt-og-fred/folkerett>
- FN-Sambandet. (2023). *Ukraina*. FN-sambandet.
<https://www.fn.no/Konflikter/ukraina>
- Fox News. (2021). *Tucker: Our only way to fix what's causing this*. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=721Ja6aOYSo>
- Gjerstad, S. (2022). Bildene av den gravide kvinnen gikk verden rundt – nå har hun født en datter. *TV2*. <https://www.tv2.no/nyheter/utenriks/bildene-av-den-gravide-kvinnen-gikk-verden-rundt-na-har-hun-fodt-en-datter/14640015/>
- Grønmo, S. (2004). *Samfunnsvitenskapelige metoder* (2 utgave). Fagbokforlaget
- Grønningsæther, F. (2017). *Fakta om Faktisk og falske nyheter – en studie av hva som kan skje når pressen må kjempe om sannheten* (mastergradsavhandling, 2017).
https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/64275/Gr-nnings-ter_Masteroppgave_mai2018.pdf
- Hallahan, K. (1999). *Seven models of framing: Implications for Public relations*, 209-211, 219 & 221-222.
- Handgaard, B., Simonsen, A. H. & Steensen, S. (2013). *Journalistikk*. Gyldendal akademisk
- Harris, P. (2001). *To spin or not Spin, that is the Question: The Emergence of Modern Political Marketing*. 37-38.
- Haugseth, J. F. (2013). *Sosiale medier i samfunnet*, Universitetsforlaget
- Henriksen, T. (2023). Egmont med vekst: Resultatet stuper. *M24*.
<https://m24.no/egmont-story-house-egmont-tv-2/egmont-med-vekst-resultatet-stuper/591049>
- Hessen, F. D., Sørsdahl, E. & Five, M. L. (2022). -Freden på vårt kontinent er knust. *TV2*.
<https://www.tv2.no/nyheter/utenriks/freden-pa-vart-kontinent-har-blitt-knust/14601161/>
- Hestenes, S., Øvrebø, E., Tvegård, A., Darrud, A. & Moland, T. (2022). Dette er Putins fire venner i verden. *NRK*. <https://www.nrk.no/urix/dette-er-putins-fire-venner-i-verden-1.16137392>
- Holt, K., Figencshou, T. U. & Frishlich, L. (2019). *Key Dimensions of Alternative News*

- Media*, 7, 862.
<https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/21670811.2019.1625715?needAccess=true&role=button>
<https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2021/norway>
- Hågvår, Y. B. (2007). *Å forstå avisa – Innføring i praktisk prosessanalyse*. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke
- Ihlebak, K. A. & Figenschou, T. U. (2022) *Innenfor eller utenfor? Høyrevidde alternative medier og forhandling om grenser i den journalistiske institusjonen*, 63, 245.
<https://www.idunn.no/doi/epdf/10.18261/tfs.63.4.1>
- Jacobsen, D. I. (2018). *Hvordan gjennomføre undersøkelser*, (4. utgave). Cappelen Damm
- Jamtøy, A, I. (2011). *Bildet av politikk*.
<https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN0805-9535-2011-03-04>
- Joner, S., Hågensen, F. O. & Fondenes, Y. (2022) Topp-diplomat advarer mot «farlig ordbruk»: -Veldig bekymringsfullt. *TV2*. <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/topp-diplomat-advarer-mot-farlig-ordbruk-veldig-bekymringsfullt/14573181/>
- Joner, S., Nerbøberg, S., Salater, R. A. (2022). Ny TV2-måling: Enorm oppslutning om Nato medlemskap. *TV2*. <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/ny-tv-2-maling-enorm-oppslutning-om-nato-medlemskap/14613407/>
- Jor, F. E. (2003), *Ordenes herre*. Gyldendal
- Kjeldsen, J. (2014). *Hva er retorikk*. Universitetsforlaget
- Kjeldsen, J. (2017). *Retorikk i vår tid-en innføring i moderne retorisk teori*. (7. utgave). Spartacus forlag AS
- Kristiansen, H. I. Retorikkens utvikling. I Nordhaug, O. & Kristiansen, H. I. *Retorikk, samtid og samfunn* (s. 34 & 40) . Forlag 1
- Langberg, Ø. K. (2022). Vesten har frykta «Ukraina utmattelse». Dagens FN-avstemning ble en stor opptur. *Aftenposten*. <https://www.aftenposten.no/verden/i/APL4Oj/vesten-har-fryktet-ukraina-utmattelse-dagens-fn-avstemning-ble-en-stor-opptur>
- Lindbøe, S. (2019) *Lidelse på TV: EN kritisk analyse av fremstillinger og fortellinger i TV-aksjonen*. Cappelen damm akademisk
- Lindhardt, J. (1999) *Retorik*, Rosinante forlag A/S
- Marchioni, L. C. (2022). *En «nasjonal skandale»? En multimodal kristisk diskursanalyse av alternative mediers dekning av «pistolklubbsaken»* (Mastergradsavhandling, VID Vitenskapelig høyskole). <https://vid.brage.unit.no/vid->

xmlui/bitstream/handle/11250/3025763/Linda%20Cécile%20Marchioni%20MAMIKA7010%202022%20vaar.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Mediebedriftene. (2021). *Mediehusenes lesertall: VG størst totalt – Aftenposten størst på*

Papir. Mediebedriftene. <https://www.mediebedriftene.no/artikler/2021/mediehusenes-lesertall--vg-storst-totalt---aftenposten-storst-pa-papir/>

Meyer, S. (2010). *Visuell makt – Bilder, blick og betraktere*. Universitetsforlaget

Mikkelsen, S. F. (2023). En endret verden. *NRK*. <https://www.nrk.no/ytring/en-endret-verden-1.16307784>

Nordheim, B. & Haga, J. (2021). *Kunsten å tale til Nordmenn*. Cappelen Damm Akademisk

Norsk presseforbund. (2021). *Vær varsom plakaten*. Norsk presseforbund.

<https://presse.no/pfu/etiske-regler/vaer-varsom-plakaten/>

NOU 2017: 7 (2017) *Det norske mediemangfoldet*. Kulturdepartementet.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/1e0e03eacdad4c2f865b3bc208e6c006/no/pdfs/nou201720170007000dddpdfs.pdf>

NTB. (2023) Først med det siste. *NTB*.

https://www.ntb.no/?utm_source=google&utm_medium=cpc&gclid=CjwKCAjwYKjBhB5EiwAiFdSflm-bMmad1K5d5vIDc4cQCU5CA6rRQEixTAe0jr1qtcMvCgJij-KGhoCXdgQAvD_BwE

Pressens faglige utvalg. (2021). *Vær Varsom-plakaten*. Pressens faglige utvalg: Hentet fra:

<https://presse.no/pfu/etiske-regler/vaer-varsom-plakaten/>

red. PSt. (2019). Eksklusivt intervju: Pål Steigan, mannen bak Steigan.no. *Steigan.no*.

<https://steigan.no/2019/02/eksklusivt-intervju-pal-steigan-mannen-bak-steigan-no/>

red. PSt. (2022). Russland: Eksplosjonen på barnehuset var iscenesatt av ekstremister.

Steigan.no. <https://steigan.no/2022/03/russland-eksplosjonen-pa-barnehuset-var-iscenesatt-av-ekstremister/>

Regjeringen. (2022). *Norge fordømmer Russlands annektering av Ukrainsk territorium*.

Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/norge-fordommer-russlands-annektering-av-ukrainsk-territorium/id2930330/>

Reuters. (2021) *Digital News Report 2021*, hentet fra:

<https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2021>

Rønsen, A. (2022). Bør Pål Steigan ties ihjel?. *Nettavisen*.

<https://www.nettavisen.no/norsk-debatt/bor-pal-steigan-ties-i-hjel/s/12-95-3424267022>

Simonsen, E. (2021). Steigan.no fikk avslag på søknad om medlemskap i Norsk

- redaktørforening: -Patetisk. M24. <https://m24.no/eirik-hoff-lysholm-norsk-redaktorforening-pal-steigan/steiganno-fikk-avslag-pa-soknad-om-medlemskap-i-norsk-redaktorforening--patetisk/395935>
- Skrede, J. (2021). *Visuell kommunikasjon*. Cappelen Damm Akademisk
- Springsteen, B. (1984). *No Surrender* (Born in the U.S.A.). Columbia Records. Hentet fra: <https://bruce.springsteen.net/track/no-surrender/>
- Steigan, P. (2021). Redaktørforeningen vil ikke ha Steigan.no som medlem. *Steigan.no*. <https://steigan.no/2021/09/redaktorforeningen-vil-ikke-ha-steigan-som-medlem/>
- Steigan, P. (2022a) Russland anerkjenner Donbass – republikkene og sender inn militære styrker. *Steigan.no*. <https://steigan.no/2022/02/russland-ankjenner-donbass-republikkene-og-sender-inn-militaere-styrker/>
- Steigan, P. (2022b). Krigen i Ukraina innleder en ny epoke. *Steigan.no*. <https://steigan.no/2022/02/krigen-i-ukraina-innleder-en-ny-epoke/>
- Steigan, P. (2022c). *Steigan.no slo alle rekorder i 2021 – varm takk til lesere og støttespillere*. <https://steigan.no/2022/01/steigan-no-slo-alle-rekorder-i-2021-varm-takk-til-lesere-og-stottespillere/>
- Steigan, P. (2022d). USA prøver å provosere fram en krig mellom Russland og Ukraina. *Steigan.no*. <https://steigan.no/2022/02/usa-prover-a-provosere-fram-en-krig-mellom-russland-og-ukraina/>
- Steigan, P. (2023a) om steigan.no. *Steigan.no*. <https://steigan.no/artikler/>
- Steigan.no (2023b) Pål Steigan. *Steigan.no*. <https://steigan.no/author/psteigan/>
- Thomassen, Å. (2022). *War and rhetoric – The rhetorical war in Ukraina*, Åse Thomassen
- Thorgrimsen, T. C. S. & Lugowe, J. A. (2023). *Sju av ti mener krigen i Ukraina har ødelagt forholdet mellom Norge og Russland for generasjoner*. OsloMet. <https://www.oslomet.no/forskning/forskningsnyheter/sju-av-ti-odelagt-forholdet-norge-russland-for-generasjoner>
- Trippestad, T. A. (2007). Politikk, samfunn og propaganda. I Nordhaug, O. & Kristiansen, H. I. (Red.) *Retorikk, samtid og samfunn* (s. 151-152). Forlag 1
- TV2. (2023) Presseetikk. *TV2*. <https://info.tv2.no/info/artikkel/presseetikk>
- TV2play. (2023) Nyhetene. *TV2*. <https://play.tv2.no/nyheter/nyhetene>
- Tørmoen, A. (2018) *Motsats til etablerte medier*. OsloMet. <https://journalen.oslomet.no/2018/03/Motsats-til-etablerte-medier>
- Ût, N. (1972) The story behind the «napalm girl». publisert i: Hanssen, Langberg, Ø, K.

- (2015). *13 ikoniske bilder fra Vietnam-krigen*.
<https://www.aftenposten.no/verden/i/qwPz/13-ikoniske-bilder-fra-vietnam-krigen>
- Vestad, J. P. & Alme, B. (2002). *Mediespråk -form og formidling i journalistikk*. Det Norge samlaget
- Vevang, M. K., Nøsen, A, E, Finnset, K, A, Sveen, E, H, Børfjord, F, N, Høyland, H, Tveit, J, B, N, Solheim, M, Bjøranger, A, D. (2022). Demonstrasjoner over hele landet: - Folk ber meg skamme fordi jeg er russisk. *NRK*.
https://www.nrk.no/tromsogfinnmark/demonstrasjoner-mot-krigen-i-ukraina_-tuservis-samlet-seg-over-hele-landet-1.15870964
- Vigsø, O. (2019). Retorisk analys. I Ekström, M. & Johansson, B (Red.). *Metoder i medie-och kommunikations-vetenskap*, (3. utg., s. 196-197 & s. 201). Studentlitteratur
- Wiik, L. & Olsen, B. T. M. (2022). De som kaller meg konspirasjonsteoretiker, vet ikke hva det betyr. *TV2*. <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/de-som-kaller-meg-konspirasjonsteoretiker-vet-ikke-hva-det-ordet-betyr/15282399/>
- Østbye, H., Helland, K., Knapskog, K., Larsen, L. O. & Moe, H. (2013). *Metodebok for mediefag*, (4. utgave). Fagbokforlaget

Vedlegg

Vedlegg 1: Kodebok

Kodebok

Variabel

1. sakens nummer
2. Tittel
3. dato
 - Før eskalering 13.02.2022-23.02.2022 (fargekode: grønn)
 - Under eskalering 24.02.2022-26.02.2022 (fargekode: rød)
 - Etter eskalering 27.02.2022-12.02.2022 (fargekode: blå)
4. Fokus/vinkling
5. Bilder
6. Ståsted
 - Russland-positiv
 - Ukraina-positiv
 - Vesten-positiv
 - Russland-kritisk
 - Ukraina-kritisk
 - Vesten-kritisk
 - Nøytral
7. Forfattere

Vedlegg 2 – Utdrag fra matrise TV2

sak	Tittel	Dato	Fokus/vinkling	Ståsted	Bilder	Byline
1	Australia evakuerer ambassaden i Ukraina	13.02.2022	Australia evakuerer resten av de ansatte ved landets ambassade i Ukraina, opplyser statsminister Scott Morrison.	Russland kritisk	Bilde av Statsministeren i Australia.	NTB
2	Biden forsikret Ukrainas president om amerikansk støtte	13.02.2022	Ukrainas president Volodymyr Zelenskij snakket søndag med USAs president Joe Biden. Biden forsikret om videre amerikansk støtte.	Vesten positiv	Bilde av Presidenten i Ukraina.	NTB
3	Russland vil avslutte flere militærøvelser	14.02.2022	Den russiske forsvarsministeren har mandag orientert Putin om at flere militærøvelser avsluttes. Det melder nyhetsbyrået AFP.	Russland kritisk	Bilde av President og Utenriksministeren i Russland.	Hessen, Jensen
4	Zelenskij holder fast ved planen om NATO-medlemskap	14.02.2022	Ukrainas president Volodymyr Zelenskij har ikke gitt opp håpet om NATO-medlemskap for Ukraina.	Vesten positiv	Bilde av Presidenten i Ukraina.	NTB
5	USA flytter ambassaden fra Kyiv	14.02.2022	USA flytter sin ambassade i Ukraina fra hovedstaden Kyiv til byen Lviv.	Ukraina positiv, Russland kritisk	Bilde av utenriksministeren i USA og Russland.	NTB
53	Joe Biden innfører knusende sanksjoner: -Putin valgte krig	24.02.2022	innfører eksportforbud til Russland, sanksjonerer fire nye banker og går etter oligarker. Demokraten hudflettet Vladimir Putin under sin tale i Det hvite hus torsdag, og åpner opp for direkte sanksjoner mot Russlands president.	Vesten positiv, Russland kritisk	Bilde av Joe Biden.	Barlaup
54	Overrasket over omfanget: - den største krigen siden 2. verdenskrig	24.02.2022	Konflikten mellom Russland og Ukraina kan bli den største krigen vi vil oppleve i Europa siden andre verdenskrig, mener forskningsleder ved Forsvarets høgskole.	Russland kritisk, Ukraina positiv	Bilde av krigsødelleggelsene.	Hessen, Robstad
55	Skal demonstrere utenfor Russlands ambassade i Oslo	24.02.2022	Torsdag er det planlagt flere norske demonstrasjoner mot den russiske invasjonen av Ukraina.	Russland kritisk, Ukraina positiv	Bilde av den Russiske ambassaden i Norge.	Neset
56	Hvor kan vi dra? Hvor kan vi gjemme oss?	24.02.2022	En familie med to barn på tolv og fire år tør ikke forlate skjulestedet på T-banestasjonen. Rådville forsøker de å finne ut hvor de kan dra for å føle seg trygge.	Russland kritisk, Ukraina positiv	Bilde av familie som søker tilflukt.	Skjærstad, schaatun, Gjerstad
68	Ekspert om Putins siste trussel: - Veldig bekymringsfullt	27.02.2022	Vladimir Putin skal ha beordret Russlands atomvåpen i beredskap for et «spesielt kamppdrag». Ekspert mener han bare vil skape frykt, men at man ikke kan vite sikkert hvor grensen hans går.	Russland kritisk	Bilde av Putin.	Tønnessen, Baldrup
69	Florer av falske meldinger om krigen i Ukraina: Dette er et våpen	27.02.2022	3.500 russiske soldater og 198 ukrainere skal være drept. Men skal vi tro ekspertene er det svært vanskelig å stole på disse tallene.	Nøytral	Bilde av en død russisk soldat	Gjerstad, Henschien, Solheim

Vedlegg 3 - Utdrag matrise Steigan.no

sak	Tittel	Dato	Fokus/vinkling	Bilder	Ståsted	Byline
1	USA ønsker tydeligvis å trekke Russland inn i en krig i Ukraina	13.02.2022	Fremstiller USA som krigspartiet i Washington. USA Presser Russland til å gå til krig, for å skape en sterkere splittelse mellom Russland og vesten.	Bilde av Amerikansk og Russisk flagg på hver sin side for illustrere stormaktspill. Ukrainisk flagg i midten med raketter foran seg for å demonstrere at de blir presset i et stormaktspill.	Russland positiv, Vesten kritisk	Red.PSt
2	Hvordan få hode og hale på krigstruslene i Ukraina?	14.02.2022	Verken Russland eller Ukraina ønsker en krig. Likevel presser USA og NATO på et budskap om en krig mellom de to landene er nært forestående.	Bilde av Ukrainiske tropper (soutfront) med stridsvogner og Ukrainiske flagg.	Russland positiv, Ukraina kritisk, vesten kritisk	Red.PSt
3	USA prøver å provosere frem en krig mellom Russland og Ukraina	15.02.2022	Fokus på at situasjonen som nå skyldes stormaktspill og ø	Bilde av Pål Steigan som forklarer påstanden.	Russland positiv, Vesten kritisk	Pål Steigan
4	Vestlige medier bruker nazipropaganda for å bygge opp hetsen mot Russland	15.02.2022	I den tsunamien av anti-russisk propaganda som har veltet over Europa og USA i det siste sirkuleres det også et klipp som skal vise hvordan vanlige ukrainere trenes opp til militær innsats mot russerne.	Bilde av Ukrainere som trener på kamp.	Russland positiv, Ukraina kritisk, vesten kritisk	Red.PSt
5	Lederen for Zelenskiys parti: Påstandene om Russisk koster Ukraina 2-3 milliarder dollar i måneden	17.02.2022	Lederen for partiet Folkets tjener i Ukraina, Davyd Arakhamia, tok et skarpt oppgjør med de vestlige mediens kampanje om en «kommende russisk invasjon» i Ukraina. Folkets tjener ble grunnlagt av president Vladimir Zelenskij og er det største partiet i Verkhovna rada, nasjonalforsamlinga i Ukraina.	Bilde av lederen for partiet Folkets tjener	Ukraina kritisk	Red.PSt
6	Krigen mot Donbass er i gang	19.02.2022	Russland håper på en diplomatisk løsning, selv om USA og NATO prøver å frem en annen fortelling. Derimot har Ukrainas hær begynt en artillerioffensiv mot Lugansk og Donetsk.	Geografisk bilde av Donetsk, Lugansk og Gorlovoka	Russland positiv, Ukraina kritisk, vesten kritisk	Pål Steigan
9	krisen i Ukraina og redselen for det tomme rom	24.02.2022	Da Sovjetunionen gikk i oppløsning åpent det seg det største rommet for imperialistisk ekspansjon noensinne. De fleste krigene siden er etterdønninger av dette sammenbruddet – også krigen i Ukraina. Ikke minst den.	Bilde av Napoleons tropper som inntok den Russiske hovedstaden i 1812.	Vesten kritisk	Pål Steigan
10	Krigen i Ukraina innleder en ny periode	25.02.2022	Tar avstand fra invasjonen i Ukraina. Russland gjør nå det som den siste generasjonen har vært USAs privilegium, nemlig å invadere en annen stat militært. Det er helt åpenbart at USAs hensikt med å gjennomføre regimeskifte i Ukraina er å svekke Russland.	Geografisk bilde av Russland og Ukraina	Vesten kritisk, Ukraina positiv	Pål Steigan
11	MDG-Trædal vil skjermes Ukrainas nazister for kritikk	26.02.2022	Gjenivelse av diskusjon mellom Pål Steigan og Eivind Trædal i diskusjon om Fascisme i Ukraina. Steigan gjentar påstander om at: 1. Norge har brukt hundrevis av millioner på regimet i Ukraina. 2. Regimet i Ukraina er korrupt. 3. Regimet i Ukraina er nazifisert.	Bilde av Azov-brigaden bruker den nazistiske Wolfsangel-runen som sitt symbol. Her deres leder Andreij Parubij, som har foreslått en lov mot "raseblanding" i Ukrainas parlament.	Ukraina kritisk	Pål Steigan
12	Arbeiderklassen og folket er ikke tjent med krig	28.02.2022	Poengerter og innleder med at Steigan.no støtter ingen av partene i denne krigen. Vi står for den internasjonale arbeiderbevegelsens klassiske verdier om fred, avspenning og nedrustning!	Bilde av Nordahl Krig med diktet <i>Edelt er mennesket jorden er rikt Finnes det nød og sult, skyldes det svik</i> - Nordahl Grieg	Nøytral	Pål Steigan
13	Ukraina vinner den psykologiske krigen - NATO på vei inn i den egentlige krigen	01.03.2022	De russiske styrkene rykker fram i sin langsomme krig i Ukraina. Her er det ikke snakk om amerikansk shock and awe, men om et forsøk på å få minst mulig sivil skade. Ukraina har konsentrert seg om den psykologiske krigen og den vinner de for øyeblikket nesten uten forbehold.	Illustrasjon vanskelig å beskrive. Det er heller ingen bildeforklaring i teksten. Kan se ut som de prøver å fremstille stormaktsrivalisering, mens andre land har et annet fokus.	Russland positiv, Vesten positiv	Pål Steigan

Vedlegg 4 - analysemodell kvalitativ undersøkelse

Analysemodell	
Spørsmål:	Funn:
Presentasjon av nyhetsartikkel:	
Kairos (den retoriske situasjonen):	
Hvilken kontekst skjer det i?	
Hva er det påtrengende problemet og kan situasjonen defineres som en retorisk situasjon?	.
Hvem er det som forsøker å overbevise og hvem er det man forsøker å overbevise?	
Hva er det som skal overbevises om?	.
Hvilke retoriske vilkår gjelder i denne situasjonen?	
Hvordan forsøker man å overbevise?	
Inventio:	
Hva blir tatt opp og hva er de sentrale innholdsmomentene i teksten?	
Dispositio:	
Hvordan er artikkelen bygd opp og i hvilken rekkefølge kommer de ulike momentene?	
Elocutio:	

Hvilken stil er det på artikkelen?	
Hvordan er språket i artikkelen?	
Aptum:	
Kan retorikken defineres som sømmelig og formålstjenlig?	
Appellformene logos, patos og etos	
Logos:	
Hvordan er argumentasjonen bygd opp?	
Hvilken type argumentasjon er brukt (Kritikk, forsvar, anbefaling, anklage)?	
Er argumentasjonen relevant, utelates noen momenter og hvilke kilder og fakta brukes?	
Patos:	
Hvilke følelser prøver avsender og vekke hos mottakeren?	
Hvordan er ordvalget og setningene?	
Etos:	
Hvilket innledende etos har avsender og har avsender en spesiell posisjon/tittel?	
Hvilke styrker ved seg selv prøver avsender å fremheve i teksten?	

Topoi	
Brukes det ord og argumentasjon som kan defineres som felles og allmenne synspunkter?	
Sverting og negativ kampanje	
Finnes det elementer av sverting og negativ kampanje?	
Visuell retorikk og bildets retorikk	
Hvilke bilder er med i artikkelen og hvilken funksjon har de?	
Framing	
Framing av situasjoner	
Framing av ansvar	
Framing av nyheter	

TRUER MED SANKSJONER: EUs utenrikssjef Josep Borrell sier sanksjoner er klare på bordet og at de vil handle raskt dersom Russland anerkjenner Luhansk og Donetsk mandag kveld. Kun timer senere gjorde Putin nettopp det. Foto: Yver Herman / Reuters / NTB

EU og USA: – Sanksjoner er klare på bordet

Verden reagerer kraftig på Russlands anerkjennelse Donetsk og Luhansk i Øst-Ukraina mandag, EU og USA truer med økonomiske sanksjoner.

NTB Isabel Müller Eidhamar Sanne Nygaard

21. feb 2022 18:53 | Sist oppdatert 22.02.2022.

i Denne artikkelen er over ett år gammel, og kan inneholde utdatert informasjon.

Til tross for advarsler fra både EU, Ukraina, Tyskland og Frankrike valgte Russlands president Vladimir Putin å anerkjenne de ukrainske regionene Luhansk og Donetsk som uavhengige republikker mandag kveld.

Både EU og USA har varslet at de vil svare med økonomiske sanksjoner.

Ukrainas president Volodymyr Zelenskij innkalte også til hastemøte i landets nasjonale sikkerhetsråd kort tid etter Putins uavhengighetserklæring.

– Gitt uttalelsene på møtet i den russiske føderasjonens sikkerhetsråd, holdt jeg hastekonsultasjoner med Emmanuel Macron og Olaf Scholz og innkalte det nasjonale sikkerhets- og forsvarsrådet, tvitrer Zelenskij mandag kveld.

KRISEMØTE: Ukrainas president Volodymyr Zelenskij har innkalt til krisemøte i landets nasjonale sikkerhetsråd etter Putins kunngjøring. Her sammen med Tysklands forbundskansler Olaf Scholz. Foto: Sergei Supinsky / AFP / NTB

– Vil svare umiddelbart

Det hvite hus skriver i en pressemelding mandag at president Joe Biden vil signere en presidentordre som forbyr nye investeringer, handel og økonomisk støtte fra amerikanere til personer i eller fra de separatiststyrte regionene.

– Vi var forberedt på et slikt trekk fra Russland og er klare til å svare umiddelbart, heter det i [uttalelsen fra Det hvite hus](#).

PRESIDENTORDRE: Det hvite hus har varslet at president Joe Biden vil signere en presidentordre om sanksjoner mot de separatiststyrte regionene i Øst-Ukraina. Foto: Alex Brandon / AP / NTB

De skriver videre at USA vil kunngjøre ytterligere tiltak knyttet til dagens «åpenbare brudd» på Russlands internasjonale forpliktelser.

– For å være tydelig, disse tiltakene er adskilt fra og vil komme i tillegg til de raske og strenge økonomiske sanksjonene vi har forberedt og koordinert med våres allierte partnere dersom Russland invaderer Ukraina, skrives det.

Sanksjoner klare

KOMMER MED SANKSJONER: Det hvite hus skriver mandag at de vil svare med sanksjoner etter at Putin anerkjente utbrytterregionene Luhansk og Donetsk i Øst-Ukraina som uavhengige mandag kveld. Foto: Anna MoneyMaker / AFP / NTB

EU har også varslet at de står klare til å svare på en russisk anerkjennelse. Ifølge EUs utenrikssjef Josep Borrell vil en slik anerkjennelse være et brudd på folkeretten.

– Vi ber president Putin respektere folkeretten og Minsk-avtalene og venter at han ikke anerkjenner Donetsk og Luhansk som uavhengige regioner, sa Borrell etter et møte med EUs utenriksministre i Brussel mandag.

BEREDT: EUs utenrikssjef Josep Borrell har advart Putin om at de står beredt til å svare med strenge sanksjoner. Foto: Reuters / NTB

– Vi er klare til å reagere som en sterk, samlet front i tilfelle han skulle bestemme seg for å gjøre det.

Ifølge Borrell ligger sanksjoner allerede klare på bordet.

Artikkelen fortsetter etter annonsen

Norge fordømmer Russland

Utenriksminister Anniken Huitfeldt (Ap) sier Norge fordømmer den russiske beslutningen om å anerkjenne de selvverklaerte «folkerepublikkene» i Luhansk og Donetsk.

– Beslutningen er nok en krenkelse av Ukrainas suverenitet, sier hun i en uttalelse til NTB.

FORDØMMER PUTIN: Utenriksminister Anniken Huitfeldt (Ap) sier Norge fordømmer den russiske erklæringen om uavhengighet i Luhansk og Donetsk i Øst-Ukraina mandag kveld. Foto: Stian Lysberg Solum

Huitfeldt sier videre at Norge støtter konsekvent Ukrainas selvstendighet og territoriale integritet innenfor internasjonale anerkjente grenser.

– Norge støtter et hastemøte om situasjonen i FNs sikkerhetsråd, sier hun.

Tyskland, Storbritannia og Frankrike reagerer

Tysklands forbundskansler Olaf Scholz fordømte Russlands planer tidligere på dagen etter at han hadde en telefonsamtale med Kremli om den ansapente situasjonen.

Ifølge det russiske nyhetsbyrået Tass har Putin informert Scholz og Frankrikes president Emmanuel Macron om avgjørelsen om å signere et dekret som anerkjenner uavhengigheten til utbrytterregionene i Øst-Ukraina.

Ifølge Kremli uttrykte Macron og Scholz da skuffelse over Putins avgjørelse.

Macron har innkalt til hastemøte i Frankrikes nasjonale sikkerhetsråd i Paris mandag kveld, melder Reuters.

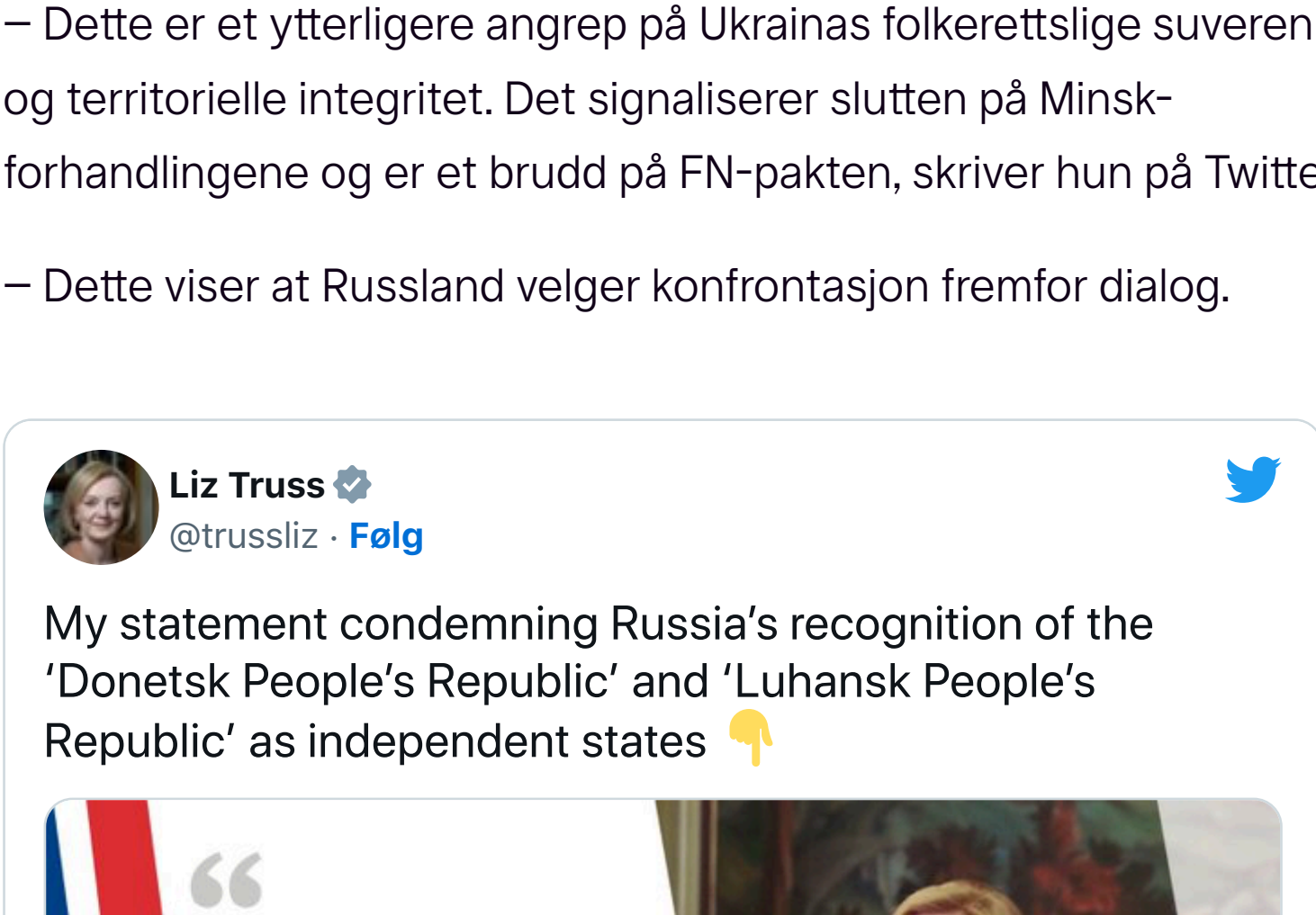
Ifølge AFP vil Macron kreve «måltrede europeiske sanksjoner» mot Russland og et hastemøte i FNs sikkerhetsråd.

SKUFFET: Ifølge Russland var Tysklands forbundskansler Olaf Scholz og Frankrikes president Emmanuel Macron skuffet over at landet velger å anerkjenne utbrytterregionene Luhansk og Donetsk. Foto: Thibault Camus / AP / NTB

Også Storbritannias utenriksminister Liz Truss skriver i en uttalelse mandag at Putins avgjørelse totalt ignorerer Russlands forpliktelser i henhold til Minsk-avtalen.

– Dette er et ytterligere angrep på Ukrainas folkerettslige suverenitet og territoriale integritet. Det signaliserer slutten på Minsk-forhandlingene og er et brudd på FN-sakeren, skriver hun på Twitter.

– Dette viser at Russland velger konfrontasjon fremfor dialog.

FN advarer

Kort tid før Putin gikk på talerstolen i Moskva oppfordret FN alle parter til å avstå fra ensidige handlinger som vil undergrave Ukrainas territoriale integritet.

– Vi vil oppfordre alle involverte til å avstå fra enhver ensidig beslutning eller ensidig handling som kan undergrave Ukrainas territoriale integritet, sier FNs talsperson Stephane Dujarric.

– Alle problemer må løses gjennom diplomati, la han til, og understreket FNs oppfordring om tilbakeholdenhet for å unngå at konflikten eskalere.

Også FNs generalsekretær António Guterres har avbrutt sin planlagte reise til Den demokratiske republikken Kongo på grunn av Ukraina-

BEKYMRET: FN er bekymret over situasjonen i Ukraina, og oppfordrer alle parter til å avstå fra enhver ensidig beslutning som undergraver Ukrainas territoriale integritet. Foto: Bebetto Matthews / AP / NTB

krisen, og er tilbake i New York på tirsdag, opplyser Dujarric.

Relatert

Putin: Vil ta avgjørelse om anerkjennelse av Øst-Ukraina mandag

– Jeg må kunne skyte for å beskytte sønnen min

Relaterte emner

Olaf Scholz Nyheter EU Vladimir Putin Utenriks Ukraina Russland

EGMONT

Besøksadresser

Lars Hilles Gate 30,
5020 Bergen

Dronning Eufemias gate 11,
0191 Oslo

Postadresse

TV 2 Oslo
Postboks 2 Sentrum
0101 Oslo

Ansvarlig redaktør

Olav T. Sandnes

Programredaktør

Kathrine Haldorsen

Nyhetsredaktør

Karianne Solbrække

Salgs- og markedsdirektør

Bjørn Gunnar Rosvoll

Sportsredaktør

Vegard Jansen Hagen

Tilsynsorgan
Medietilsynet

Materialet på nettstedet er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten avtale med TV 2 AS (utgiver) og/eller med annen klareringsordning (Kopinor www.kopinor.no eller Norwaco www.norwaco.no), er enhver lagring, eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring (herunder visning) bare tillatt når det er hjemlet i lov (til privat bruk, sitat og lignende). Utnyttelse i strid med lov eller avtale medfører erstatningsansvar, og kan straffes med bøter eller fengsel.

[Kontakt TV 2](#)
[Pressetjenesten](#)

[Designguide](#)
[Annonser](#)

[Bli publikum](#)
[Jobb i TV 2](#)

[Rabattkoder](#)
[Om personvern](#)

[Om informasjonskapsler](#)
[\(cookies\)](#)

Russland anerkjenner Donbass-republikkene og sender inn militære styrker

Av Pål Steigan - 22. februar 2022

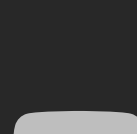
Vladimir Putin under talen der han offentliggjorde anerkjennelsen av Donbass-republikkene. Foto: Sputnik

Russlands president **Vladimir Putin** holdt 21. februar 2022 **en tale** der han gjorde det klart at Russland anerkjenner de sjøloppnevnte folkerepublikkene Donetsk og Lugansk. Dette kommer etter at den russiske Dumaen med 351 mot 16 stemmer, og 1 avholdende, vedtok en oppfordring til Russlands president om å **anerkjenne folkerepublikkene Donetsk og Lugansk**.

Videoen er utilgjengelig

Denne videoen er ikke tilgjengelig i landet ditt

Putin i desember 2021: – Dere må gi oss garantier, og det straks!

Beslutningen om å anerkjenne utbrytterrepublikkene har vært forberedt i lang tid, men det var ikke uunngåelig. 23. desember 2021 rettet Putin en sterk appell til USA og NATO om å gi Russland sikkerhetsgarantier.

Dette var ikke et forhandlingsutspill. Det var et ultimatum. Russland ville ha sikkerhetsgarantier fra USA og NATO. I motsatt fall gjorde han det klart at Russland ikke ville se seg bundet av avtaler med Vesten, siden Vesten ikke respekterer avtaler de sjøl inngår.

USA og NATO har vist at de ikke vil gi Russland noen slike garantier.

Vestens løftebrudd overfor Russland

Putin og Lavrov har understreket gang på gang at Vesten ga løfter om ikke å utvide NATO østover i forbindelse med at Sovjetunionen trakk sine styrker ut av DDR.

«Dere lovte oss på 1990-tallet at (NATO) ikke ville bevege seg en tomme mot øst,» sa Putin seint i forrige måned.

USAs talspersoner har avvist at det ble gitt slike løfter, men de blir motsagt av det autoritative tyske magasinet *Der Spiegel*. Magasinet skriver:

Men det er ikke alt. I slutten av januar skrev Russlands utenriksminister Sergej Lavrov et åpent brev til sine vestlige kolleger der han siterte ytterligere forståelser. Spesielt fokuserte han på Charteret for europeisk sikkerhet, forankret i avtaler som ble oppnådd i 1990. Øst og Vest hadde på den tiden vært enige om at ethvert land har rett til fritt å velge den alliansen de ønsker å være en del av, samtidig som han understreket «sikkerhetens udelelighet.» Senere ble det «hver stats forpliktelse til ikke å styrke sin sikkerhet på bekostning av andre staters sikkerhet», som Lavrov eksplisitt nevner i sitt brev.

Spiegel: Ikke mangel på dokumentasjon på at løfter ble gitt

Der Spiegel skriver videre:

Det mangler ikke på beretninger fra en rekke vitner til de forskjellige diskusjonene mellom Vesten og Moskva etter Berlinmurens fall. I 1990 møttes en veritabel hær av politikere og høytstående embetsmenn fra Moskva, Washington, Paris, London, Bonn og Øst-Berlin for diskusjoner om tysk gjenforening, om nedrustning av både NATO og Warszawapakten, og om et nytt charter for konferansen om sikkerhet og samarbeid i Europa (CSSE) – som ble Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE) i 1995.

Heldigvis er det nok av dokumenter tilgjengelig fra de forskjellige landene som deltok i samtaler, inkludert notater fra samtaler, forhandlingsutskrifter og rapporter. I følge disse dokumentene signaliserte USA, Storbritannia og Tyskland til Kreml at et NATO-medlemskap i land som Polen, Ungarn og Tsjekkia ikke var på tale. I mars 1991 lovet den britiske statsministeren John Major under et besøk i Moskva at «ingenting slikt vil skje». Jeltsin uttrykte betydelig misnøye da skrittet til slutt ble tatt. Han ga sin godkjenning for NATOs utvidelse østover i 1997, men klaget over at han bare gjorde det fordi Vesten hadde tvunget ham til det.

«Newly Declassified Documents: Gorbachev Told NATO Wouldn't Move Past East German Border»

I 2017 ble 30 dokumenter fra denne perioden deklassifisert, og de viser helt klart at Gorbatsjov mottok løfter fra alle de daværende sentrale vestlige lederne om at det ikke var snakk om at NATO ville bevege seg østover.

En samling av dokumentene finnes her:

Declassified documents show security assurances against NATO expansion to Soviet leaders from Baker, Bush, Genscher, Kohl, Gates, Mitterrand, Thatcher, Hurd, Major, and Woerner.

I et av dokumentene heter det:

«Vi gjorde det klart for Sovjetunionen – i 2+4-samtalene, så vel som i andre forhandlinger – at vi ikke har til hensikt å dra nytte av tilbaketrekningen av sovjetiske tropper fra Øst-Europa,» i et sitat fra USAs assisterende utenriksminister, Raymond Seitz. «NATO bør ikke utvide mot øst, verken offisielt eller uoffisielt,» la han til. En britisk tjenestemann omtalte eksistensen av en «generell avtale» som holdt NATO-medlemskap for østeuropeiske land som «uakseptabel».

Der Spiegel noterer seg også et initiativ fra januar 1990 fra den tyske utenriksministeren Hans-Dietrich Genscher, som sa i en tale 31. januar 1990 at NATO burde avgi en uttalelse som sa: **«Uansett hva som skjer med Warszawapakten, vil det ikke bli noen utvidelse av NATO. territorium mot øst og nærmere grensene til Sovjetunionen.»**

Så når **Jens Stoltenberg** sier at det aldri har vært gitt noen slike løfter, så er det **ganske enkelt ikke sant!**

Eksistensiell trussel mot Russland

Dette danner bakgrunnen for Vladimir Putins anerkjennelse av Donbass-republikkene. Han mener at Russland står overfor en eksistensiell trussel der USA beveger stadig tyngre våpen og stadig flere militærbaser nærmere og nærmere Russlands grense, og der ingen løfter og avtaler blir respektert.

Heller ikke Minsk-avtalen blir overholdt av Ukraina og USA. Russland har hele tida forholdt seg til Minsk-avtalen og den såkalte Normandie-prosessen, der Ukraina skulle sikre autonomi for Donbass. Fra Kievs side har denne avtalen aldri blitt gjennomført, og når ukrainske styrker i de siste ukene har trappet opp de militære angrepene på Donbass, var det tydelig at det Kiev søker en militær løsning.

Joe Biden og Boris Johnson har snakket om at et russisk angrep på Ukraina var nært forestående, ja det skulle skje 16. februar klokka 03.00. Men det virkelige angrepet er Ukrainas angrep på Donbass.

Les: Det hvite hus og vestlige medier sa at Russland skulle invadere Ukraina 16. februar

Putin har mistet alle illusjoner han måtte ha hatt om det han kaller sine «partnere» i vest. Han har innsett at de ikke vil gi seg før Russland er knust.

Anerkjennelsen av folkerepublikkene og etablering av russiske «fredsbevarende styrker» i Donbass vil av Vesten bli framstilt som aggresjon og som brudd på folkeretten. Fra russisk side blir det sett på som et defensivt tiltak og som et trekk for å avverge folkemord. Man kan si at Russland har lansert sin egen versjon av **«responsibility to protect»** (R2P), som jo Vesten har brukt mange ganger for å begrunne sine brudd på folkeretten.

Russlands godkjenning av Donbass-republikkene svekker folkeretten, men undergravinga av folkereten startet for alvor med oppløsninga av Jugoslavia, som Vesten sto bak, og ikke minst anerkjennelsen av Kosovo, som ikke hadde noe folkerettslig grunnlag.

Eller vi kan nevne krigene mot Irak, Libya og Syria, Vestens respekt for folkeretten er en illusjon. Og det har Russland nå innsett og trukket konsekvensene av.

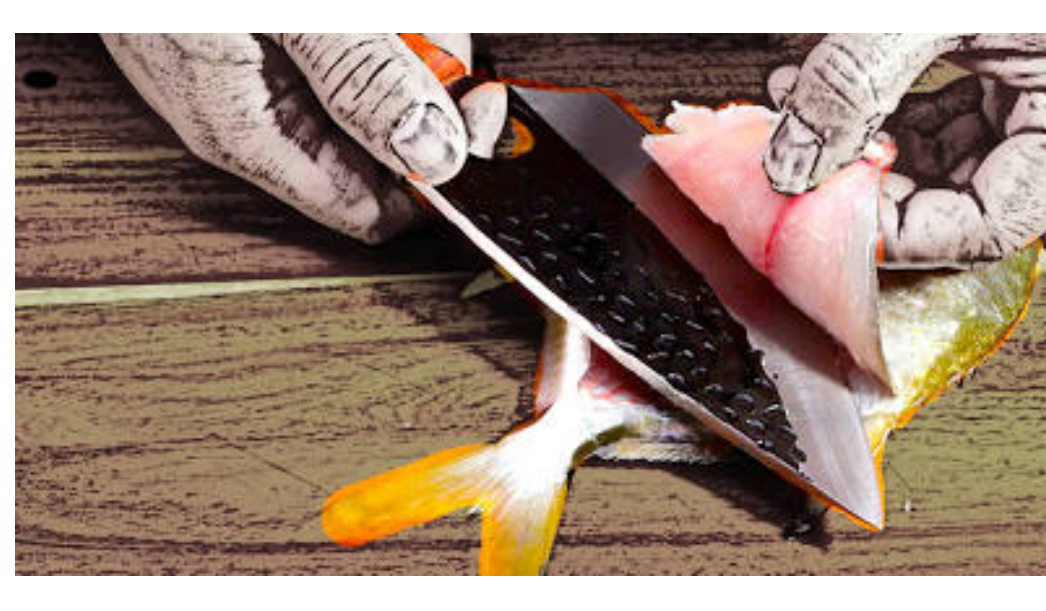
Og det vil ikke slutte med dette. Russland står i en god geostrategisk posisjon og frykter ikke de mest «ødeleggende sanksjoner» fra Vesten. De er allerede innkalkulert.

Tyskland og EU står derimot i en ekstremt dårlig geostrategisk posisjon. Mye av USAs aggresjonspolitikken mot Russland er satt i verk for å holde Tyskland og EU nede og under kontroll. Washington vil heller at tyskerne fryser i hjel enn at de skal få russisk gass. Det rammer ikke Russland, for de kan nå selge all den gassen de måtte ønske til Kina. Men det rammer Tyskland ekstremt hardt.

Reduserer faren for storkrig på kort sikt

Ved å anerkjenne Donbass-republikkene og gå militært inn med egne styrker gjør Russland det praktisk talt umulig for Kiev å lansere den planlagte storoffensiven mot utbryterne. En slik offensiv ville nå møte Russlands militærapparat, og det har Kiev ingenting å stille opp mot.

Slik sett reduserer tiltaket faren for storkrig på kort sikt. Hva som skjer på lengre sikt, er avhengig av hva USA og deres vasaller gjør.

Skjærer gjennom alt som smør

Rabatt -70 % Siste sjånse. Siste sjånse til å benytte deg av dette fantastiske tilbudet

Huusk

Kjøp nå >

Annonse

– Dette er en brutal krigshandling

– Freden på vårt kontinent har blitt knust

BRÜSSEL/OSLO (TV 2): Nato-sjef Jens Stoltenberg omtaler Russlands angrep som en kaldblodig og lenge planlagt invasjon.

Frida Daae Hessen

Elin Sørsdahl, Europa-journalist

Mari Linge Five

© 24. feb 2022 11:42 | Sist oppdatert 24.02.2022.

Annonse

Ikke kast skinnmøbler

Det nye banebrytende middelet restaurerer skinn og lær så det ser helt nytt ut.

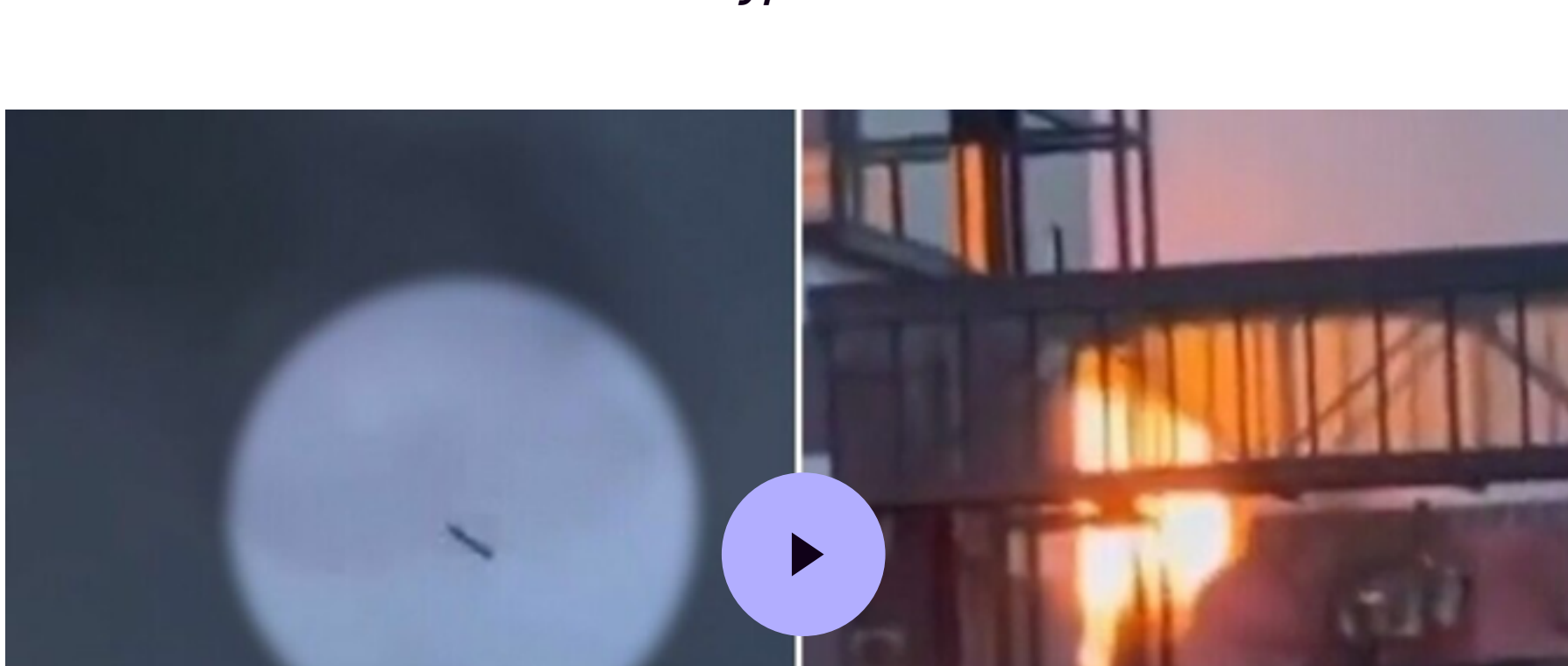

Torsdag formiddag møtte Nato-sjef Jens Stoltenberg pressen for en oppdatering på den svært ansente situasjonen i Ukraina.

Nato og Stoltenberg fordømmer på det sterkeste Russlands angrep på Ukraina, og kaller angrepene både ubegrunnede og uprovosert.

Fredag hasteinnkaller Nato til et digitalt toppmøte. Toppmøtet er for alle stats- og regjeringssjefene i Nato.

– Dette er en brutal krigsgjerning. Våre tanker er med de modige innbyggerne i Ukraina, sa Stoltenberg i sin innledning.

► **Her bombes den ukrainske flyplassen:**

Her bombes den ukrainske flyplassen

– Har blitt knust

Nato-sjefen sier videre at dette er et alvorlig øyeblikk for europeisk sikkerhet.

– **Freden på vårt kontinent har blitt knust, og vi har nå en krig på vårt kontinent som vi trodde tilhørte fortiden.**

Annonse

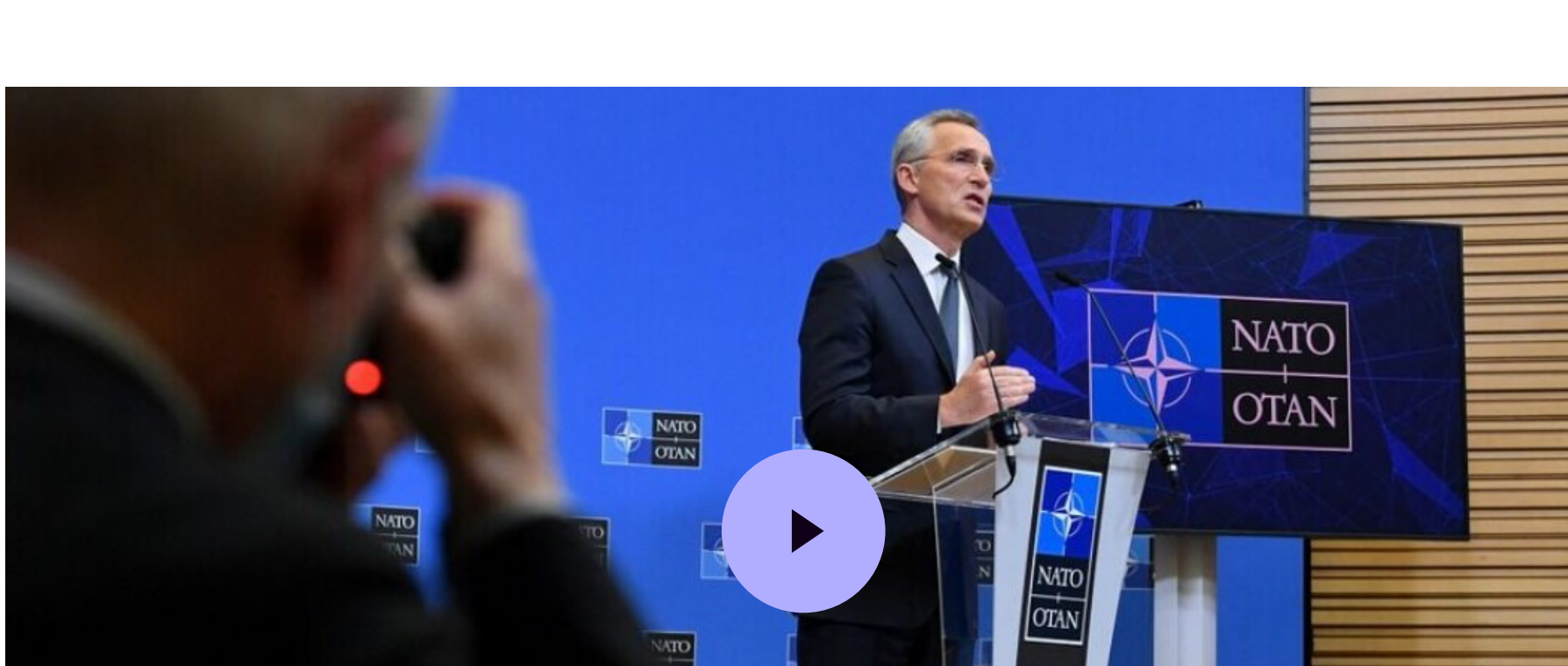
Stoltenberg omtaler Russlands angrep som en kaldblodig og lenge planlagt invasjon.

– Til tross for Russlands løgner, er Russlands intensjoner klar. Russland står fullt ansvarlig for ødeleggelsene og dødsfallene.

Stoltenberg mener Russland bruker makt for å prøve å gjenskrive historien.

– Natos hovedoppgave er å beskytte våre allierte. Et angrep på en, er å anse som et angrep på alle, sier Nato-sjefen.

Stoltenberg mener Russland nå river opp systemet som har holdt oss trygge i mange ti-år.

– Vi fortsetter å be Russland endre kursen

– Dette er den nye normalen.

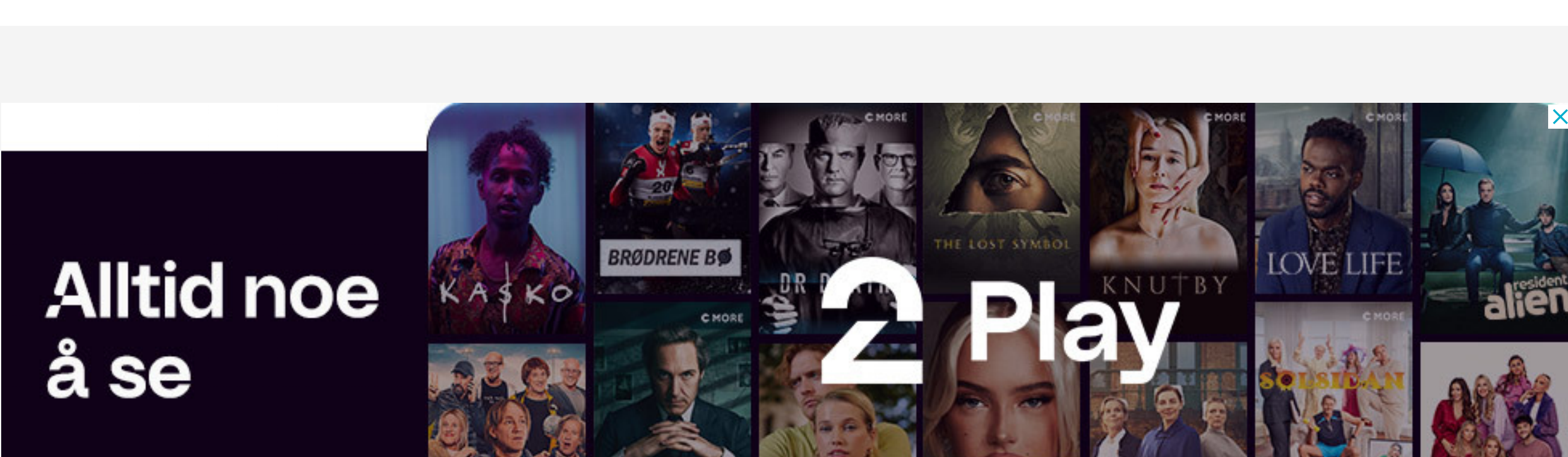
Nato-sjefen opplyser under pressekonferansen at Russland planla invasjonen, mens de hadde samtaler med Nato.

– De tok aldri samtalen alvorlig, og de har lukket døra for en diplomatisk løsning.

– Støtter Ukraina

I en uttalelse fra Nato som ble publisert like før pressekonferansen, gjorde de det klart at de støtter oppunder Ukraina og landets president, Volodymyr Zelenskyy.

– Vi ber Russland om å umiddelbart avslutte all militær aktivitet og å trekke sine militære styrker ut fra Ukraina, for å fullt ut respektere internasjonal humanitær rett, og til å tillate uhindret humanitær tilgang til assistanse til personer i nød, skriver Nato, og advarer:

Alltid noe å se

Strøm nå

– Russland vil bli nødt til å betale en dyr, økonomisk og politisk pris.

Øker beredskapen

Nato skriver videre at det i dag er holdt konsultasjoner i henhold til artikkel 4 i Washington-traktaten.

– Vi har besluttet, i tråd med vår defensive planlegging for å beskytte alle allierte, å ta ytterligere skritt for å styrke vårt forsvar over hele alliansen. Våre tiltak er og forblir forebyggende, forholdsmessige og ikke-eskalerende, skriver de.

Stoltenberg understreker at de ikke har NATO-styrker inne i landet.

– Vi har heller ingen planer om å sende soldater til Ukraina.

På spørsmål fra TV 2s reporter i Brussel om hva etterretning NATO har tilgang til, forteller om Russlands planer fremover, sier Stoltenberg at torsdagens angrep ikke kom som en overraskelse.

– Vår etterretning har vært veldig presis, og den har forutsett Russlands planer om å angripe Ukraina. Vi har delt denne etterretningen, hovedsakelig for å hindre Russland fra å angripe, sier Stoltenberg.

– De var aldri seriøse

Til tross for iherdige forsøk om å be Russland avbryte sine angrep, sier Nato-sjefen at Russland så langt har holdt seg til sine planer.

– Vi må forstå at gjennom alle disse ukene og månedene, når de sa at de ikke hadde planer om å invadere Ukraina, så hadde de det! Ikke bare hadde de planer, men de bygde opp styrker med ett klart mål, sier Stoltenberg og legger til:

– Til tross for dette, fortalte de oss og resten av verden at de ikke hadde planer om å angripe. De var seriøse om å angripe Ukraina, de var aldri seriøse i å finne en diplomatisk løsning.

Relatert

Russisk invasjon kan bidra til kraftig vekst i strømprisen i Sør-Norge

Russland angriper Ukraina: Dette vet vi om angrepet

Støre til TV 2: – Tegner et bilde av en okkupasjon

Relaterte emner

Ukraina

Nato

Innenriks

Utenriks

Nyheter

Hjem > | Nyhetene

I nyhetene

Internasjonalt

Krig og fred

Norge

Politikk

Krigen i Ukraina innleder en ny epoke

Av Pål Steigan - 25. februar 2022

0

Russlands invasjon betyr at ingenting blir som før

Det er ikke vanskelig å ta avstand fra Russlands invasjon i Ukraina. Det er en *no-brainer*, som det heter. Russland gjør nå det som den siste generasjonen har vært USAs privilegium, nemlig å invadere en annen stat militært. Vi hadde ikke ventet at Russland ville gjennomføre en så omfattende operasjon. Det lå i kortene at Russland ville intervenere i de to utbryterrepublikkene Donetsk og Lugansk for å hindre at de skulle bli overkjørt av den ukrainske hæren, som hadde oppmarsjert store styrker langs hele kontaktlinja og hadde begynt bombing av både sivile og militære mål i stor skala. Russland hevdet at det var fare for et **folkemord** dersom ikke republikkene skulle klare å forsvare seg. Med det russerhatet som fantes i den ukrainske Nasjonalgarden, er det ikke utelukket.

Det lå også formuleringer i det russiske vedtaket som kunne tyde på at Russland ville erobre hele det som hadde vært de ukrainske *oblastene* Donetsk og Lugansk.

Men det var overraskende at Russland skulle angripe mål over hele Ukraina, slik det nå ser ut som om de har gjort. Det betyr at vår analyse ikke var skarp nok. Det var derimot analysen til han som kaller seg *The saker*:

«I går holdt Putin en ganske fantastisk (og kort) pressekonferanse..., han listet også opp de fire trinnene som må foretas av Ukraina for å unngå en direkte, ensidig, russisk handling :

- *Ukraina må anerkjenne Krim og Sevastopol som russisk territorium*
- *Ukraina må offisielt gi avkall på å bli med i NATO*
- *Ukraina må forhandle frem et oppgjør med LDNR-republikkene*

Ukraina må demilitariseres og erklæres nøytralt. Dette er helt klart et ultimatum, men denne gangen til myndighetene i Kiev.»

Det betyr at Russland og Putin nå mener at **nok er nok**. Vladimir Putin, som opprinnelig hadde store illusjoner om at det var mulig å ha Vesten som «partner», innså for lenge siden at så ikke var tilfelle. Om ikke før, så skjønnte han det under Maidan i 2014.

Vi skrev **24. februar 2014**:

(sitat)

Prøver Vesten å utløse en ny storkrig?

Det er helt åpenbart at USAs hensikt med å gjennomføre regimeskifte i Ukraina er å svekke Russland. Dette er en fortsettelse av strategien til Jimmy Carters sikkerhetsrådgiver Zbigniew Brzezinski som mente at USA burde forsøke løsrive Ukraina fra Russlands kontroll for å hindre Russland i å bli en supermakt.

Men Putins Russland er ikke Jeltsins Russland. Det som skjer i Ukraina kan fort true Russlands strategiske interesser, og da særlig militærbasene på Krim-halvøya. Krim tilhørte opprinnelig Russland, men ble overført til Ukraina av ukraineren Nikita Krustsjov. Russland har en avtale med Ukraina om likevel å ha en marinebase der.

En ny Krim-krig?

En russisk regjeringstalsmann har sagt at **Russland er villig til å utkjempes en krig om Krim** for å beskytte den store russiske befolkninga der og sine militære installasjoner.

«Hvis Ukraina blir delt, vil det utløse en krig,» sa den anonyme talsmannen til Financial Times.

«De vil miste Krim først fordi vi vil gå inn for å beskytte regionen, slik vi gjorde det i Georgia,» sa han.

Det er et høyt spill USA og EU spiller.

(sitat slutt)

Det ble ingen krig om Krim, sannsynligvis fordi Pentagon skjønnte at Putin mente alvor og ikke turte å risikere en storkrig for om mulig å ta Krim sjøl.

Nå er krigen et faktum – ikke si at vi ikke har advart

I titalt på titalt med artikler har vi påvist hvilket høyt spill USA, NATO og Norge driver. Vi har understreket at det er grenser for hvor langt du kan drive en kjernefysisk stormakt før denne stormakta slår tilbake. Men kyllinghaukene i Washington, Brussel og Oslo er så høye på seg sjøl at de føyer den typen argumenter til side.

Norske politikere er så vanvittige at de har gjort landet vårt til en militærbase for USAs strategiske kjernefysiske våpen, rettet mot Russland. Og ingen av partiene på Stortinget har forsøkt å reise noen massiv opposisjon mot dette. Det er sjokkerende og farlig!

RAND Corps stridsplan mot Russland er offentlig

USAs militære «tenketank» RAND Corporation publiserte i 2019 rapporten *Extending Russia – Competing from Advantageous Ground*. Hele rapporten har man kunnet laste ned **her (men den er «midlertidig utilgjengelig»).** RAND legger ikke akkurat fingene i mellom.

Kapittel fire sier det i klartekst allerede i overskriftene. Se bare her:

```
Geopolitical Measures
1: Provide Lethal Aid to Ukraine
2: Increase Support to the Syrian Rebels
3: Promote Regime Change in Belarus
4: Exploit Tensions in the South Caucasus
5: Reduce Russian Influence in Central Asia
6: Challenge Russian Presence in Moldova
```

Det ble altså skrevet i 2019 og som leserne vet lenge før både «opprøret» i Hviterussland og krigen mellom Aserbajdsjan og Armenia. Så planene fantes allerede da. La oss gjennomgå noen av punktene:

Tiltak 1: Gi dødelig hjelp til Ukraina.

Det vil ikke være fred her. Den enkleste veien til fred er at Ukraina bare slutter å bombe utbryterrepublikkene Lugansk og Donetsk. Men for USA eksisterer de ikke, og man kan ikke slutte fred med folk som ikke eksisterer. Men du kan fortsette å drepe dem.

Tiltak 2: Øk støtten til de syriske opprørerne

Det pågår akkurat nå. Det bygges enda en amerikansk base i Syria. Og til tross for Trumps uttrykte ønske om å komme seg ut, er hans andre tweet **«We keep the oil»** sannheten, og oljen som blir piratprodusert under amerikansk vakt hold går til Syrias fiender.

Tiltak 3: Fremme regimeskifte i Hviterussland.

Vestens kjæledegge er **Svetlana Tikhonovskaya**. Nylig holdt utenriksministrene i Canada, Estland, Latvia og Litauen **et møte** der de forsikret om sin støtte til Tikhonovskaya og opposisjonen. Hun talte allerede til FN's sikkerhetsråd i august, på invitasjon fra Estland.

Tiltak 4: Utnytt spenninger i Sør-Kaukasus

RAND Corp skriver:

USA kunne strekke Russland i Kaukasus på to måter. For det første kunne USA presse på for et nærmere forhold til NATO med Georgia og Aserbajdsjan, noe som sannsynligvis vil føre til at Russland styrker sin militære tilstedeværelse i Sør-Ossetia, Abkhazia, Armenia og Sør-Russland. Alternativt kan USA prøve å få Armenia til å bryte med Russland. Selv om de er en mangeårig russisk partner, har Armenia også utviklet bånd med Vesten: Det avgir soldater til NATO-ledede operasjoner i Afghanistan og er medlem av NATOs Partnerskap for fred, og det ble også nylig erklært om å styrke sine politiske bånd med EU USA kan prøve å oppmuntre Armenia til å bevege seg fullt ut inn i NATOs sfære.

Den brutale krigen mellom Aserbajdsjan og Armenia bidrar i høyeste grad til å skape problemer for Russland på sørlflanken.

Hindre petroleumseksport og stoppe Nord Stream 2

Kapittel tre i RANDs dokument er heller ikke vanskelig å tyde:

```
Measure 1: Hinder Petroleum Exports
Measure 2: Reduce Natural Gas Exports and Hinder Pipeline Expansions
```

Dette pågår nå, og det er, som vi ser hos RAND, en del av hybridkrigen mot Russland. Presset på EU og Tyskland for å blokkere **Nordstream II** er velkjent for våre lesere og trenger ingen ytterligere forklaring. Den nylige **Navalnyj-farsen** er bare enda et verktøy i verktøykassa.

RAND oppsummerer

Sluttkapittelet i RANDs rapport begynner slik:

Implikasjoner og anbefalinger for hæren

Til slutt bør oppgaven med å «strekke» Russland ikke først og fremst falle inn under den amerikanske hæren eller til og med de amerikanske væpnede styrkene. Faktisk faller de mest lovende måtene å strekke Russland på – med størst nytte, lavest risiko og størst sannsynlighet for suksess – sannsynligvis innen det økonomiske og informasjonsmessige området i det militære området.

I klartekst betyr det at sanksjonene, mediepropagandaen, daværende utenriksminister Søreides uttalelser osv. er en del av denne hybridkrigen, og at RAND ser på disse metodene som de mest fordelaktige akkurat nå. Man behøver ikke ta våre ord for dette – les rapporten, alt står der, og mere til.

Det er jo ikke bare vi som leser rapporter fra RAND Corp. Man må jo ikke tro at ikke også den russiske ledelsen har lest den, eller at de ikke skjønner hva den betyr. Nå har Russland svart, og Putin har lovt at Vesten skal få «merke smerte». Vi vet ikke hva det betyr, men vi vil råde til å ta det alvorlig. Og Vesten og Norge bør skjønne at epoken for USAs enevælde er over, og at men hurtigst mulig bør ta konsekvensen av det.

NYFØDT: Her ligger Mariana Vishegirsckaya sammen med sin nyfødte datter. Foto: Evgeniy Maloletka

Bildene av den gravide kvinnen gikk verden rundt – nå har hun født en datter

Den høygravide kvinnen som ble avbildet da hun var på vei ut av sykehuset som ble truffet av russiske missiler har født barnet, melder nyhetsbyrået AP.

Synnøve Gjerstad

© 11. mar 2022 15:59 | Sist oppdatert 11.03.2022.

Onsdag kom rystende meldinger fra den ukrainske byen Mariupol. Et barne- og barselssykehus var truffet i russiske angrep.

De kom rystende bilder inn fra nyhetsbyråer. Blant annet av en høygravid kvinne som rystet kom seg ut av bygget.

Mariana Vishegirsckaya går ned trappene på sykehuset like etter bombingene. (AP Photo/Evgeniy Maloletka) Foto: Evgeniy Maloletka

Mariana Vishegirsckaya var en av flere sivile som ble filmet på sykehusområdet onsdag. Foto: AP

Bildet fikk enda mer oppmerksomhet etter at russiske medier hevdet at bombingene var iscenesatt og at den gravide kvinnen var influensert som hadde sminket seg blodig.

Påstanden ble også formidlet av den russiske ambassaden i Storbritannia som [tvitret](#) at «kvinnen var veldig realistisk sminket». Twitter fjernet siden meldingen, og kritikken haglet mot ambassaden.

Kvinnen på bildene er skjønnhetsblogger, Mariana Vishegirsckaya. Ifølge instagramkontoen hennes ventet hun barn sammen med kjæresten Yuri.

Journalist Olga Tokariuk har vært i kontakt med kvinnens slektninger. De sier hun fødte datteren torsdag - dagen etter angrepet, og det skal stå bra til med begge to, skriver [Nyhetsbyrået AP](#)

Mariana Vishegirsckaya sammen med barnefaren, Yuri. (AP Photo/Evgeniy Maloletka) Foto: Evgeniy Maloletka

– Mor og barn har det fint, men det er veldig kaldt i Mariupol og bombarderingene fortsetter, sier de ifølge Tokariuk på [Twitter](#).

Tre personer døde i angrepet på sykehuset. En av disse skal ha vært en seks år gammel jente. 17 personer ble skadet.

Havnebyen Mariupol ligger sørøst i Ukraina. Byen har vært under konstante russiske angrep i halvannen uke.

Over 200.000 innbyggere har ventet på å få unnsnippe bomberegnet, men de sitter fortsatt fast i byen. Alle veier inn og ut av byen er stengt, sier viseordfører Serhij Orlov til den tyske rikskringkasteren ARD fredag.

Relatert

Ekspert om russisk tilbaketrekning: – Bare et spørsmål om tid

De levde helt vanlige liv – nå har de hovedrollene i en humanitær krise

Relaterte emner

Nyheter

Ukraina

Mariupol

Utenriks

Fødsel

Hjem > I nyhetene

I nyhetene Internasjonalt Krig og fred medier

Russland: Eksplosjonen på barnehospitalet var iscenesatt av ekstremister

Av red. PSt - 11. mars 2022

0

Russland hevder at denne kvinnen er en ukrainsk moteblogger som spiller rollen som såret gravid kvinne i et "iscenesatt skuespill". Skjermdump fra video

Russland kaller eksplosjonene ved barnesykehuset et stort, iscenesatt skuespill som var ment å gjøre inntrykk i Vesten.

Dette skriver dansk [TV2](#). Det følgende er et sammendrag av deres artikkel:

Ifølge det russiske forsvarsdepartementet var det ikke noe russisk luftangrep på barnesykehuset i det hele tatt – men to bomber som ukrainsk militsia hadde plassert på sykehuset.

Det påståtte luftangrepet var en fullstendig iscenesatt provokasjon ment å opprettholde den anti-russiske agitasjonen blant vestlige publikummere, sa Igor Konashenkov, en talsmann for det russiske forsvarsdepartementet, torsdag.

Onsdag kunngjorde den ukrainske regjeringen at barnesykehuset, som også har en fødeavdeling, var rammet av et russisk luftangrep. Den ukrainske presidenten, Volodimir Zelensky, kalte det russiske angrepet «folkemord» og FNs humanitære sjef, Martin Griffith, kalte angrepet «sjokkerende og frastøtende».

Ifølge byrådet i Mariupol ble tre personer drept i angrepet. 17 personer – inkludert små barn og gravide kvinner – ble skadet.

Vestlige medier har siden vist bilder av sivile som blir reddet fra det utbombede sykehuset.

Fra begynnelsen har Russland imidlertid avvist historien som «falske nyheter».

– Det er informasjonsterrorisme, kommenterte Maria Zakharova, talskvinne for det russiske utenriksdepartementet.

Russerne har forklart at sykehuset i Mariupol allerede ble tømt for pasienter i februar, og har siden fungert som hovedkvarter for militante ukrainske nasjonalister.

Ifølge russerne var det blant annet den ultrasjonalistiske Azov-bataljonen som er en helt sentral del av forklaringen på at Russland konsekvent omtaler sine ukrainske motstandere som «nynazister».

Russland: Alle barn og gravide ble kastet ut

Det var også forklaringen fra Russlands utenriksminister Sergej Lavrov tidligere torsdag da han ble spurt på en pressekonferanse om angrepet på sykehuset.

Og han understreket at Russland allerede for flere dager siden i FNs sikkerhetsråd hadde uttalt at sykehusbygningen var okkupert av militante.

– Alle vordende mødre, alle sykepleiere og alt annet personale ble kastet ut for lenge siden. Det var en base for den ultraradikale Azov-bataljonen, hevder han.

Tidligere torsdag la den russiske ambassaden i Storbritannia ut en tweet som hevdet at bildet av den unge kvinnen (til høyre), var iscenesatt. Ifølge ambassaden var det en ukrainsk moteblogger som spilte rollen som de sårede.

Twitter valgte kort tid etter å fjerne tweeten fordi den ble ansett som «falsk».

Kommentar

I en krig er kampen om opinionen og om lesernes og seernes følelser en av de viktigste frontavsnittene. Dette vet vi godt fra Irakkriegen og krigen i Syria. Husk [Den falske historien om kuvøsebarna](#):

I 1990 var det ei ung jente som ga et tåredryppende vitnesbyrd om hvordan irakiske soldater hadde tatt seg inn på en fødeavdeling i Kuwait, hadde ødelagt kuvøsene og latt nyfødte, premature barn dø. Hun kalte seg Nayira. Vitnemålet gjorde et enormt inntrykk og det spilte en stor følelsemessig rolle i den første Gulfkrigen mot Irak. Problemet var at hele saka var en bløff! Det var «fake news», som det heter i dag. Nayira var datter av Kuwaits ambassadør til USA. Hennes vitnemål ble lagd av et PR-firma, og det hun fortalte hadde ingenting med virkeligheten å gjøre.

Denne historia har *alt*. Ung, gråtende jente, premature spedbarn, barbariske soldater. Som Frank Zappa ville ha sagt: *It is carefully designed to suck the twelve year old listeners into our camp.*

Det var PR-byrået [Hill & Knowlton](#), verdens eldste PR-byrå, som sto for manus, regi, styling og trening av jenta før vitnemålet. Vitnemålet var sånn at kristne pasifister skulle reagere med å støtte krigen mot Irak. ([Hill & Knowlton jobbet for tobakksindustrien for å undergrave forskning](#) som viste skadevirkning med tobakksrøyking og for oljeselskapene i dag for å undergrave kritikk av skadelige virkninger ved *fracking*.)

Som PR-byrå vet H&K alt om hvordan de skal vekke følelser og bruke dem til å selge et budskap. De går under det psykologiske forsvaret vårt og appellerer direkte til vårt underbevisste og ubevisste. Og det militær-industrielle komplekset vet at krig ikke er populært. Skal de selge krigen til folket, må de nå fram til våre innerste – og gjerne våre beste følelser. Deres mål er å appellere så sterkt til følelsene våre at pasifistiske prester forlanger bombing umiddelbart. Og det gjør de gjennom å selge falske personlige vitnesbyrd som dette. Vi er nærmest forsvarsløse mot dem. Lenge før vi har tenkt en kritisk tanke eller gjort noen analyse, har historien erobret følelsene våre.

Les også: Metaforene vi tenker med – fortellerkunsten avgjørende for psykologisk krigføring